

ČASOPIS MINISTERSTVA NÁRODNÍ OBRANY

VOJENSKÁ MYSL

TŘICÁTÝ ČTVRTÝ ROČNÍK

3

Politické zabezpečení přechodu hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce

Příslušníci Československé lidové armády cílevědomě uskutečňují závěry XVI. sjezdu Komunistické strany Československa a celooarmádního stranického aktivu k zabezpečení spolehlivé obrany naší vlasti a internacionálních zájmů socialistického společenství.

S využitím metody družného úsilí velitelů, politických orgánů a organizací KSČ za aktivního podílu Socialistického svazu mládeže je pozornost vojáků soustředěna na realizaci sjezdového požadavku, který vyjádřil generální tajemník ÚV KSČ soudruh G. Husák: „... nadále budovat ČSLA jako nedílnou součást ozbrojených sil států Varšavské smlouvy, nebudeme litovat sil a prostředků, aby naše armáda byla výsoce moderní armádou, bezmezně oddanou straně a lidu, schopnou společně se Sovětskou armádou a armádami ostatních států Varšavské smlouvy uchránit mír a vymoženosti socialismu.“

Výsledky, dosažené při plnění Rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1982 až 1983 potvrzují, že velitelé a politické orgány věnují soustavnou pozornost komplexnímu zabezpečení a kvalitnímu provedení taktických a operačně taktických cvičení.

Štáby a vojska v jejich průběhu procvičují nové požadavky na vedení soudobého boje. Zvyšuje se jejich připravenost dovést a využívat nejmodernější bojovou techniku, palné možnosti zbraní a schopnost

umně řídit a nepřetržitě velet vojskům ve složitých bojových situacích. Více je docenována skutečnost, že jsou významným prostředkem dalšího zdokonalování bojového mistrovství velitelů, štábů a vojsk. Zároveň jsou důležitým zdrojem získávání nových zkušeností pro velitelské a politické orgány. Posilují formování morálně politických, bojových a psychických vlastností příslušníků armády, které jsou nezbytným předpokladem k úspěšnému vedení bojové činnosti.

Zabezpečení obrany, rostoucí agresivita imperialistických zemí v čele s USA, rychlé zavádění moderní bojové techniky a zbraní do výbroje naší armády kladou nové nároky na rozvoj operačního umění a stranickopolitické práce.

Současné požadavky si proto vyžadují další rozpracování činnosti velitelských a politických orgánů, štábů a vojsk ve složitých podmínkách soudobého boje.

Zvyšující se dynamičnost bojové činnosti a nutnost rozvíjení operace v hloubce požaduje tvořivé myšlení, iniciativu a samostatnost, operativnost a rozhodnost vojáků. Těmto nárokům musí odpovídat obsahové zaměření, formy a metody stranickopolitické práce.

Její úloha je ve Směrnici pro práci politických orgánů v ČSLA stanovena:

„Základem bojové síly ČSLA, její bojové a mobilizační pohotovosti je účinná a cílevědomá stranickopolitická práce a ideové

politická výchova, rozvíjená prostřednictvím politických orgánů, stranických organizací, organizací mládeže a všech velitelů a náčelníků, prováděná na základě vědeckého světového názoru — marxismu-leninismu.

Přes specifickou bojovou činnost bude obsah stranickopolitické práce při rozvíjení útočné operace v hloubce směřovat k důslednému uplatňování politiky komunistické strany v konkrétních podmínkách života vojsk, k upevňování morálně politického stavu a uvědomělé vojenské kázně, ke zvyšování bojového mistrovství a k úspěšnému splnění bojových úkolů.

Obsah stranickopolitické práce se zaměřuje na mobilizaci vojáků k důslednému a příkladnému splnění vdaných rozkazů, k rozvíjení jejich útočného ducha, formování vysokých morálně politických, bojových a psychologických vlastností, vedení aktivní a rozhodné činnosti, udržení iniciativy k dosažení rozhodného vítězství a popularizaci dosahovaných úspěchů na frontě i v zázemí. Pozitivně bude ovlivňovat kvalitu materiálních a životních potřeb vojáků.

Při stanovení obsahu a zaměření stranickopolitické práce při přechodu hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce musí důsledně vycházet a navazovat na výsledky dosažené v předcházejícím období. Brát v úvahu úroveň morálně politické a psychologické připravenosti štábů a vojsk, dosaženou kvalitu jejich cvičenosti k zvládnutí úkolů nastávající bojové činnosti. Její obsahové zaměření a základní opatření se stanoví v plánu stranickopolitické práce, který je nedílnou součástí plánu útočné operace.

Obsah vychází z politických a vojenských dokumentů ÚV KSČ, vlády ČSSR, Rady obrany státu, orgánů Varšavské smlouvy, směrnic, úkolů náčelníka HPS ČSLA a rozkazu velitele operačně strategického svazu [svazu].

Příprava vojsk a přechod hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce operační sestavy nepřítel zvyrazňuje nové některé požadavky na organizaci a provádění stranickopolitické práce ve svazcích a útvech, vyčleněných ke splnění cílů operace. Znamená také nové nároky a vyšší požadavky na styl a metody práce politických orgánů a politických pracovníků.

V procesu řízení stranickopolitické práce vystupuje výrazněji do popředí požadavek diferencovaného přístupu. Větší pozornost je nutné věnovat správnému pochopení místa a úlohy jednotlivých prvků operační sestavy, druhů vojsk, všestranného materiálně technického zabezpečení,

kteří vyplývají z plánu a předpokládaného průběhu operace.

Zvláštní pozornost si vyžaduje stanovení konkrétních úkolů stranickopolitické práce svazkům a útvarům raketového vojska a dělostřelectva, vojskového letectva a protivzdušné obrany. Zvyšují se nároky na konkrétní stranickopolitickou práci u útvarů, které se podílejí na průzkumu, ženijním, chemickém, výzbrojním, technickém a týlovém zabezpečení bojové činnosti. Politické orgány při stanovení diferencovaných úkolů musí více docenit, že v této fázi útočné operace mají významnou úlohu útvary, které vedou radioelektronický boj. Specifickou otázkou zůstává rozvoj stranickopolitické práce u svazů, vyčleněných do operačních manévrovacích skupin, jejíž problematika je řešena v další části článku.

Výslednost stranickopolitické práce bude v mnoha směrech záviset na tom, zda bude nepřetržitá a iniciativní a jak operativně bude reagovat na nově vzniklé situace v průběhu vedení operace. Právě v této souvislosti platí zásada a požadavek, aby stranickopolitická práce byla aktivnější, čím složitější je bojová situace. Důležitost a význam stranickopolitické práce narůstá s intenzitou a složitostí bojové činnosti a při plnění úkolů operace v hloubce nepřátelské obrany, v boji se zálohami, při ovládnutí důležitých čar a prostorů v týlu nepřítele.

V přípravném období soustředí pozornost velitelé, političtí pracovníci, organizace KSČ a SSM na důsledné objasňování plánované bojové činnosti tak, aby uložené úkoly všichni vojáci správně pochopili. V průběhu plnění úkolů nejsou zpravidla podmínky k uskutečňování kolektivních opatření, ale těžiště stranickopolitické práce spočívá v individuální práci s vojáky. Jsme si vědomi složitosti při provádění stranickopolitické práce v průběhu plnění bojových úkolů hlavními silami při rozvíjení operace v hloubce. Celou problematiku není možné řešit v jedné stati a proto věnujeme pozornost stranickopolitické práci v některých činnostech, zejména při plnění úkolů operační manévrovací skupinou a při použití vzdušných a vrtulníkových výsadků.

Důležité úkoly při rozvíjení útoku v hloubce plní operační manévrovací skupiny. Obsah a zaměření stranickopolitické práce musí důsledně vycházet z hlubokého pochopení konkrétních úkolů operační manévrovací skupiny, které bude na základě rozhodnutí velitele operačně strategického svazu [svazu] v průběhu operace plnit.

Těsně přimknutí a konkrétnost přijatých opatření stranickopolitické práce vede ke správnému pochopení úkolů příslušníky štábů a vojsk, vyčleněných pro tuto činnost. Posilují v nich vysoké morálně politické a bojové vlastnosti, nezbytné pro vedení soudobé bojové činnosti.

Vzhledem k charakteru možné války musíme výrazněji respektovat požadavky morálně politické a psychologické přípravy velitelského sboru, štábů a vojsk.

Morálně politická příprava umožňuje hluboké pochopení politiky komunistické strany a vlády ČSSR, podstaty války k obraně socialistické vlasti, formuje vědecký světový názor na zásadách marxismu-leninismu, hluboké přesvědčení a pevné mravní principy chování vojáků, jejichž výslednost se projevuje při utváření jejich morálně bojových vlastností, v pochopení důležitosti vojenských povinností a připravenosti úspěšně plnit bojové úkoly.

Psychologická příprava umožňuje zdokonalovat psychiku vojáků a zabezpečovat vytváření zejména takových vlastností, které vojáci vedou k úspěšnému jednání v nebezpečných a složitých podmínkách soudobé války a splnit bojový úkol v souladu s komunistickým přesvědčením a mravními principy.

U velitelského sboru se zaměřujeme na posilování tvořivého přístupu k uplatňování poznatků vojenského umění v praxi při velení a řízení operační manévrovací skupiny, operativnost myšlení, rozhodnost, samostatnost, iniciativu a odpovědnost za včasné a přesné splnění úkolů.

U vojáků základní služby se orientujeme na rozvoj morálně volných vlastností, zejména na vysokou ukázněnost, statečnost a smělost, vytrvalost a houževnatost, aktivitu a příkladné plnění bojových úkolů, vůle po vítězství a odhodlání ničit nepřítele.

Vysoká mobilita a rychlost bojové činnosti operační manévrovací skupiny při častých změnách bojové situace v operační hloubce a při odtržení od hlavních sil zvyrazňuje nutnost mistrného zvládnutí a využití nejmodernější bojové techniky, zbraní a jejich palebné síly k rozhodnému zničení nepřítele.

Různost způsobů vedení bojové činnosti zvyšuje význam ideově výchovné práce se všemi kategoriemi vojáků. Vyžaduje diferencované obsahové zaměření a zvyšuje důležitost některých specifických forem působení. Ideologická práce musí důsledněji směřovat k posilování politické odolnosti vojáků a jejich přesvědčení o našem konečném vítězství nad nepřítelem. Velká

dynamičnost bojové činnosti zvyrazňuje požadavky na iniciativní, rozhodný i samostatný přístup k jejich řešení, což zdůrazňuje potřebu rozdílného obsahového působení v bojových kolektivech podle předpokládaného charakteru úkolů.

Naplnění těchto požadavků důsledně vychází z hlubokého poznání nepřítele, ze znalostí vojenskopolitické situace na válčišti, zejména v prostorech činnosti operační manévrovací skupiny.

Velký význam při rozvíjení operace má cílevědomé, operativní a účelné využití vzdušných a vrtulníkových výsadek. To musí respektovat i politické orgány v obsahu a zaměření stranickopolitické práce v útvech a jednotkách, které se podílejí na této náročné činnosti. Hlavní pozornost stranickopolitické práce zaměřujeme k tomu, aby přispěla k pochopení stanoveného úkolu, aby směřovala k zabezpečení rozhodné činnosti příslušníků výsadku na nepřátelském území, k rychlému a překvapivému obsazení důležitých objektů a čar, které umožňují vytvořit výhodné podmínky ve prospěch útočících uskupení vlastních vojsk.

Úspěšná činnost výsadek vyžaduje přijímat taková opatření ve stranickopolitické práci, která zabezpečují růst morálně politických a bojových kvalit vojáků, jejich všestrannou připravenost ke splnění stanoveného úkolu. Důležitou součástí přípravy se musí stát informace o úspěšném plnění bojových úkolů vlastními vojsky a konkrétní situaci mezi vojsky nepřítele. Důležitou stránkou je i posilování důvěry v sílu a účinnost zbraní a bojové techniky, pocitu osobní odpovědnosti za jejich mistrné ovládnutí v boji.

Důsledné a efektivní využití výsadek k narušení celistvosti sestavy nepřítele klade vysoké nároky na připravenost velitelů a štábů. Proto stranickopolitická práce musí směřovat i k této kategorii vojáků. Zde půjde především o posilování iniciativy, rozhodnosti a tvořivého využití politické a vojenskoodborné připravenosti k dovednému, pevnému a nepřetržitému velení vojskům a řízení jejich činnosti, k posilování osobní odpovědnosti za plánování bojové činnosti, vysokou kvalitou štábní práce, včetně poskytování konkrétní pomoci útvarům při plnění stanoveného bojového úkolu.

Plán stranickopolitické práce k zabezpečení přechodu hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce plně respektuje cíle útočné operace, úkoly a požadavky stanovené v rozhodnutí velitele, konkrétní podmínky při zaujímání operační sestavy

vy, plnění bližšího a dalšího úkolu, při jaderných úderech a vysílání operační manévrovací skupiny.

Zpravidla se osvědčuje struktura plánu stranickopolitické práce, která mimo hlavní úkoly obsahuje opatření uskutečněná v politickém orgánu operačně strategického svazu (svazu), ale i v podřízených součástech, rozhodnutí o zpracování hlášení, dokladů a informací, včetně rozdělení sil a prostředků.

V hlavních úkolech vyjádříme požadavek objasňování a pochopení rozhodnutí ÚV KSČ, vlády ČSSR a orgánů Varšavské smlouvy s důrazem na zabezpečení rozhodné obrany socialistického zřízení. Stanovíme hlavní úkoly k zabezpečení rozhodující bojové činnosti ke splnění cílů operace a zabezpečení vysokého morálně politického stavu a vojenské kázně (bojová pohotovost, přesuny, vzdušné a protivzdušné operace, vrtulníkové nebo vzdušné výsadky, operační manévrovací skupiny, použití zbraní hromadného ničení aj.). Předpokládáme úkoly k zabezpečení ideologického boje s nepřitelem, ovlivňování kádru-

vé situace, materiálního, technického, týlového a zdravotnického zabezpečení vojsk.

Opatření ke splnění hlavních úkolů stranickopolitické práce v politickém orgánu operačně strategického svazu (svazu) a v podřízených součástech je vhodné vyjádřit na přípravné období samostatně a dále chronologicky podle jednotlivých období útočné operace a diferencovaně k rozhodujícími prvky bojové sestavy.

Hlášení, návrhy, informace, rozdělení sil a prostředků se osvědčuje zpracovat ve formě časového harmonogramu s možností grafického vyjádření. Podle charakteru úkolů a potřeby řešíme kádrové a materiální zabezpečení.

Stranickopolitická práce v celém průběhu operace je organizována a prováděna v souladu s jejími vývojovými etapami, konkrétní situací vojsk a jejich bojovými úkoly. Vychází ze zhodnocení vojenskopolitické situace na válčišti a stanovených úkolů. Na základě toho vyvozuje konkrétní a diferencované úkoly, řeší jejich správné objasňování a mobilizaci vojáků za jejich kvalitní a úspěšné splnění.

Prohlubující se dynamičnost soudobého boje na válčišti nastoluje k řešení a zpracování další nové otázky stranickopolitické práce. S využitím některých praktických zkušeností ze stranickopolitické práce v polních podmínkách jsme v článku vyjádřili názory i možnosti na politické zabezpečení přechodu hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce s cílem dosáhnout vysokého morálně politického stavu vojsk a důsledného splnění uložených bojových úkolů.

SPP v průběhu operačně taktických cvičení

SPP v průběhu operačně taktických cvičení je plánována a organizována v souladu s jednotlivými obdobími operace, konkrétní situace u svazků a tvarů a na základě operační směrnice a bojového rozkazu velitele.

Politické orgány usilují o to, aby SPP byla operativní, nepřetržitá a účinně ovlivňovala jak plánování bojové činnosti, tak i její realizaci. Obsah práce politických orgánů je velmi rozsáhlý a různorodý. Hlavní politická správa ČSLA analyzovala dosavadní zkušenosti a poznatky z SPP na operačně taktickém cvičení a zpracovala metodickou pomůcku pro činnost politické správy operačně strategického svazu (svazu) v poli, ve které je ujednocena základní dokumentace pro plánování a organizování SPP a upřesněna metodika činnosti náčelníka politického orgánu a jeho pracovníků.

Pro přípravu a průběh operačně taktických cvičení zpracovává politický orgán tyto základní dokumenty:

1. Plán politické práce k zabezpečení útočné (obraně) operace.

2. Plánovací dokumenty pro speciální propagandu, a to:

— plán organizace a provádění speciální propagandy,

— plán materiálního a technického zabezpečení speciální propagandy,

— plán činnosti redakce speciální propagandy.

3. Nařízení náčelníka politického orgánu k provádění politické práce.

4. Návrhy náčelníka politického orgánu veliteli.

5. Pracovní mapu náčelníka politického orgánu.

6. Bojový deník.

7. Informace vyššími orgány a podklady do souhrnného operačního hlášení velitele.

8. Předání a převzetí svazu (svazku).

V průběhu operačně taktických cvičení plní politický orgán řadu úkolů:

— zpracovává a vydává doplňková nařízení pro SPP,

— vysílá pracovníky na pomoc politickým oddělením svazků a politickým skupinám útvarů,

— usměrňuje požadavky na stranickou informaci,

— zpracovává směrnici o chování vojsk na území nepřítelů,

— soustřeďuje poznatky o příkladných činech, podílí se na návrzích na vyznamenání, povýšení,

— zevšeobecňuje a popularizuje nejlepší zkušenosti,

— zpracovává informaci o vojenskopolitické situaci na válčisti,

— vyhodnocuje ztráty politického aparátu a stanoví způsob náhrady,

— vyhodnocuje zkušenosti z řízení a organizování SPP,

— koná operativní porady s náčelníky PO svazků apod.

Náročným úkolem je zpracování a přednesení návrhu náčelníkem politického orgánu veliteli o morálně politickém stavu vlastních vojsk a vojsk nepřítelů, účinnosti SPP se závěry k jejímu dalšímu zaměření, včetně speciální propagandy. Návrh zpravidla předkládá v době procesu

ujashování a formování zámyslu nebo rozhodnutí velitele.

Možná struktura návrhu:

- charakteristika morálně politického stavu nepřítele a závěry pro činnost vlastních vojsk,

- charakteristika morálně politického stavu vlastních vojsk a závěry pro jejich bojové použití,

- akceschopnost politického aparátu (naplněnost, připravenost, zkušenosti),

- struktura a složení organizací KSČ, SSM, jejich akceschopnost a připravenost funkcionářského aktivu,

- síly, prostředky a základní opatření politické práce, kterými bude působeno ve prospěch splnění úkolu s důrazem na rozvoj a zaměření ideové výchovy a masové politické práce k upevnění bojového ducha vojsk, rozvoj aktivity a iniciativy vojáků ke splnění úkolů, zabezpečení příkladnosti komunistů a svazáků, použití prostředků speciální propagandy,

- požadavky na velitele k zabezpečení SPP a na likvidaci vysílaců rozhlasu, televize a dalších prostředků nepřítele k vedení psychologické války.

Úkolem náčelníka politického orgánu je dosáhnout, aby v celém rozhodovacím procesu velitele byl morální faktor chápán jako jeden z faktorů, který rozhoduje o výsledcích bojové operace, aby byl brán v úvahu i při zpracovávání důležitých podkladů jednotlivých oddělení a pracovišť štábů. Proto je nutná úzká spolupráce mezi velitelem a náčelníkem politického orgánu, pracovníky politického orgánu a odděleními štábu. Velitel a jeho štáb nejlépe znají situaci, jsou hlavním zdrojem informací, pomáhají usměrňovat SPP na podstatné a hlavní problémy. Na druhé straně v práci politického orgánu vystupuje požadavek dále zkvalitňovat řídicí práci velitele a štábu, zvyšovat její efektivnost a účinnost. To předpokládá hlouběji se zabývat činností ZO KSČ štábů, které ovlivňují kvalitu řídicího procesu příslušníků štábu, zvláště rozhodujících oddělení a pracovišť.

V činnosti velitele a štábu je nutné prosazovat takové metody leninského stylu práce, jako je důsledné prosazování politiky strany, vysoká politická odpovědnost, odborná připravenost a kritická náročnost při posuzování dosažených výsledků, čleďově se zabývat řešením nedostatků ve vzájemné součinnosti mezi jednotlivými odděleními štábu, jejich vzájemnou informovaností a kvalitou zpracovaných podkladů pro rozhodovací proces velitele.

Vydávání doplňkových nařízení pro SPP

svazkům a útvarům v průběhu operace je další důležitou činností politického orgánu. Tato nařízení jsou vydávána k zabezpečení úkolů, které vyplývají ze situace na frontě a z jednotlivých období rozvíjení operace, jako je např. plánování a zasazení svazků do útočného boje, rozvíjení útoku s odražením protizteče, přechod do obrany, zasazování druhých sledů, násilný přechod vodní překážky v součinnosti s taktickým vzdušným výsadkem, vyslání svazku jako předem určeného odřadu, obnovení bojovosti a odstraňování následků po jader-
ných úderech nepřítele, vyslání svazku jako operační manévrovací skupiny a další.

Obsah nařízení musí vycházet z rozhodnutí velitele, z daného bojového úkolu a jeho zvláštností. Je však zbytečné a nesprávné v nařízeních opakovat a podrobně rozebírat bojové úkoly, což by mohlo vést ke zdvojoování činnosti velitelů a odborných náčelníků. Půjde především o stanovení konkrétních a věcných opatření politické práce, o doporučení nejvhodnějších stranických forem a metod činnosti politického aparátu a stranických organizací.

Umění politického orgánu a jeho náčelníka tkví v tom, aby na základě bojového úkolu a zvláštností situace dokázal postihnout, co je v obsahu SPP v daném období nejdůležitější, kam zaměřit její hlavní úsilí, jakou činnost od velitelů, štábů a vojsk při plnění úkolů vyžadovat a co udělat pro jejich konkrétní přípravu. Opět při tom musí dominovat úkoly a opatření, které směřují k upevnování morálního ducha bojujících vojsk. Vytýpovat, které fáze a období bojové činnosti budou z hlediska psychické zátěže vojsk nejobtížnější a přijmout taková opatření, která by předcházela možnému poklesu morálně politického stavu. Odstranit z těchto nařízení fráze a obecné úkoly, které jsou formální a nepřínášejí nic nového pro činnost podřízených politických oddělení svazků. Obdobně vést náčelníky druhů vojsk k tomu, aby i úkoly politické práce v jejich nařízeních byly konkrétní a adresné.

Soustavnou pozornost věnovat i řízení speciální propagandy. Reálně plánovat úkoly a opatření, diferencovat je vzhledem k charakteru objektu, na který působí. Větší pozornost věnovat součinnosti, zejména s operačními a zpravodajskými orgány a orgány raketového vojska a dělostřelectva.

Osvědčenou praxí politických orgánů je vysílat politické pracovníky ke svazkům a útvarům s cílem pomáhat jim při plnění uložených úkolů, zobecňovat zkušenosti, usměrňovat práci podřízených politických oddělení a politických skupin. Efektivnost činnosti vyslaných pracovníků je závislá

na dodržování a uplatňování určitých zásad. Jsou to např.:

- znalost bojového úkolu a jeho zvláštností, místo a úloha svazku (útvary) při jeho plnění,

- obsahová a metodická připravenost k rozpracovávání úkolů SPP a jejich praktické realizaci,

- podíl na přípravě funkcionářského aktivu a usměrňování činnosti ZO KSČ štábu,

- znalost vojenskopolitické situace na válčišti, informací a pokynů vyšších velitelských a politických orgánů,

- aktivní účast na masové politické práci s důrazem na osobní politickou agitaci mezi příslušníky štábu,

- pomoc na místě řešit problémy, které ovlivňují morálně politický stav štábů a vojsk,

- shromažďování materiálů k popularizaci příkladných činů a progresivních zkušeností z organizování a provádění SPP.

Základním předpokladem úspěšné realizace všech úkolů v průběhu operačně taktických cvičení je nepřetržitá a cílevědomá práce stranických organizací a všech komunistů. Zkušenosti ukazují, že organizační předpoklady pro uplatňování vedoucích úloh strany na všechny oblasti činnosti vojsk musí politický orgán vytvořit ještě v přípravném období. Jde o určitou funkční úpravu organizační struktury stranických organizací, která by se maximálně přibližovala struktuře odpovídající válečnému, bojovým podmínkám.

Jak jsem již uvedl, specifické místo a úlohu zaujímají stranické organizace na štábech svazů a svazků. Obsah jejich činnosti je zaměřen na zdokonalování řídicí a organizační práce, na zvyšování příkladnosti, odpovědnosti a iniciativy komunistů při plnění politických a vojenskoodborných úkolů. Stranická jednání, zejména členské schůze a aktivity napomáhají ke sjednocování komunistů na klíčové otázky v průběhu cvičení.

Rezervy v činnosti politických orgánů jsou v systematictějším obsahovém řízení ZO KSČ štábů, v každodenním styku s funkcionářským aktivem, v důslednějším vyhodnocování morálně politického stavu, názorů a nálad komunistů i nestraníků. Často chybí větší adresnost a kritičnost při hodnocení komunistů, při důslednosti řešení problémů, které se vyskytují v řídicí a organizační práci velitelů a štábů, zvláště ve vzájemné součinnosti a informovanosti oddělení a pracovišť štábu, doručování úkolů podřízeným, v jejich kontrole apod. Efektivnost činnosti štábních organizací je závislá i na samotném stylu

a metodách práce vedoucích funkcionářů štábu. Více času musí věnovat každodennímu, živému usměrňování práce stranických organizací a věst podřízené odborné náčelníky k aktivní práci uvnitř dílčích organizací nebo stranických skupin. Osvědčuje se přenést těžiště práce do stranických skupin v jednotlivých prvcích velení, ukládat konkrétní úkoly jednotlivým komunistům, pravidelně a náročně je hodnotit. To umožňuje více vtahovat komunisty — odborné náčelníky do realizace vytyčených úkolů v politické práci a na druhé straně v úzké spolupráci s veliteli řešit vzniklé problémy.

Významnou součástí řídicí a organizační práce politických orgánů je cílevědomý sběr, zpracování a vyhodnocování stranických informací. Bez včasné a objektivní stranické informace není možné zabezpečit požadovanou úroveň rozborové činnosti politických orgánů a stanovení správného obsahu, forem a metod práce.

Základní systém stranické informace je vybudován a jeho činnost na operačně taktických cvičeních dává politickým orgánům potřebné podklady pro hodnocení situace, přehled o činnosti podřízených politických oddělení, stranických organizací a plnění úkolů SPP. Přesto se však stereotypně opakují některé nedostatky, které snižují kvalitu stranické informace. Přetrvává nízká úroveň obsahu předpokládaných informací. Mají často popisný charakter, konkrétní fakto nejsou analyzována v souvislostech, chybí hlubší rozbor příčin jednotlivých jevů, což se promítá i do kvality přijímaných opatření. Projevují se i některé problémy v doručování informací. Zkušenosti ukazují, že bude nutné efektivněji využívat nejen styčných důstojníků, ale zejména jednotlivých oddělení a pracovišť štábu, které mají pravidelný styk s podřízenými svazky a útvary.

V zájmu ujednacení obsahu informace vyššímu politickému orgánu a podkladů do souhrnného operačního hlášení velitele je možné stanovit tuto strukturu:

- charakteristiku morálně politického stavu vlastních vojsk, obyvatelstva v prostoru bojové činnosti a výsledků vojenskopolitického průzkumu,

- politické zhodnocení situace a úrovně plnění úkolů politickým orgánem a dalších opatření politické práce,

- příkladné a hrdinské činy jednotlivců nebo kolektivů při plnění bojových úkolů,

- celkové ztráty politického aparátu, funkcionářů KSČ, SSM, ztráty politických pracovníků v nomenklatuře vyšších politických orgánů a návrhy na jejich ohrazení,

— vzniklé problémy a jejich řešení, návrhy a požadavky na vyšší politický orgán,
— upřesnění a doplnění údajů v tabulkách (přehled struktury a počtu politických orgánů, komunistů a svazků, přehled o opatřeních SPP).

Politický orgán je zároveň povinen organizovat sběr informací o morálně politickém stavu vojsk nepřítele, o situaci mezi obyvatelstvem a na základě toho upřesňovat další použití prostředků speciální propagandy.

Kvalita a efektivnost plnění úkolů SPP je do značné míry závislá na úrovni vnitřního řízení práce politického orgánu. Zkušenosti ukazují, že výchozím momentem je správné rozmístění politických pracovníků, určení jejich místa a úlohy v jednotlivých obdobích boje. Je nutné, aby příslušníci politického orgánu znali navzájem své úkoly, stanovené metodikou práce a mohli se zastupovat.

Rozmístění příslušníků politického orgánu na jednotlivých místech velení — PVS, VS a TVS musí zabezpečovat plnění funkčních povinností jednotlivých skupin a pracovníků politického orgánu, vzájemnou informovanost, schopnost okamžitého převzetí

řízení SPP z kteréhokoli velitelského stanoviště a musí vytvářet potřebné podmínky k realizaci přijatých nařízení o rovnoměrnému využívání politických pracovníků na jednotlivých stanovištích. V případě přechodu k použití ZHN je nutné vyčlenit pro jednotlivé skupiny a oddáky připraveného pracovníka politického orgánu.

Ve vnitřní práci politického orgánu je třeba věnovat pozornost zejména těmto úkolům:

— každodenně upřesňovat plán politické práce a na základě toho konkretizovat úkoly jednotlivým pracovníkům,

— zabezpečovat nepřetržitou znalost vývoje bojové situace všemi příslušníky politického orgánu,

— organizovat součinnost s odděleními a skupinami štábu svazu, pověřovat vedoucí funkcionáře politického orgánu udržováním nepřetržitého kontaktu,

— zabezpečovat včasné pronikání informací na TVS a PVS, kromě toho i součinnost s náčelníkem štábu při organizování kontrolní činnosti u svazků a útvarů,

— každodenně upřesňovat úkoly pro zpracovatelskou a kontrolní činnost a další.

Charakter soudobého boje s použitím raketových jaderných zbraní povýšil morálně politického činitele armády na faktor rozhodující o vítězství ve válce a vymezil tak i místo a význam politických orgánů a SPP v bojové činnosti.

Významným zdrojem poučení pro činnost politických orgánů v podmínkách ozbrojeného zápasu jsou zkušenosti z Velké vlastenecké války. Stále aktuální je požadavek tvůrčího využívání těchto zkušeností při přípravě a v průběhu taktických cvičení. Nepochopit a tvůrčím způsobem nevyhodnotit zkušenosti SPP z Velké vlastenecké války by znamenalo přerušit kontinuitu tohoto procesu a nepochopit současné zkušenosti Sovětské armády, které tvoří hlavní zdroj poučení pro SPP v soudobém boji.

PŘECHOD HLAVNÍCH SIL DO ÚTOKU A ROZVÍJENÍ OPERACE V HLOUBCE

Rychlý rozvoj a zavádění vysoce účinné moderní výzbroje a bojové techniky do soudobých armád nás nutí neustále studovat vliv nových zbraní na oblast vojenského umění. Prostředky ničení v současné době dosáhly takového stupně účinnosti a dosahu, že i ve válce bez použití jaderných zbraní umožňují bojujícím stranám efektivně ničit vybrané objekty nepřítele prakticky do celé hloubky válčiště.

I za těchto změněných podmínek (nebo právě v nich) v plné míře platí ustanovení našich řádů, které říká, že útok je hlavním druhem bojové činnosti a má rozhodující význam pro dosažení vítězství nad nepřítelem.

Přecházet do útoku při zahájení války mohou naše vojska v závislosti na průběhu a trvání předchozího přípravného období. Bude to buď bezprostředně se zahájením agrese nepřítele, nebo když nebyl dostatek času k uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti a k včasnému zaujetí operační sestavy před zahájením bojové činnosti, po odražení útoku nepřítele a dokončení rozvinutí vlastních sil.

V prvním případě přechod do útoku bude zpravidla ve svém počátku mít charakter pohraničního střetného sražení. Přitom obě bojující strany budou mít vojska v útočné sestavě a budou usilovat o vzájemné zničení palbou a vedením rozhodných úderů do boků a týlu hlavního uskupení nepřítele.

Charakteristickými znaky tohoto způsobu zahájení války bude nedostatek zpráv o nepříтели, o jeho složení, sestavě a pravděpodobném zámyslu, dále úsilí obou stran o předejití nepřítele v zahájení palby a rozvinutí hlavních sil, ve-

dení bojové činnosti na směrech, rychlý vývoj situace na bojišti a vzájemná hluboká vklínění vojsk bojujících stran.

Vedení pohraničního střetného sražení klade mimořádně vysoké požadavky na vedení, na schopnost velitelů a štábů rychle a přesně na základě eventuálně jen dílčích zpráv o nepříteli analyzovat situaci, přijímat potřebná rozhodnutí a včas vydávat úkoly podřízeným při současném všestranném zabezpečení bojové činnosti vojsk.

Při druhé variantě (přechodu našich vojsk k vedení útočné operace po odražení útoku nepřítele) budeme útok zpravidla zahajovat po zastavení postupu a přechodu úderných uskupení nepřítele do obrany buď překonáním jeho obrany, nebo zasazením hlavních sil k vedení protiúderu a rozhodným rozvíjením úspěchu do hloubky.

Předpokladem úspěchu při této variantě přechodu do útoku je maximální oslabení nepřítele v průběhu odražení jeho napadení, rozvinutí hlavních sil a vytvoření silných úderných uskupení, které zabezpečují potřebnou převahu sil a prostředků na směrech úderů našich vojsk nad nepřítelem. Jestliže velitelé a štáby v průběhu předchozí bojové činnosti dostatečně přesně zjistili složení, sestavu a prostory činnosti hlavních sil nepřítele, mohou s velkou pravděpodobností vyhodnotit jeho zámysl a na základě toho upřesnit směry hlavního a dalších úderů vlastních vojsk na nejslabší místa jeho sestavy.

Spolu s rozhodnutím pro přechod do útoku musí velitel už předem vytvářet podmínky pro narůstání síly úderu v jeho průběhu a pro využití dosaženého úspěchu k rychlému rozvíjení útoku do hloubky. K tomu musí mít potřebnou zálohu sil a prostředků, vytvořit z nejvíce bojeschopných vojsk operační manévrovací skupinu a plánovat maximální využití taktických, operačně taktických a operačně vzdušných výsadek k činnosti v hloubce sestavy a v týlu nepřítele.

Z hlediska činnosti nepřítele bude rozvíjení útoku probíhat v různých podmínkách. Nepřítel je ještě schopen udržet téměř celistvou sestavu vojsk a povede úporný boj na zdrženou na celé frontě s využitím výhodných prostorů a čar a povede protiúder a protizteče s cílem zdržet postup našich vojsk do hloubky. Jeho sestava bude už narušena údery našich vojsk a bude klást odpor na směrech útoku jednotlivých úderných uskupení. Tato varianta bude typická v případě, že se našim vojskům podařilo v počáteční fázi útoku obkličít a zničit větší nepřátelská uskupení a vyjít hlavními silami do operačního prostoru, ale též v průběhu útoku v hloubce po zničení vojsk prvního operačního sledu nepřítele.

Rozvíjení útoku do hloubky je jedna z rozhodujících fází útočné operace. Musí probíhat s plnou rozhodností, ve vysokém tempu, při současném vedení paleb a úderů do celé hloubky nepřátelské sestavy s cílem neposkytnout nepříteli možnost a čas na uspořádání sestavy jeho vojsk, na přísun záloh z hloubky, vybudování a organizované zaujetí mezilehlých obranných pásem a postavení nebo na přípravu a vedení protiúderů do odkrytých boků útočících uskupení vlastních vojsk.

Naše vojska musí být při rozvíjení útoku v hloubce kdykoli připravena podle vzniklé situace rychle přecházet k pronásledování nepřítele při zjištění jeho odchodu, k vedení střetných sražení (bojů) s přisunovanými zálohami, popř. na jednotlivých směrech i k přechodu do dočasné obrany k odražení nepřátelských protiúderů a protiztečí.

Z těchto skutečností vyplývá, že jednou z rozhodujících podmínek úspěchu v této fázi operace je dobře organizovaný systém a nepřetržitě vedení průzkumu všeho druhu: Ten spolu s neustálou znalostí situace vlastních vojsk musí velitelům zabezpečit dostatek zpráv o síle a činnosti vojsk nepřítele a včasné přijetí odpovídajících rozhodnutí.

Vlastní činnost vojsk (do jednotlivých svazků a útvarů v to) při rozvíjení útoku v hloubce musí být vysoce samostatná, rozhodná a iniciativní. Vojska musí být připravena rychle přecházet z bojové sestavy do předbojové, popř. pochodové sestavy a naopak s cílem udržet vysoké tempo postupu a nedovolit nepříteli, aby získal čas potřebný k organizaci odporu na výhodných úsecích terénu.

K tomu je nutná vysoká sladěnost činnosti vševojskových svazků působících v prvním sledu s údery frontového a vojskového letectva, raketového vojska a palbami dělostřeleckého. Úderné a palebné prostředky musí být neustále připraveny, pružně a rychle reagovat na požadavky a povely vševojskových velitelů, pohotově a přesně vést údery a palbu na objekty a cíle, které brání postupu nebo ohrožují splnění úkolu našich vojsk. Prakticky to znamená, že RVD musí být bezprostředně v bojových (operačních) sestavách útočících vojsk, přemísťovat se po částech tak, aby větší část sil a prostředků byla trvale v pohotovosti k vedení účinné palby na nepřítele. Musíme hledat cesty k vytvoření bezprostřední vazby mezi průzkumem, orgány řízení úderů a palby na VS vševojskových svazů a svazků a výkonnými prostředky, abychom maximálně zkrátili čas potřebný ke zničení cílů od doby jejich zjištění.

Významnou úlohu bude v této etapě plnit kromě frontového i vojskové letectvo. Útvary a jednotky bojových vrtulníků musí mít místo přímo v sestavě vševojskových svazů a svazků a být trvale připraveny k zásahu proti nepříteli podle rozhodnutí příslušných velitelů, v jejichž podřízenosti nebo v jejichž prospěch působí. Jsou zvláště výhodným operativním prostředkem pro rychlé a efektivní ničení odporů nepřítele na směrech postupu našich vojsk, pro vedení boje s uskupením nepřítele za přesunu nebo na čarách rozvinutí k protiúderům a protiztečím, popř. ke splnění dalších nově vzniklých úkolů při boji s nepřítelem.

Organizace PVO při rozvíjení útoku musí odpovídat vysoce dynamickému charakteru činnosti vojsk a zabezpečit účinnou obranu útočících úderných uskupení a jejich palebných prostředků před údery nepřátelského letectva. Moderní mobilní prostředky umožňují úkoly PVO plnit efektivně bezprostředně v bojových sestavách svazků a útvarů z krátkých zastávek, popř. s rozvinutím do bojových sestav v prostorech rozhodující bojové činnosti (např. na čarách rozvinutí, při zasazení do sražení, překonání vodních toků, horských masívů apod.). Jedním z důležitých nových úkolů PVO je účast v boji s bitevními vrtulníky nepřítele, které při hromadném použití mohou vážně ohrozit splnění úkolů našich vojsk.

Vysoké nároky klade rozvíjení útoku na **ženijní** zabezpečení všeho druhu. Jeho hlavním úkolem bude zabezpečit vysoké tempo útoku vlastních vojsk a naopak v obdobích pronásledování ztížit a zpomalit odchod nepřítele, popř. při odražení protiztečí a protiúderů bránit přísunu jeho druhých sledů a záloh a podílet se na jejich odražení a ničení. To vyžaduje nepřetržitě organizovat a vést ženijní průzkum nepřítele a terénu, mít na čelech sestavy útočících vojsk potřebné prostředky k odminování a odtarasování, rychlé úpravě pochodových os a komunikací, překonání vodních překážek aj.

Obdobně hlavním úkolem **chemického** zabezpečení při této činnosti bude účelnou organizací chemického a radiačního průzkumu vytvářet podmínky pro rychlý postup našich vojsk a příslušnými opatřeními chemického zabezpečení čelit účinkům napadení a odstraňovat jeho následky.

Jako v celém průběhu přípravy a vedení útočné operace bude i v této fázi hrát významnou úlohu **radioelektronický boj**. Na jedné straně půjde o ochranu vlastních systémů velení a vojsk před radiotechnickým průzkumem, rušením a samonaváděcími zbraňovými systémy nepřítele s použitím metod pasivní ochrany i aktivního působení proti těmto prostředkům. Na druhé straně bude třeba i v tomto období operace počítat s vysoce aktivním použitím vlastních prostředků REB k ochromení systémů velení nepřítele v rozhodujících etapách bojové činnosti a k řízení úderů na vybrané důležité objekty v jeho sestavě.

Organizace **výbrojního, technického a týlového** zabezpečení při rozvíjení útoku musí odpovídat pohyblivému charakteru boje v tomto období útočné operace a nesmí zaostávat za postupem vojsk. Musí být kdykoli připravena doplnit vojska potřebným materiálem všeho druhu, zvláště PHM a municí, zabezpečovat vysokou návratnost bojové a dopravní techniky a zbraní k bojovým útvarům.

Důležité úkoly plní při rozvíjení útoku v hloubce **operační manévrovací skupiny**. Tyto skupiny budeme zpravidla jako samostatný prvek operační sestavy vytvářet předem, někdy i v průběhu útočné operace a zasazovat do sražení bezprostředně po vzniku mezer v sestavě vojsk nepřítele (tj. armádní OMS obvykle až po ovládnutí prvního, někdy i druhého pásma obrany, frontovou zpravidla po ovládnutí mezilehlého pásma) s cílem rychle proniknout do hloubky, zničit nebo ovládnout důležité objekty nepřítele, zmocnit se prostorů nebo čar důležitých z hlediska zabezpečení činnosti hlavních sil, zabránit nebo zdržet přísun nepřátelských záloh z hloubky, dezorganizovat systém velení a práce týlu nepřítele.

Obdobně je třeba v této etapě operace plánovat a organizovat maximální využití **vrtníkových a vzdušných výsadek**. Jestliže mluvíme o kombinované pozemní a vzdušné operaci, rozumíme pod tímto pojmem kromě hromadného použití frontového a vojskového letectva bezprostředně ve prospěch útočících uskupení pozemního vojska i dovednou kombinaci činnosti hlavních sil působících čelně s obchvatem nepřítele ze vzduchu vysazením a činností výsadek všeho druhu v hloubce a v týlu nepřátelské sestavy. Předností výsadek je operativnost jejich využití. Tzn. možnost v krátké době zorganizovat jejich použití v síle, prostoru a času, kdy je to z hlediska dalšího vývoje operace a boje náležitě a potřebné. Další předností výsadek je překvapení nepřítele, který prakticky až do zahájení vysazení nemá jistotu o prostoru, skutečné síle a budoucí činnosti výsadku. V rámci celkově nepříznivé situace je nucen dodatečně rychle reagovat na její náhlé zhoršení.

Z těchto a mnoha dalších důvodů považujeme novou tendenci ve vedení útočné operace za vysoce progresivní. Musíme studovat a osvojit si možnosti našich prostředků a vojsk v uskutečnění vrtníkových a vzdušných výsadek a v celém průběhu operací počítat s jejich širokým využíváním jako velmi efektivního způsobu narušování celistvosti sestavy nepřítele a vytváření výhodných podmínek pro plnění úkolů vlastním vojskům. Spolu s tím je třeba vidět, že jak použití OMS, tak i výsadek všeho druhu je velmi náročné na práci velitelů a štábů při organizaci jejich zasazení, podpory bojové činnosti v hloubce nepřátelské sestavy, všestranného zabezpečení a velení.

Naopak činnost hlavních sil je nutné v celém dalším průběhu operace operativně organizovat a řídit tak, aby dovedně využívaly činnost OMS a vzdušných výsadků v týlu nepřítele a v nutném případě jim poskytl i nezbytnou podporu a pomoc v plnění uložených úkolů.

K tomu musí být velitelé a štáby všech stupňů v celém období rozvíjení útoku v hloubce připraveni velmi rychle reagovat na vývoj situace, uskutečňovat manévry silami a prostředky, v závislosti na situaci pohotově měnit operační (bojovou) sestavu zasazováním druhých sledů a záloh do mezer k rychlému postupu do hloubky a tím nahradit vojska, která se zavázala do boje při ničení odporů nepřítele.

Nezbytným předpokladem splnění tohoto požadavku je zabezpečení pevného a nepřetržitého **velení** vojskům při rozvíjení útoku v hloubce. Používaná struktura orgánů velení na operačním a taktickém stupni a moderní prostředky spojení a velení k tomu vytvářejí potřebné podmínky. Velitelé a štáby se musí naučit dovedně využívat všech možností, které se jim v tomto směru nabízejí, plánovat a organizovat rychlé přemísťování míst velení za postupujícími vojsky tak, aby nedocházelo k nepřipustným přestávkám ve velení, operativně využívat předem určená a vzdušná místa velení k zabezpečení osobního řízení vojsk v prostorech a v době, kdy zde probíhá rozhodující bojová činnost.

Při zvažování podmínek úspěchu vedení operace v hloubce je třeba pamatovat na to, že jeho nezbytnou součástí tvoří manévry a zasazení do boje a do sražení druhých sledů a záloh svazků a svazů. To si zřejmě plně uvědomuje i náš potenciální nepřítel a proto boji se zálohami přisunovanými z hloubky, v poslední době na Západě věnují prvořadou pozornost. Nové průzkumné palebné systémy a vysoce přesné zbraně nepřítele, např. PLSS, Assault Breaker, Sotas, jsou kromě jiného určeny i k tomuto účelu a bezpochyby jsou velmi účinným prostředkem zabránění přisunu a ničení druhých sledů a záloh našich vojsk do velké hloubky.

Naši velitelé a štáby všech stupňů proto musí při organizaci operace a boje vydávat konkrétní úkoly podřízeným k vedení neustálého průzkumu, sledování a ničení hlavních prvků těchto zbraňových systémů v celém průběhu bojové činnosti. Spolu s tím musí usilovat o zvýšení účinnosti opatření k utajení zámyslu činnosti našich vojsk a oklamání nepřítele promyšleným plánováním a důslednou realizací maskování vojsk a operačního maskování.

Rozvíjení útoku v hloubce tvoří časově nejrozsáhlejší a z hlediska obsahu jednu z nejdůležitějších fází operace. Dynamický charakter bojové činnosti v tomto období klade po všech stránkách vysoké nároky na velitele, štáby a vojska; na jedné straně na jejich umění v plné míře využít palebné a manévrovací možnosti dané soudobou výzbrojí a technikou, na druhé straně pak na znalosti a umění efektivně ničit moderní palebné systémy, systém protitankové a protivzdušné obrany nepřítele a tím si vytvářet podmínky pro rychlé zničení jeho hlavních sil a splnění stanovených cílů operace.

PŘEPADOVÝ ODŘAD — NOVÝ PRVEK BOJOVÉ SESTAVY

Jedním z nově vytvářených nestálých (dočasných) prvků bojové sestavy divize a pluku v soudobém boji je **přepadový odřad**. Dosud jsme se s ním setkávali při rozboru úkolů operační manévrovací skupiny. Současné pojetí je však takové, že tento odřad můžeme vyčleňovat v pluku nebo divizi i v průběhu bojové činnosti — při vedení útočného, střetného nebo obranného boje.

Jeho vytvoření a zařazení do bojové sestavy na taktickém stupni si vyžadují takové principy soudobého vševojskového boje, jakými jsou např. udržení vysoké aktivity, rozhodnosti a nepřetržitosti vedení boje, překvapivá činnost a manévrovost vojsk. Jeho vytvoření vyžaduje také současné komplexní ničení nepřítele do celé hloubky, předpokládané bojové činnosti, především ničení jeho prostředků jaderného napadení, záloh a nově zjištěných objektů.

Přepadový odřad je určen k vedení **vysoce manévrovací aktivní samostatné činnosti v týlu nepřítele**. Jeho úkolem proto bude především zničit nebo zmocnit se prostředků jaderného a chemického napadení, míst velení, radioelektronických prostředků, dělostřelectva, skladů jaderné munice i jiného materiálu, vyřadit z provozu letiště, železniční stanice, mosty a další důležité objekty. Častým úkolem může být vedení postupných úderů na přicházející zálohy nepřítele z týlu s cílem narušovat jejich manévr, nedovolit zasazení do boje, demoralizovat vojska nepřítele a způsobovat v jeho týlu neklid a nejistotu, ničit živou sílu, techniku a zmocňovat se zajatců.

Přepadový odřad může být vyslán v hodnotě **zesíleného motostřeleckého i tankového pluku**. V tom případě může ničit, zmocnit se nebo zneškodňovat dva až tři objekty. Bude-li vyslán v hodnotě **zesíleného praporu**, může zničit (zneškodnit) jeden nebo dva nepřátelské objekty.

Použití přepadového odřadu předpokládáme především v **útočném boji**, zejména při rozvíjení útoku, při přechodu do pronásledování, případně i ve střetném boji, tj. v situacích, které umožňují široký manévr. Jeho činnost je blízká činnosti předsunutého odřadu, liší se ve svém konečném cíli.

Přepadový odřad dovedně využívá odkrytých boků, mezer a slabých míst v nepřátelské obraně a postupuje v určeném směru. Obchází jednotlivé uzly odporu, které jsou na směru jeho postupu, aby se tak vyhnul zdlouhavým bojům, a rychle proniká k určeným objektům v týlu nepřítele. Slabého nepřítele ničí. V tom je jeho činnost shodná s předsunutým odřadem. Odlišuje se tím, že předsunutý odřad po zmocnění se určeného objektu (zpravidla prostoru, důležité čáry, přechodu přes vodní překážku, části nepřátelské obrany) jej **drží do příchodu hlavních sil.**

Přepadový odřad naopak **krátkým a smělým útokem z chodu**, obvykle z několika směrů, stanovený **objekt zneškodňuje nebo ničí**, a to objekt rozmístěný na malém prostoru jediným úderem, objekt, který se nachází na velkém prostoru, několika údery, vedenými postupně na jednotlivých směrech. Mnohdy tento způsob činnosti bude kombinován s použitím taktického vzdušného výsadku. Po splnění tohoto úkolu prostor objektu i s případným ukořistěným materiálem opouští.

K vedení překvapivého přepadu může velitel odřadu uspořádat různě svou bojovou sestavu. V každém případě musí vyčlenit dostatek sil k podrobnému průzkumu (doplňkovému průzkumu) objektu i přiléhajícího terénu. Spolu s ním zabezpečit dostatečný počet průvodců na jednotlivé směry úderů, kteří se mohou na své povinnosti připravovat jako součást vyslaných průzkumných orgánů velitelem přepadového odřadu.

Přesun přepadového odřadu a jeho přibližování k objektu může nepřítel zjistit. V tom případě je nutné očekávat nejen úporný boj osádky nepřátelského objektu, ale i přísun nových sil a prostředků (případně i výsadku, aeromobilních jednotek) do tohoto prostoru. Proto musí velitel přepadového odřadu vyčlenit část sil, které budou zajišťovat činnost hlavních sil a jejich odchod do prostoru shromáždění. Velitel odřadu musí tyto jednotky rozmístit k přehrazení směrů možného přísunu nepřátelských záloh a do prostoru možného shozu výsadku.

Při boji s nepřítelem, který je v převaze, zdržují jeho postup palbou z výhodných čar, zřizují výbušné i nevýbušné zátarasy, aby tak vytvořily optimální podmínky pro splnění úkolu hlavními silami přepadového odřadu. Boj těchto skupin bude v tomto případě podporován palbou dělostřelectva, údery bojových vrtulníků a nemůžeme vyloučit ani vedení jaderného úderu.

Po úspěšném přepadu opouští odřad co nejrychleji místo bojů a shromáždí se ve stanoveném prostoru, který je vybrán podle předpokládaného nového úkolu. Tím může být:

- pokračovat v přepadové činnosti, tzn. přesunout se skrytě a co nejrychleji do prostoru dalšího objektu nepřítele, určeného velitelem divize k přepadu,

- ukončit činnost jako přepadový odřad a splnit úkol zpravidla stanovený předsunutému odřadu, tj. ovládnout výhodnou čáru (prostor, objekt) v hloubce nepřátelské obrany a udržet jej do příchodu hlavních sil.

Za méně efektivní využití jednotek, které úspěšně manévrují v týlu nepřítele, považují takový úkol, jako je např. vedení průzkumu ve prospěch nadřazeného, drobná diverzní činnost a zaujetí prostoru soustředění a vyčkání v něm do příchodu hlavních sil divize.

Přesuny do jednotlivých prostorů uskutečňuje přepadový odřad zpravidla v pochodové nebo předbojové sestavě pod ochranou pochodového zajištění, tzn. předvoje, čelních pochodových záští a je-li to nutné, pak i boční záštity. (Vzhledem k poměrně krátkému přesunu mohou být vzdálenosti jednotlivých

prvků zajištění menší.) Pluk jako přepadový odřad vybírá ke svému přesunu nejméně dvě pochodové osy. Do bojové sestavy se rozvíjí jen tehdy, má-li zničit nebo zneškodnit nepřátelské objekty.

Činnost přepadového odřadu musí být překvapivá, rychlá a musí se vyznačovat zvláštní rozhodností, aktivitou a smělostí. Způsoby boje nesmí být šablonovité. V každém případě závisejí na reálných podmínkách bojové situace, zejména však na charakteru, síle, složení a uspořádání nepřátelského objektu. Efektivnost jeho vyslání do týlu nepřítele bude při dodržení těchto podmínek vysoká.

Vyslání přepadového odřadu plánuje velitel divize již při organizování boje. Stejně tak je možné, že bude nutné rozhodnout o jeho předem neplánovaném použití, když vyřazení důležitého nepřátelského objektu jinými prostředky bude neefektivní nebo jen složitě realizovatelné. Velitel divize k vytvoření a vyslání přepadového odřadu využije především druhý sled (vševojskovou zálohu), případně jeho (její) část. Pokud je situace výhodná (např. po úspěšném průlomu nepřátelské obrany a přechodu do pronásledování), je možné k vytvoření tohoto dočasného prvku bojové sestavy využít i prvosledový pluk (prapor). Další varianta může vzniknout, když velitel divize nařídí vyslat přepadový odřad to týlu nepřítele tomu veliteli pluku, který má volný bojeschopný druhý sled nebo může použít i jeden z prvosledových praporů. Nemůžeme vyloučit ani takovou situaci, že při neočekávaném zjištění důležitého objektu bude změněn úkol již vyslanému předsunutému odřadu. V některých případech bude toto řešení nejefektivnějším a nejrychlejším způsobem ničení (vyřazení) objektu nepřítele.

Velitel divize vyčleňuje přepadovému odřadu potřebné posilové prostředky a stanoví mu bojový úkol, lhůty jeho splnění, směr činnosti, místo a dobu spojení s hlavními silami po splnění bojového úkolu. Určí způsob podpory palbou dělostřelectva, údery letectva a další opatření k všestrannému zabezpečení vyslání, přesunu a boje odřadu.

Síla a složení posilových prostředků i hodnota palebné podpory boje přepadového odřadu bude závislá na řadě faktorů. Nejdůležitější z nich budou:

1. Bojový úkol, který bude pluk (prapor) plnit, tj. především bojová hodnota (velikost, uspořádání, odolnost, důležitost, možnost přístupu, charakter složení, obrana a ochrana atd.) objektu určeného k přepadu a jeho vzdálenost od čáry dotyku (možnost dosahu palebných prostředků divize, potřeba širokého manévru apod.).

2. Posílení, které výrazně ovlivní konkrétní bojová situace a možnosti divize k vyčlenění přepadového odřadu.

3. Bojové možnosti přepadového odřadu, do kterého může být vyčleněn motostřelecký pluk (prapor) na BVP, obrněných transportérech nebo tankový pluk (prapor), a to jak z prvního sledu (tzn., že je již určitým způsobem posílen nebo má určité ztráty), tak z druhého sledu (bez posilových prostředků, ale rovněž s různým stupněm ztrát).

4. Množství času, který je k dispozici pro vytvoření a vyslání přepadového odřadu, neboť zahájit úder ihned bude základním předpokladem úspěchu zvláště u mobilních objektů.

Hloubka, do které bude velitel divize vysílat přepadový odřad, nebude pravděpodobně přesahovat stanovenou hloubku bojového úkolu divize, tj. čáru (prostor) úkolu dne. To znamená, že ke spojení s hlavními silami divize dojde ve stejný den, kdy byl přepadový odřad vyslán. Protože průměrné denní tempo

útoku předpokládáme až 50 km, ve zvlášť výhodné situaci 80 km, a přepadový odřad budeme vysílat až v průběhu úspěšného boje, vyplývá z toho, že tato hloubka nebude velká. Bude činit 20 až 30 km, v operační hloubce i více.

Hlavní síly divize překonají tuto vzdálenost za 4 až 6 hodin. S jejich přiblížením k přepadovému odřadu bude narůstat i možnost jeho palebné podpory prostředky hlavních sil divize. Současná organizace vševojskového pluku umožňuje po tuto dobu vést samostatnou bojovou činnost.

Pro prapor platí analogicky požadavek Bojového řádu na taktický vzdušný výsadek, který musí být schopen vést samostatnou činnost po dobu 3—4 hodin. Proto u přepadového odřadu v hodnotě praporu (pokud nebude podstatně zesílen) by měla být hloubka jeho vyslání do 20 km považována za maximální.

Z toho vyplývá závěr, že v některých případech bude postačovat vyslání pouze organického pluku (praporu), případně s těmi prostředky, kterými byl již posílen v průběhu boje. Pokud to situace divize umožňuje, pak za optimální **posílení** přepadového odřadu v hodnotě pluku můžeme považovat až dva dělostřelecké oddíly, protiletadlovou raketovou baterii, ženijní jednotku k odtarasování, popř. k ničení objektů. Tankovému pluku bude vhodné přidělit motostřeleckou jednotku v síle do praporu. Velitel divize usnadní plnění úkolu přepadovému odřadu i tím, že mu přidělí rušiče jednorázového použití, které jsou schopny zarušit veškeré VKV spojení a část KV a RRL spojení.

Motostřelecký prapor může být posílen tankovou četou (rotou), až dvěma dělostřeleckými bateriemi, četou PTRS, ohňomety a ženijní jednotkou s trhavinami. Tankový prapor naopak motostřeleckou jednotkou. Štáb praporu může být zesílen např. politickým pracovníkem, důstojníkem ženijního vojska apod.

Stejně pozorně musí řešit velitel divize (pluku) **materiální zabezpečení** přepadového odřadu, aby na jedné straně nedošlo ke snížení pohyblivosti a manévrovosti tohoto prvku bojové sestavy (v případě zbytečně vezených zásob), ale na druhé straně mohl spolehlivě splnit všechny stanovené úkoly. Především je potřebné propočítat, zda úkol přepadového odřadu a podmínky, ve kterých jej bude plnit, vyžadují vytvoření zvýšených zásob. Domnívám se, že u munice by současné pohyblivé zásoby ve většině případů měly zabezpečit splnění úkolů (zejména půjde-li o přepadovou činnost jednoho objektu). Při požadavku na zničení (ovládnutí) více objektů můžeme předpokládat, že bude třeba buď vytvořit zvýšenou zásobu munice a vézt ji na dopravních prostředcích od zahájení plnění úkolu, nebo doplnit přepadový odřad vzduchem (vrtulníky) nejlépe v prostoru shromáždění po splnění prvního přepadu nepřátelského objektu.

Zásoby PHM, pokud bude odřad doplněn před svým vysláním, jsou dostačující na plnění tohoto úkolu (i při ničení více objektů) a není potřebné vytvářet zvýšené zásoby. Na druhé straně je ale nutné posoudit (a to zejména u pluku), jaký materiál a prostředky, odřad pro svou činnost potřebovat nebude a poněchat je v hlavních silách divize.

Závažným úkolem bude posílení přepadového odřadu prostředky, k zachránění života raněných (k odborné lékařské pomoci) a zdravotnickým materiálem. Předpokládáme-li doplnění zásob vzduchem, budou vrtulníky při zpátečním letu přednostně využity k odsunu raněných. Pokud tato možnost není, pak je nutné posílit přepadový odřad i odsunovými prostředky a stanovit zdravotnická zařízení, do kterých budeme raněné odsunovat.

Velitel divize (pluku) musí stanovit i potřebné úkoly **součinnosti**. Sleduje činnost přepadového odřadu s pluky útočícími čelně, s palebnými prostředky divize, se způsobem využití jejich palby a úderů, s vojskovým letectvem, které

působí v jeho prospěch, s taktickým vzdušným výsadkem (je-li do zájmového prostoru vysazován), s průzkumným odřadem nebo průzkumnými skupinami, které plní úkol na stejných směrech činnosti přepadového odřadu nebo jednoznačně v jeho prospěch.

Velitel divize bude **velet** přepadovým odřadům především z velitelského stanoviště. V případě potřeby využije vzdušné místo velení. Ve výjimečných případech, např. je-li pochybnost, že bude udrženo spojení (a tím dojde k přerušování velení) při plnění zvláště důležitého úkolu apod., může zřídit pomocné velitelské stanoviště (PoVS) a obsadit jej příslušníky štábu divize v čele se zástupcem velitele. Široké používání technických prostředků spojení bude klást vyšší nároky na utajení, ochranu proti rádiovému průzkumu a rušení nepřitelem.

Mezi povinnostmi nadřízeného patří i to, aby po vydání úkolu poskytl veliteli přepadového odřadu účinnou pomoc při přijímání rozhodnutí, v politické práci, při začlenění posilových prostředků do sestavy odřadu, při vytvoření optimální pochodové (a tím budoucí bojové sestavy). Musí ho dostatečně informovat o objektu přepadu, jeho okolí a možných přístupech k němu, o možnostech protipatření nepřitele apod.

Má rovněž plnou odpovědnost za všestranné zabezpečení jeho vyslání. V prostoru, kde bude odřad přecházet frontu, musí proto vytvořit takové podmínky, aby mohl přesun zahájit v rychlém tempu, bez zavázání se do boje s pozemním nepřítelem a bez odražení vlastními prostředky úderů nepřitele ze vzduchu.

V útočném boji je přepadový odřad jen dočasným a nestálým prvkem bojové sestavy divize. V případě, že divize plní úkol jako operační manévrovací skupina armády, je její činnost bez přepadových odřadů nemyslitelná. OMS totiž nebude plnit jen operační a operačně taktické úkoly, ale musí v průběhu své činnosti obsazovat, ničit a umlčovat i objekty menšího taktického významu. Proto může velitel divize určit a vyslat i více přepadových odřadů, které plní úkoly současně na několika směrech.

Některé zásady organizace, posílení i činnosti přepadových odřadů OMS jsou odlišné od dříve uvedených pohledů na jejich vytváření a vyslání během útoku divize. Rozdílnost vyplývá především ze dvou skutečností:

1. Divize jako OMS působí v celé šířce armádního útočného pásma, tzn., že prostor pro vyslání přepadových odřadů je mnohonásobně širší než u divize, která vede útočný boj v pásmu 10 až 20 km. Proto směry vyslání přepadového odřadu povedou ve většině případů mimo směr postupu OMS — do stran a boků.

2. Divize jako OMS bude dosahovat denního tempa až 100 km, tj. až dvojnásobku tempa divize v útočném boji. Přitom se ve většině případů nebude k přepadovému odřadu přibližovat, ale naopak se bude od něj vzdalovat. Tím se bude prodlužovat doba samostatné činnosti přepadového odřadu, zejména bude-li ničit více nepřátelských objektů. Nebude proto zvláštností, že ke spojení přepadového odřadu s hlavními silami operační manévrovací skupiny bude docházet až další den bojové činnosti.

Přepadové odřady, složené ze zesílených motostřeleckých (tankových) pluků a praporů, zpravidla postupují na čele proudů hlavních sil divize po osách, které umožňují jejich rychlé vyjití k objektům, jež mají zničit nebo ovládnout. K přepadové činnosti divize přechází, jakmile se odpoutá od hlavních sil armády. Úkoly plní zpravidla v součinnosti s výsadky a vojenským letectvem, jakož i s průzkumnými odřady a skupinami na jednotlivých směrech.

Posílení musí být však zpravidla větší než v předcházejícím případě, protože přepadový odřad bude mít podporu palebných prostředků hlavních sil OMS jen v omezené míře. Vyplývá to i ze skutečnosti, že jeho samostatná činnost bude časově podstatně delší. Proto je nutné vytvořit zvýšené zásoby munice a pohonných hmot, a posílit odřad zdravotnickými odsunovými prostředky.

Od okamžiku, kdy pluk (prapor) a jeho posilové prostředky obdrží úkol, musí být zahájena intenzivní politická práce. Půjde zejména o to, aby byli příslušníci přepadového odřadu připraveni na vedení rozhodné a aktivní činnosti v nepřátelském týlu, k vysoké bdělosti a ostražitosti, smělému a odvážnému jednání, dosažení vysokého tempa přesunu a překvapivého úderu, k přesnému splnění všech vydávaných rozkazů.

Přepadové odřady v síle praporu mohou působit do vzdálenosti 20 až 30 km od hlavních sil operační manévrovací skupiny a přepadové odřady v síle pluku do 50 km. Po splnění úkolu se přesunují za hlavními silami a připojí se zpravidla na jejich zád. Přednostně jsou doplňovány municí a PHM, uvádějí se v co nejkratším čase do plné bojové pohotovosti a podle zámyslu velitele OMS jsou začleněny do sestavy operační manévrovací skupiny. Bude-li to nutné, soustředí se v určených shromaždištích, kde obdrží nový úkol. V tomto případě bude potřebné přednostně doplnit zásoby (zpravidla vzduchem), odsunout raněné k poskytnutí odborné lékařské pomoci a uvolnit odsunové zdravotnické prostředky.

V článku jsem uvedl některé názory na úlohu přepadových odřadů. Z obsahu článku vyplývá, že příprava, organizace a vedení bojové činnosti těchto odřadů nebude lehkou záležitostí ani pro zkušené, dobře vycvičené a připravené velitele, ochotné zdravě riskovat a schopné samostatně a rychle se rozhodovat. Tato činnost bude vždy charakterizována nedostatkem času, nečekanými zvraty v situaci, pohybem a bojem v neznámém terénu, v týlu nepřítelů, odtrženě od vlastních vojsk.

K POUŽITÍ VZDUŠNÝCH VÝSADKŮ

V soudobém boji a operaci je vysoké tempo objektivním činitelem, který rozhodujícím způsobem ovlivňuje úspěch boje a útočné operace. Tato skutečnost je dána nejen nutností co nejefektivněji využít účinků konvenčních a zejména jaderných zbraní, ale i tím, že vysoká tempo útoku podstatně znesnadňuje nepříteli uskutečnit účinná protipatření. V těchto podmínkách vzdušné výsadky různého druhu jsou těmi faktory, které jsou schopny v krátkých časových lhůtách plně využít výsledků všech prostředků ničení k rychlému přesunu bojové činnosti do hloubky sestavy nebo týlu nepřítelů.

V článku se zaměřím na objasnění některých zásad použití vzdušných výsadek v armádní útočné operaci, jejich rozdělení podle druhu, určení, složení a možných bojových úkolů.

K některým zásadám použití vzdušných výsadek v armádní útočné operaci patří:

- požadavek, aby mnohem častěji než dosud byly v soudobém boji a operaci vysazovány vzdušné výsadky různého druhu,

- vysazení několika výsadek v průběhu 24 h ve prospěch prvosledových divizí, které působí na hlavním směru,

- požadavek, aby příprava a plánování bojového použití vzdušného výsadku bylo součástí každého rozhodovacího procesu velitele a štábu při plánování operace,

- zvýšené nároky na zpracování dalších bojových dokumentů (předběžných a bojových nařízení včetně plánu použití vzdušných výsadek s potřebnými přílohami a propočty),

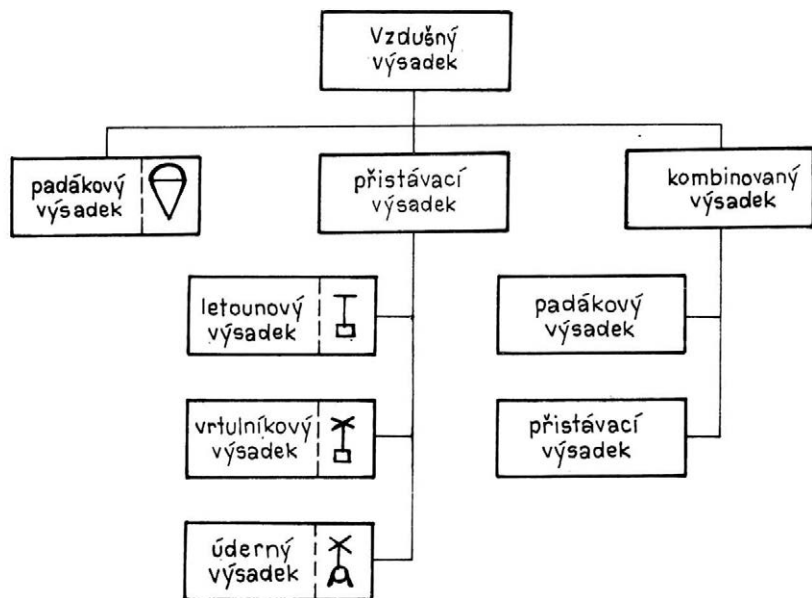
- organizace součinnosti, která musí zahrnovat i činnost a zabezpečení výsadku. Jde o sladění rozhodujících otázek mezi divizemi a v rámci armády vymezení úsilí (časově a prostorově) stíhacího, stíhacího bombardovacího letectva a dopravních (bojových) vrtulníků, stanovení vzdušného koridoru (pásmo průletu) s důrazem na začátek, jeho šířku, délku, směr a výšku průletu, sestavu letectva (typy, a počty letadel), signály na otevření a uzavření koridoru, způsob ničení a umlčování cílů a objektů nepřítelů (letectvem, dělostřelectvem, do jakých prostorů a jakou hodnotou), místa (prostory), kde budou ničeny nebo

umíchny nepřátelské radiotechnické prostředky a prostředky PVO, sektory působení aktivního rušení (vlnová pásma) a prostory použití pasivního rušení (vliv rádiového rušení na vlastní navigační prostředky). Dále na směru hlavního úderu a prvosledových divizí určit prostory a varianty vysazení vzdušných výsadků různého druhu, způsoby jejich vysazení a podpory boje, předpokládající dobu boje výsadku v týlu nepřítele (stručný cíl a charakter bojového úkolu) a pravděpodobný (plánovaný) směr postupu (útoky) vlastních pozemních vojsk.

V případě zásobování výsadku vzdušnou cestou stanovíme letiště, postup shromáždění materiálu a jeho výše, síly a prostředky ke kompletaci materiálu, jeho balení a nakládání v závislosti na způsobu přísunu (nákladními padáky, výsadkovými plošinami, shozem ve speciálních obalech bez padáků nebo bez obalů, přistáním nebo kombinovaně).

Samostatnou a velmi důležitou otázkou organizace součinnosti je stanovení a zabezpečení pohyblivých a zvýšených zásob munice pro jednotky výsadku a pro prvosledové útvary a dělostřelectvo, které se budou bezprostředně podílet na ničení a umlčování nepřítele, který působí poblíž vzdušného koridoru (pásma průletu). S tím je úzce spojena zvýšená potřeba sil a dopravních prostředků počínaje od nakládání munice až po její vlastní přepravu a vykládání u jednotek.

Poválečný rozvoj teorie taktiky a operačního umění potvrzuje, že vzdušný výsadek můžeme rozdělit podle druhu na **padákový, přistávací a kombinovaný** (viz obr.) Vzdušný výsadek je druh výsadku přepravovaný k vedení aktivní činnosti do týlu nepřítele vzduchem prostředky vojenského letectva.

Padákový výsadek je druh vzdušného výsadku vytvořeného z jednotek (útvarů nebo svazků) výsadkového vojska. Zpravidla je (s částí bojové techniky, nebo s veškerou technikou a materiálem) vysazuje z dopravních výsadkových letadel na padácích.

Přistávací výsadek je druh vzdušného výsadku tvořený zpravidla z motostřeleckých jednotek (útvarů, svazků) a z jednotek některých druhů vojsk a speciálních vojsk. Jeho příslušníci, bojová technika a nezbytný materiál přepravujeme do prostoru vysazení vzduchem v letounech (dopravních nebo bojových vrtulnících), popř. kombinovaně (část letouny a část vrtulníky). Přistávají na předem zajištěných přistávacích plochách nebo letištích. Z toho vyplývá, že přistávací výsadek vytváříme z letounového, vrtulníkového a úderného výsadku.

Úderný výsadek (úderné výsadkové jednotky a útvary) patří mezi nové druhy přistávacího výsadku a vytváříme je zpravidla z jednotek (útvarů) výsadkového vojska. Jednotky, (útvary) jsou vycvičeny v seskoku padákem a pro vedení boje v týlu nepřítele za složitých podmínek. Nejčastěji je přepravujeme do prostoru vysazení ve vrtulnících a v některých případech i v dopravních letounech nebo kombinovaně.

Kombinovaný výsadek je druh vzdušného výsadku. První sled vysazených jednotek tvoří většinou padákový výsadek (ničí nepřítele v prostoru vysazení a zmocňuje se výhodných prostorů, letišť pro přistání druhého sledu) a druhý sled je přistávací výsadek.

Podle určení, které je bezprostředně ovlivněné cílem a charakterem bojového úkolu, skutečnou hloubku vysazení, reálnou silou vymezených vojsk a předpokládanou dobou vedení boje v týlu nepřítele, dělíme vzdušný výsadek na **strategický, operační, operačně taktický, taktický, speciální a výsadek různého určení**. Toto dělení vzdušných výsadků je dáno jejich úkoly a složením.

Strategický výsadek může mít hodnotu několika divizí (1 výsadková, 1—2 motostřelecké), operační výsadek může mít hodnotu výsadkové brigády až výsadkové divize. Na tomto stupni budeme podstatně častěji používat nový druh výsadku — úderné výsadkové svazky nebo úderné výsadkové útvary.

Operačně taktický výsadek bude nejčastěji v síle výsadkového pluku a při vedení boje v horském zalesněném terénu v síle zesíleného výsadkového praporu. V posledním období počítáme s tím, že k plnění operačně taktických úkolů můžeme vysazovat úderné výsadkové útvary, popř. zesílené úderné výsadkové jednotky.

Operačně taktický výsadek se přímo podílí na plnění úkolů taktického výsadku a navíc může plnit tyto bojové úkoly:

- obsazovat důležité prostory a dokončovat ničení uskupení vojsk nepřítele, která byla zasažena prostředky hromadného ničení,
- obsazovat letiště (výhodné přistávací a startovací plochy) a zabezpečovat vysazení přistávacího výsadku a vlastních vojsk,
- zjišťovat a ničit jaderné zbraně nepřítele a ostatní prostředky hromadného ničení,
- ničit letecké základny a bezpilotní prostředky vzdušného napadení nepřítele, jejich naváděcí prostředky a objekty leteckého týlu,
- vést údery z týlu a pomáhat útočícím vojskům dosáhnout vysokého tempa,
- ničit vojenské a průmyslové objekty,
- ovládnout a udržet do příchodu vlastních vojsk důležité komunikační uzly, soutěsky, přechody, tunely, atd. s cílem rychlého překonání těchto prostorů.

Na plnění uvedených úkolů se mohou také podílet i **operační výsadky**, které mají své specifické úkoly (viz OPER-1-1 čl. 238), zaměřené na:

- ovládnutí důležitých správních, politických a ekonomických center a narušení řízení státu a vojenského velení,
- ovládnutí a zničení raketových, leteckých a námořních základů nepřítele,
- dokončení zničení uskupení nepřítele zasažených jadernými údery,
- usnadnění překonávání vodních překážek a zdolání horských průsmyků a přechodů z chodu,
- zabránění přísunu záloh nepřítele,
- ovládnutí (společně s námořními silami) průlivů a velkých ostrovů.

Kromě toho mohou operační výsadky ovládnout nebo zničit velké sklady jaderné munice, zdroje a zásoby strategických surovin, zahajovat bojovou činnost na nových směrech, obsazovat a ničit letištní uzly a zabezpečovat přistání vlastního letectva nebo vysazování motostřeleckých jednotek, útvarů a svazků, narušovat velení vojskům, práci týlu nepřítele a podporovat i činnost sil vnitřního odporu.

Taktický výsadek budeme přepravovat ve vrtulnících a zpravidla bude mít hodnotu zesílené motostřelecké roty, až praporu s jednotkami druhů vojsk a speciálních vojsk. I na tomto stupni předpokládáme použití úderných výsadkových jednotek (zesílená četa, rota až prapor).

Taktický výsadek (vrtulníkový výsadek) bude zpravidla plnit v týlu nepřítele tyto bojové úkoly:

- obsazovat důležité prostory (čáry), horské přechody, průsmyky a objekty a udržet je do příchodu vlastních pozemních vojsk,
- zmocňovat se z chodu přepravišť a úseků vhodných k násilnému přechodu vodní překážky,
- vést průzkum přístupových směrů k vodní překážce, odstraňovat zátarasy, ničit ohniska obrany nepřítele a stanoviště roznětových hlídek,
- vést aktivní obranu na směrech postupu záloh nepřítele a zatarasovat jeho osy přesunu,
- zakládat požáry s důrazem na prostory soustředění bojové techniky, jednotek nepřítele a jeho skladů,
- obsazovat významná hydrotechnická zařízení (přehrady, kanály, zdymadla, jezy, propustě), u kterých může nepřítel změnou vodního režimu ztížit postup útočících vojsk,
- ničit prostředky jaderného napadení, zejména na přesunu, s důrazem na hlavní prvky velení, technické postavení a jednotlivé palebné prostředky,
- vyhledávat a zneškodňovat jaderné miny a řídicí stanoviště roznětu,
- ničit velitelská stanoviště, spojovací uzly a navigační systémy letectva,
- vyhledávat a ničit bitevní vrtulníky a radiotechnické prostředky nepřítele,
- navádět vlastní letectvo na důležité cíle a objekty nepřítele,
- dezorganizovat činnost v týlu nepřítele s důrazem na zásobování a přísun důležitého materiálu,
- ničit výsadky nepřítele a zabezpečit rychlé proniknutí vlastních pozemních vojsk prostorem, který je obsazený výsadkem nepřítele,
- přehrazovat cesty ústupu a napomáhat při dokončení obklíčení nepřítele v součinnosti s vlastními vojsky.

Tabulka

Stupeň		Divize	VŠA	F
výsadek		taktický	operačně taktický	operační
plánuje		divize	vševojsková armáda	F
zabezpečuje		VŠA	F	F
hodnota		zesílený mspr	zesílený výsadkový pluk — prapor	brigáda — divize
odkud		2. sled	výsadkové vojsko	výsadkové vojsko
zaujímá		vyčkávací prostor	prostor rozmístění	výchozí prostor pro vysazení
na dobu		jedné noci	několika dnů	více dnů
rozloha		8—15 km ²	50—100 km ²	300×400 km
vzdálenost od předního okraje		20—50 km	150—300 km	500 i více km
počet	nakládacích míst	4—5		
	letišť		1—3	14—16 záložních 5—6
doba přípravy		3—6 h	4—12 h	6—8 h
doba nakládání		do 25 minut	1—2 h	2—4 h
doba nasednutí		do 5 minut	30—60 minut	1 h
potřeba	vrtulníků	36		
	letounů		20—25 pro prapor 70—90 pro pluk	120—550
šířka vzdušného koridoru		2—4 km	2—4 km	20—30 km
doba letu		30 minut	30—50 minut	60—120 minut
hloubka vysazení		20—30 km	40—90 km	100—300 km
dálka vysazení		40—80 km	190—390 km	600—800 i více km
výška letu		do 50 m	300—500 m	300—10 000 m
rozloha prostoru vysazení		3×5 km	10×10 km	30×40 km
počet přistávacích ploch		1,2—5	1—2 pro prapor 2—3 pro pluk	6—8 1—2 pro přistání letounů
doba vysazení		do 5 minut	15—20 minut	60 i více minut

Úkoly jednotlivých druhů vzdušných výsadků jsou základními úkoly, které mohou být v soudobém boji a operaci plněny v různých variantách nebo v různém pořadí. Kromě toho mohou plnit nebo se podílet na řadě dalších úkolů, které bude nutné uskutečňovat ve prospěch prvosledových divizí a na hlavním směru vševojskové armády.

V dalším zevšeobecněním některé **operačně taktické a technické normy**, které mohou vytvořit reálnější podmínky pro tvorbu a zejména pro správný obsah bojových dokumentů (viz **tabulku**).

V článku jsem uvedl jen některé zásady použití vzdušných výsadků, které jsou platné pro armádní útočnou operaci. Přitom ve vymezeném rozsahu nebylo možné postihnout takové důležité otázky, jako je např. organizace výsadku ve prospěch OMS, zabezpečení spojení s výsadkem, velení nebo otázky materiálně technického zabezpečení.

ÚLOHA A MÍSTO RVD V BOJI S PRŮZKUMNÝMI PALEBNÝMI SYSTÉMY A PROTITANKOVÝMI KOMPLETY NEPŘÍTELE

Studium rozvoje nových zbraní v armádách NATO a způsobů jejich bojového použití, které je charakterizované vysokým stupněm integrace prostředků průzkumu s prostředky ničení všeho druhu, má odraz v použití všech druhů vojsk, a to nejen v dotyku s nepřítelem, ale i záloh a druhých sledů. Tuto problematiku z hlediska raketového vojska a dělostřelectva všestranně analyzoval generálporučík Ing. Miroslav Peloušek ve Vojenské mysli č. 1/1984.

Tento článek je dalším rozvinutím možných způsobů a metod vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele raketovým vojskem a dělostřelectvem, které působí v sestavě operační manévrovací skupiny (OMS).

Charakter bojové činnosti OMS ovlivňuje formy a metody bojového použití raketového vojska a dělostřelectva. Jeho úloha a místo v sestavě skupiny nespočívá pouze v přímé podpoře vševojskových útvarů a jednotek, ale i ve zvýšení palebných možností raketového vojska a dělostřelectva. Tuto skutečnost musí vševojskoví velitelé, jejich štáby a náčelníci RVD operačních stupňů velení plně docenit, zvláště při řešení úkolů udržení a zvýšení palebné převahy nad nepřítelem na rozhodujícím směru. Bez splnění tohoto požadavku nemůžeme v současných podmínkách vedení útočné operace (boje) a tím méně úspěšné činnosti OMS ani uvažovat.

Analýza doktríny vojsk NATO v Evropě ukazuje na podstatné zvýšení úlohy a místa operační hloubky sestavy vojsk, v níž jsou rozmísťovány vysoce účinné prostředky, schopné rozhodujícím způsobem ovlivnit průběh operace. Jde o rakety Pershing-2 a BGM-109 Tomahawk a o celou řadu různě integrovaných průzkumných palebných systémů, které podstatně zvýšily význam zápolí v operaci. Úlohou těchto systémů je, kromě průzkumné činnosti, vést účinný boj s tanky

a obrněnými cíli v době, kdy ještě tyto nezasáhly do boje. To má pro úspěšné použití druhých sledů (záloh) a OMS zvláštní význam. Zavádění těchto vysoce účinných systémů podstatně znásobuje úlohu a význam raketového vojska a dělostřelectva v operaci jako prostředku, který v současné době již „nezabezpečuje“ činnost vojsk, ale vede v jejich prospěch s těmito systémy účinný boj.

Rozmístění jednotlivých prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů NATO v operační sestavě vojsk vytváří výhodné podmínky pro aktivní účast raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny v boji s nimi. Vedení boje s těmito prostředky v operační hloubce vyžaduje, aby štáby RVD respektovaly specifické podmínky bojové činnosti OMS, zvláště:

- značně rozdílné průzkumné hodnoty údajů o rozmístění jednotlivých prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů nepřítele, kterými může být OMS napadena,

- rychlé změny situace,
- neustálou hrozbu napadení útvarů a jednotek některým z prostředků protitankových kompletů nepřítele v prostoru soustředění vojsk, vyčleněných do sestavy OMS (počínaje 100–120 km od předního okraje),

- vysoký stupeň samostatnosti v rozhodování velitelů útvarů (svazků) a jednotek,

- bojové možnosti RVD OMS v průběhu vedení bojové činnosti v operační hloubce,

- možnosti podpory bojové činnosti OMS prostředky nadřízeného velitele.

Tyto podmínky musíme vyjádřit v návrhu posílení RVD OMS a při tvorbě uskupení RVD. Posílení operační manévrovací skupiny palebnými prostředky je limitované různorodostí úkolů skupiny, kdy na jedné straně bude nutné vést boj v přímém dotyku s nepřítelem, a na druhé straně bude třeba ničit nepřítele na větší vzdálenosti. V první řadě je nutné do sestavy operační manévrovací skupiny začlenit jednotky samohybného dělostřelectva a raketometů, vybavené automatizovaným systémem řízení palby PRÁM, které jsou schopné spolu s oddíly vojskových raket divízi vytvořit ucelený systém palby, jehož prostředky můžeme použít k plnění těchto úkolů včetně účasti v boji s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele.

Nestačí mít jen nejmodernější palebné prostředky, ale i automatizační prostředky velení integrované spolu s vysoce výkonnou průzkumnou technikou v ucelený podsystém, jehož zařazení do OMS nebude výjimkou, ale nutností.

Hlavním cílem **1. období bojové činnosti operační manévrovací skupiny** — přesun skupiny do prostoru vyslání — je nedopustit její napadení protitankovými komplety nepřítele. Tento úkol musí plně převzít prostředky nadřízeného velitele. K tomuto účelu bude vhodné použít **operační palebnou skupinu (OPS)**, jejíž úloha a místo v operaci vedené bez jaderných zbraní je plně opodstatněná.

Délka tohoto období bude závislá na vzdálenosti prostoru soustředění vojsk vyčleněných do sestavy OMS, rychlosti přesunu do prostoru zasazení a na podmínkách, které jsou vytvořeny pro přesun prostředky nadřízeného velitele. S těmito skutečnostmi musí štáby počítat a udělat taková opatření, aby přesun skupiny byl i ve ztížených podmínkách všestranně zabezpečen.

Důležitým úkolem náčelníka a štábu raketového vojska a dělostřelectva v období plánování bojové činnosti operační manévrovací skupiny je tvorba uskupení dělostřelectva a zařazení útvarů a jednotek RVD do pochodových proudů vševojskových jednotek. Stanovit odpovědné a zdůvodněné uskupení dělostře-

lectva je náročný úkol, který vyžaduje zejména znalost úkolů OMS, zpravodajské podklady o nepříteli z hloubky a informace o geografických podmínkách prostoru, v němž bude skupina plnit úkoly. Na základě těchto informací a s přihlédnutím k bojovým vlastnostem dělostřelectva OMS (včetně posilového) připraví štáb RVD OMS návrh na uskupení dělostřelectva.

Obdobným způsobem postupujeme i při zařazení RVD do pochodových proudů útvarů a jednotek OMS. Použití průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů nepřítel vyžaduje aplikovat přijaté zásady bojové činnosti RVD OMS tvůrčím způsobem. Nelze proto šablonovitě tvořit pochodové proudy výlučně z hlediska předvídání střetného boje, ale na základě kvalifikované analýzy situace a možností nepřítel, včetně prostředků povětrnostní a topograficko-geodetické přípravy. Kromě toho je třeba si uvědomit, že samohybné palebné komplety a odpalovací zařízení raketového vojska jsou pro zaváděné palebné systémy armád NATO stejnými cíli jako tanky a obrněné transportéry. V každém případě musíme dbát, aby zvláště v závěru tohoto období nebylo nutné rozvíňovat raketové vojsko a dělostřelectvo OMS a nedošlo tak k narušení bojové sestavy skupiny, případně i ke zpomalení tempa jejího postupu.

S přechodem do **2. období bojové činnosti operační manévrovací skupiny**, kdy tato skupina prochází prostorem zasazení a postupně vychází ze zóny palebné podpory vojsk v dotyku, narůstá potřeba v krátké době dosáhnout pohotovosti raketového vojska a dělostřelectva OMS k vedení palby. V souvislosti s bojem s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítel mají důležitou úlohu průzkumné prostředky OMS, včetně dělostřeleckých, které koordinují palebnou činnost s využitím automatizovaných systémů velení a řízení raketových úderů a palby, jakož i součinnost RVD OMS s ostatními prostředky ničení.

Při vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety se raketové vojsko a dělostřelectvo OMS již v tomto období činnosti podílí na vybojování a udržení palebné převahy na hlavním směru útoku. Dostřel samohybných palebných kompletů, raketometů a dalších palebných prostředků umožňuje palebně obsáhnout pásmo v šířce do 130 km (oboustranné sestavy OMS) a ničit v tomto období zvláště odpalovací zařízení Lance-2 a Patriot, pozemní radionavigační střediska systému PLSS, průzkumné vrtulníky EH-60 B systému SOTAS na letištích, později i střediska řízení systému Assault Breaker, sklady speciální munice a jiné objekty.

Jednou z důležitých zásad, které musíme dodržovat při plnění těchto úkolů, je rozvinutí do bojové sestavy jen takového počtu palebných jednotek (odpalovacích zařízení), který je nutný ke splnění daného palebného úkolu. Současně s tím musíme přehodnotit způsoby vedení palby na tyto objekty (cíle), jejichž charakteristikou je převážně vysoká mobilnost, ale i nižší stupeň ukrytosti.

Ve **3. období bojové činnosti** povede operační manévrovací skupina boj již zcela mimo dosah většiny prostředků nadřazeného velitele (kromě operačně taktických raket a letectva), tedy, naprosto samostatně. Vzhledem k možnostem raketového vojska operačně taktického určení a frontového letectva se však nejedná o úplné palebné odpoutání od hlavních sil. S ohledem na hlavní úkoly OMS a jejich přepadových odřadů bude nutné řešit uskupení dělostřelectva a přistoupit k jeho větší decentralizaci. Vzdálenost útvarů a jednotek OMS od hlavních sil v tomto období vytváří podmínky pro účinný vliv na činnost většiny hlavních prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kom-

pletů, zvláště na letectvo a sklady speciální munice. (Pokud jde o letiště, která nejsou obsazena, je výhodnější je obsadit k využití pro vlastní letectvo a vrtulníky.)

Vedení boje raketového vojska a dělostřelectva s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety armád NATO má kromě aktivního prvku rovněž prvek pasivní, který je neméně důležitý. Zahrnuje zvláště úkoly maskování veškeré činnosti raketového vojska a dělostřelectva OMS. Je nutné i v této souvislosti si uvědomit, že v armádách vyspělých kapitalistických států je vyvíjena i taková munice, která obsahuje miniaturní televizní kamery, a která po dopadu do stanoveného prostoru vysílá do vyhodnocovacího střediska obraz okolí místa, kam dopadla. Podobně můžeme hovořit i o vyvíjené munici SA-DARM, určené pro dálkové ničení tanků a obrněných cílů, která svým vybavením sama zjistí cíl, navede střelu a výbuchem kumulativní nálože jej zničí. To je jen několik skutečností, které musí vést velitele, štáby RVD i jednotky k přísnému dodržování zásad maskování a utajení veškeré činnosti v operační hloubce nepřítele. Rychlost a přesnost vedených úderů a paleb spolu s manévrem musí být hlavní překážkou při zjišťování vlastních palebných prostředků nepřátelským průzkumem.

Po dosažení stanoveného prostoru přechází operační manévrovací skupina k plnění úkolů **4. období bojové činnosti**. Z hlediska vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele to znamená postupně zvýšit stupeň centralizace velení palebným prostředkům OMS. Současně bude postupně zmenšována vzdálenost mezi skupinou a hlavními silami, čímž budou narůstat palebné možnosti raketového vojska a dělostřelectva. V případě, že útvary a jednotky RVD spolu s vojsky OMS přejdou k obraně, musí náčelník RVD a jeho štáb řešit do určité doby úkoly obdobně jako při vedení boje v obklíčení. To vyplývá ze skutečnosti, že nepřítel se bude snažit zničit OMS ještě do doby, než bude schopna spojit se s hlavními silami útočících vojsk.

Při plánování, organizaci a vedení bojové činnosti RVD OMS v tomto období musíme počítat s tím, že pokud v průběhu boje nedoplníme OMS zásobami munice všeho druhu, její množství značně klesne. Kromě toho musíme brát v úvahu i určité procento ztrát osob a bojové techniky RVD. Z toho všeho vyplývají palebné možnosti raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny a úkoly boje s palebnými komplety nepřítele musí postupně v celém rozsahu přebírat prostředky nadřízeného velitele. Raketové vojsko a dělostřelectvo OMS bude nuceno v určitém smyslu přecházet na pasivní formy boje (ženíjní budování postavení, dokonalé maskování bojových sestav, příprava a budování záložních prostorů a příprava komunikací pro rychlý manévr). V situaci, kdy bude mít raketové vojsko a dělostřelectvo OMS potřebné množství munice a jeho bojeschopnost nebude podstatně narušena, povede i nadále boj s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety a bude tak vytvářet podmínky pro úspěšné splnění úkolů hlavními silami.

Stručný rozbor zvláštností, které vyplývají z úkolů raketového vojska a dělostřelectva bojovat s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele, potvrzuje, že jde o náročnou a složitou problematiku operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva. Tím však nejsou úkoly boje s těmito prostředky v operační hloubce vyčerpány. Neméně složitou otázkou je zabezpečení tohoto boje potřebným množstvím munice a efektivní hospodaření s ní. To vyžaduje hledat a ověřovat možnosti dopravní kapacity

operační manévrovací skupiny a její zásobování municí v průběhu vedení boje v operační hloubce.

Neméně důležitým úkolem je i její efektivní využití palebnými jednotkami raketového vojska a dělostřelectva OMS při ničení nepřítele. Na plnění tohoto požadavku se musí podílet všechny síly a prostředky, které tvoří palebný systém operační manévrovací skupiny, průzkumné prostředky, jednotky topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy a palebné jednotky. Svou úlohu musí mít i automatizované prostředky řízení palby zejména z hlediska časového plnění úkolů, mistrovství velitelů a náčelníků raketového vojska a dělostřelectva při organizaci a vedení palby.

Boj s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele vyžaduje právě na základě tohoto požadavku efektivnosti a hospodárného využití přidělené munice řešit na vědeckém základě rozpor mezi zvýšenými možnostmi těchto nových prostředků ničení a neadekvátními způsoby boje s nimi.

Úspory ve spotřebě munice zvláště u RVD OMS můžeme dosáhnout vyloučením zastiřlení cílů, které nejen zvyšuje spotřebu munice, ale i prodlužuje čas ke splnění palebného úkolu. Čas je v činnosti raketového vojska a dělostřelectva OMS významným činitelem. Ke zjištění souřadnic cílů musíme používat nepřesnější prostředky. Obdobně tomu musí být i v oblasti topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy. Spotřebu munice sníží a účinek v cíli zvýší vybavení dělostřelectva OMS speciální municí. Konečně i zavádění automatizovaných systémů řízení palby značně urychluje splnění palebných úkolů a vytváří předpoklady ke zničení cílů s menším množstvím munice.

Vývoj, zavádění do výzbroje vysoce přesných zbraní a palebných systémů, jakož i použití operačních manévrovacích skupin potvrzuje jednu ze zákonitostí vývoje způsobů bojové činnosti — zvětšující se počet sil a prostředků, které se zúčastní operace a boje — že i bez použití jaderných zbraní je možné současně ničit objekty nepřítele v celé operační hloubce. Umožňuje to soustavně narůstající dosah a síla palebných úderů a vysoká manévrovací schopnost většiny druhů vojsk. Mezi nimi zaujímá raketové vojsko a dělostřelectvo, které působí i v sestavě operační manévrovací skupiny, nezastupitelné místo.

Možnosti raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny potvrzují, že RVD nemůžeme ze systému boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety armád NATO vyloučit, ale naopak, že se při jeho cílevědomém použití může stát významným nástrojem k vybojování a udržení palebné převahy na směru hlavního úderu vojsk. To však vyžaduje neprodleně využívat výsledků vědeckotechnické revoluce, aplikované ve vojenství a tvůrčím způsobem maximálně využívat zvýšení bojových možností vlastních vojsk.

ORGANIZACE PVO

PŘI PŘECHODU HLAVNÍCH SIL DO ÚTOKU A ROZVÍJENÍ OPERACE V HLOUBCE

Mezi podmínky nezbytné k zabezpečení úspěšného přechodu hlavních sil do útoku a rozvíjení operace v hloubce patří organizace efektivní protivzdušné obrany. Jejím cílem je způsobit vzdušnému nepříteli rozhodné ztráty ve vzduchu, spolehlivě bránit vojska a objekty při přípravě a v průběhu operace, a tak zabezpečit bojeschopnost vojsk pro úspěšné splnění cílů operace.

Splnění tohoto cíle dosáhneme:

- pečlivě organizovaným průzkumem vzdušného nepřítele a včasným uvědomováním vojsk, především vojska PVO,
- efektivním ničením všech prostředků vzdušného napadení, včetně vzdušných výsadek a mobilních vojsk,
- spolehlivým a nepřetržitým velením silám a prostředkům PVO,
- všestranným zabezpečením boje sil a prostředků PVO.

Organizace PVO při přechodu hlavních sil do útoku a její účinnost budou úměrné podmínkám, při nichž budeme realizovat přechod do útoku. Mezi rozhodující podmínky, které ovlivní způsob a dobu přechodu hlavních sil do útoku, patří výsledky vzdušné a protivzdušné operace. Vyplývá to z doktríny NATO, podle které bojová činnost taktického letectva má mít ve

všech případech útočný ráz a za hlavní princip jeho použití je považováno hromadné nasazení, které na válčišti nabylo charakteru vzdušných operací. K jejich zmaření budeme vést protivzdušné operace. Zúčastní se jich určenými silami a prostředky i vojsko PVO pozemního vojska.

V případě, že **přechod do útoku bude veden bezprostředně se zahájením agrese nepřítele**, musíme předpokládat následující charakter činnosti vzdušného nepřítele.

V této variantě budeme vést útok především v **průběhu prvního hromadného úderu vzdušného nepřítele**, kterého se může zúčastnit až 70 % letounů taktického letectva na válčišti. V tomto úderu můžeme očekávat sestavu nepřátelského letectva, učenou do 2 až 3 sledů.

V prvním sledu může působit 15 až 20 procent i více letounů z celkového počtu, které se zúčastňují úderu. Tento sled je určen hlavně k umlčení systému protivzdušné obrany a míst velení, zajištění výhodných podmínek pro úder následujícího sledu na hlavní uskupení vojsk, raketové jaderné prostředky, důležité týlové objekty a komunikační uzly.

Druhý, tzv. úderný sled tvoří až 75 % sil a třetí — průzkumný sled asi 10 % sil zasazených do hromadného úderu.

Celková doba trvání hromadného úderu může být různá (až 3 h), ale v zájmu zvýšení náletové hustoty se může zkrátit na 30 minut. Úder bude zabezpečován demonstrační činností poutacích a klamných skupin a rozsáhlým využíváním různých druhů radioelektronického rušení s cílem snížit efektivnost palebného působení sil a prostředků PVO. Systém PVO bude zpravidla prolomován v úzkých (20 až 30 km) úsecích fronty při agresí vedené bez jaderných zbraní, nebo v širších úsecích s použitím jaderných zbraní.

Přechod do útoku bude mít v počátku obvykle charakter pohraničního střetného sražení. Musíme počítat i s odpovídající zvýšenou činností vzdušného nepřítele, protože:

- bude vyvíjet snahu o získání vzdušné převahy v daném prostoru,

- rychlé změny vývoje situace a její neúplná znalost budou bránit plnému využití paleb raketového vojska a dělostřelectva,

- při PVO přesunujících se vojsk nemůžeme plně využít bojových možností průzkumných a některých palebných prostředků protivzdušné obrany (což snižuje celkovou efektivnost PVO),

- členitý terén pohraničního pásma snižuje dosah radiolokačních prostředků PVO. Proto může nepřítel působit s převahou pro bráněná vojska i prostředky PVO.

Bojovou činností při **přechodu hlavních sil do útoku v první útočné operaci** může zahajovat vojsko PVO za různých podmínek, a to: při překvapivém napadení nepřátelským letectvem, nebo po zjištění příprav k napadení.

Při překvapivém napadení budou odrážet první úder nepřítel všechny bojeschopné síly a prostředky vojsk PVOS a hotovostní prostředky vojska PVO pozemního vojska. Úsilí protivzdušné obrany bude postupně narůstat s dalším uváděním ostatních sil a prostředků PVO do plné bojové pohotovosti po zaujetí bojových sestav ve výchozím prostoru pro útok, do kterého se přesunou buď s bráněnými vojsky, nebo samostatně. Hotovostní jednotky, které byly rozvinuty, brání vojska při vyvádění z posádek a potom se přemístí za svými útvary (svazky) a zaujmou bojové sestavy ve výchozím prostoru pro útok.

Zdrojem zpráv o vzdušné situaci budou zpočátku rádiové sítě uvědomování (sítě hlášení) prostředků vojsk PVOS. Po zaujetí stanovišť radiotechnických hlásek ve výchozím prostoru aktivizujeme systém radiolokačního průzkumu a uvědomování vojska PVOS pozemního vojska.

V případě **zjištění příprav nepřítele k napadení** můžeme předpokládat, že vojsko

PVO pozemního vojska bude uvedené včas do plné bojové pohotovosti a že první hromadný úder bude odražen v součinnosti s vojsky PVO a stíhacím letectvem frontu ze zaujatých bojových sestav ve výchozím prostoru pro útok.

Při přechodu hlavních sil do útoku po odražení útoku nepřítele a dokončení rozvinutí vlastních sil je nutné předpokládat, že vzdušnému nepříteli se podaří svými úderů a postupnou činností podstatně zeslabit systém PVOS a systém vojska PVO pozemního vojska. Tato situace bude vyžadovat řadu opatření k vytvoření potřebných podmínek pro úspěšný přechod hlavních sil do útoku i z hlediska protivzdušné obrany. Mezi tato opatření patří:

- uskutečnění potřebného manévru prostředky PVO ze směrů a od objektů, které ztratily svůj význam obrany, na důležitější směry,

- reorganizace jednotek, útvarů a svazků vojska PVO (předání zejména těch jednotek, které ztratily velení, do podřízenosti bojeschopných útvarů a svazků),

- obnovení narušeného systému velení a spojení sil a prostředků vojska PVO,

- zabezpečení pomoci jednotkám, útvarům a svazkům vojska PVO při odstraňování následků úderů zbraněmi hromadného ničení.

V bojovém použití vojska PVO se toto může projevit tím, že:

- některé RTH radiotechnického útvaru (svazku), operačně strategického svazu budou rozvinuty v první linii radiotechnických hlásek, kterou obvykle vytváří radiotechnické útvary vševojskových svazů,

- protiletadlové raketové útvary nebo svazky budou bezprostředně použity k protivzdušné obraně úderného uskupení vytvářeného z divízií, jejichž útvary vojska PVO utrpěly velké ztráty nebo jsou nebojeschopné.

Z hlediska vojska PVO můžeme jednotlivé varianty přechodu hlavních sil do útoku hodnotit takto:

1. Nejprůzračnější podmínky budou, když zjistíme přípravu nepřítele k napadení. Odražení prvního hromadného úderu vzdušného nepřítele se mohou zúčastnit všechny síly a prostředky vojska PVO pozemního vojska spolu s vojsky PVOS a stíhacím letectvem frontu. V této variantě můžeme předpokládat i nejspolehlivější organizaci průzkumu vzdušného nepřítele, uvědomování o vzdušné situaci a organizaci velení.

2. Méně příznivá bude varianta při přechodu do útoku po překvapivém napadení vzdušným nepřítelem. Odražení se mohou zpočátku účastnit jen hotovostní síly voj-

ska PVO, přičemž úsilí protivzdušné obrany bude postupně narůstat.

3. Nejméně příznivá je varianta, kdy budeme přecházet do útočné činnosti po odražení útoku nepřitele. V tomto případě můžeme předpokládat, že vojsko PVO pozemního vojska i vojska PVOs utrpí značné ztráty, což povede k podstatnému snížení účinnosti protivzdušné obrany.

V souladu se zámyslem vševojskového velitele věnujeme při organizaci PVO zvýšenou pozornost rozhodující fázi útočné operace — jejímu rozvíjení v hloubce.

Rozvíjení operace v hloubce realizujeme:

- zasazením druhých sledů a jejich bojovou (operační) činností v průběhu útočné operace,

- vysláním operačních manévrovacích skupin a jejich operační činností v hloubce sestavy nepřitele,

- použitím vzdušných výsadků.

Hlavními objekty úderů vzdušného nepřitele mohou být v tomto období operace:

- prvosledové vševojskové svazky na směrech hlavních úderů, při průlomu obranných postavení nebo pásem, při násilném přechodu vodních překážek nebo při odražení protiúderů silných nepřátelských záloh,

- druhé sledy armády nebo frontu při přesunu, rozvinování a zasazování do útku (sražení),

- uskupení letectva,

- místa velení a prostředky raketového vojska a dělostřelectva,

- týlové a komunikační objekty.

Zasazení druhých sledů bude vždy spojeno s přesuny. Cílem vzdušného nepřitele bude v tomto případě znemožnit příslušné zálohy a materiálu do prostoru bojové činnosti, omezit manévry, narušit velení a morální stav vojsk. Tento cíl bude realizovat úderu na vojska v prostorech soustředění, v pochodových proudcích, při jejich průchodu soutěskami, při překonávání vodních překážek a v prostorech celodenních odpočinků. Můžeme očekávat, že vzdušný nepřítel bude na širokých vodních překážkách, v průsmycích a na komunikačních ničit mosty, přepraviště a jiná technická zařízení nebo stavby, vytvářet radioaktivní stopy a pásma, záplavy rozsáhlých oblastí a jiné umělé překážky. Úderu bude třeba očekávat ještě před zasazením druhých sledů do sražení s cílem zjistit rozmístění druhých sledů, směry, doby a čáry zasazení.

Organizace protivzdušné obrany zasazovaných druhých sledů bude vycházet z konkrétních podmínek, daných silami a pro-

středky PVO uskupenými v prostoru zasazení a z možností organických prostředků PVO zasazovaných druhých sledů.

Druhý sled před zasazením budou bránit jeho organické prostředky PVO a uskupení sil a prostředků PVO rozmístěných v pásmu pochodu a před ním s cílem zabezpečit, v součinnosti se stíhacím letectvem (případně i vojsky PVOs), jeho nepřetržitou protivzdušnou obranu od zahájení přesunu z prostoru soustředění (výchozího prostoru). Důraz PVO soustředíme do prostorů přepraviště přes vodní překážky, na horské přechody a soutěsky.

Vzhledem k tomu, že zasazením druhého sledu bude rozvíjena operace zpravidla na směru hlavního úderu, musí tomu odpovídat i použití prostředků PVO. Z hlediska vytvoření racionálního systému průzkumu vzdušného nepřitele a palebného systému PVO k odražení hromadného úderu na druhý sled, uskutečneme do prostoru zasazení manévry prostředků radiolokačního průzkumu i palebných prostředků PVO. Tento systém PVO můžeme realizovat:

- předsunutím organických prostředků PVO druhého sledu na čáru zasazení a zaujetím bojových sestav před rozvinutím jeho hlavních sil,

- manévrem části sil a prostředků PVO prvního sledu do prostoru (na směr) zasazení druhého sledu před jeho zasazením,

- manévrem protiletadlového raketového útvaru nebo svazku vševojskového svazu do prostoru zasazení svého druhého sledu a zaujetí bojové sestavy před rozvinutím hlavních sil zasazování druhého sledu.

Účinnost PVO zasazovaného druhého sledu bude zvyšována působením stíhacího letectva především strehem ve vzduchu nad prostorem zasazení a ničením vzdušného nepřitele na přístupech k čáře zasazení.

Při rozvíjení útoku v hloubce obrany nepřitele soustředíme hlavní důraz proti-vzdušné obrany vojsk při:

- násilném přechodu velké vodní překážky,

- průlomu nepřátelských obranných postavení nebo pásem,

- odražení silných protiúderů nepřitele,

- pronásledování nepřitele na směrech hlavních úderů.

Uskupení vojska PVO pro **násilný přechod široké vodní překážky** plánujeme již v průběhu bojové činnosti na přístupech k ní. Značný význam přitom má včasné přesun útvarů a svazků vojska PVO k vodní překážce a jejich rozvinutí v úsecích násilného přechodu. Všechny nebo alespoň většinu sil a prostředků protiletadlov-

vých raketových útvarů a svazků po dosažení vodní překážky rozvíjíme na přilehlém břehu, a to ještě před zahájením násilného přechodu hlavními silami.

Protiletadlové raketové svazky a útvary zaujmou bojové sestavy s menšími vzdálenostmi a rozestupy mezi palebnými jednotkami tak, aby jejich prostory účinně působnosti překrývaly úseky násilného přechodu prvosledových vševojskových svazků a aby přeprava těchto útvarů a svazků vojska PVO přes vodní překážku nevyžadovala složitý, zejména rokádní manévr k přepravištím.

Prostředky PVO vševojskových útvarů přicházejí k vodní překážce v bojových sestavách svých útvarů a jednotek a vedou palebnou činnost především z chodu a krátkých zastávek. Při bezprostřední PVO přepravištů zaujímají palebná postavení (zpravidla do 500 m od bráněných objektů) tak, aby účinně ničily vzdušného nepřítele.

V průběhu násilného přechodu vodní překážky věnujeme prvořadou pozornost protivzdušné obraně vojsk, která se připravují a nebo která rozvíjejí úspěch na protilehlém břehu. Zpočátku tyto úkoly bude plnit jedno uskupení vojska PVO. V dalším, podle vývoje situace na protilehlém břehu, budou bránit hlavní síly vojska PVO pozemního vojska první sled, který rozvíjí úspěch na protilehlém břehu, a část sil vojska PVO nejdůležitější přepraviště.

Při průlomu obranného pásma nepřítele uskutěčneme rozhodný manévr silami a prostředky vojska PVO ve prospěch vojsk zasazených k vedení hlavního úderu a na která povede vzdušný nepřítel nejintenzivnější činnost. Protiletadlové raketové útvary a svazky zaujmou opět bojové sestavy s menšími vzdálenostmi a rozestupy mezi palebnými jednotkami tak, aby byly dodrženy zásady elektromagnetické koexistence. Tím vytvoříme silné smíšené protiletadlové raketové uskupení k protivzdušné obraně hlavních sil, které umožní účinně bránit i další objekty rozmístěné za tímto uskupením (místa velení, prostředky raketového vojska a dělostřelectva, zálohy atd.). Tento princip organizace PVO vychází z toho, že soudobé operace jsou založeny na obdobném principu — soustředování sil na rozhodující směry a odpovídá i předpokládanému charakteru činnosti vzdušného nepřítele, který rovněž soustřeďuje hlavní úsilí na důležité směry, a úder vede na nejvýznamnější uskupení vojsk. Zvláštní pozornost musíme věnovat boji s bitevními vrtulníky, které budou v úsecích průlomu hromadně využívány přede-

vším k úderům na čelní jednotky, zejména tankové, při jejich rozvíjení, přechodu do útoku a v průběhu prolamování obrany nepřítele.

Protivzdušnou obranu vojsk, která **odrážejí silné protiúder nepřítele**, organizujeme v souladu se vševojskovým zámyslem.

Bude-li hlavním úkolem i v této situaci rozvíjení útoku, pak důraz protivzdušné obrany soustředíme na tento směr. Vojska odrážející protiúder nepřítele budou bráněna (kromě svých organických prostředků PVO) jen částí sil protiletadlového raketového svazku středního dosahu a činností stíhacího letectva.

V případě, že se odráží silného protiúderu nepřítele zúčastní většina sil vševojskového svazu, organizujeme PVO ve prospěch tohoto uskupení podle zásad platných pro protivzdušnou obranu obranné operace.

Organizace PVO vojsk, která **pronásledují nepřítele**, bude ovlivněna vedením bojové (operační) činnosti bráněných vojsk (vysoké tempo, předbojová nebo pochodová sestava, samostatné směry atd.).

Vzhledem k tomuto charakteru činnosti vojsk můžeme předpokládat, že nezabezpečíme ve všech případech souvislé radiolokační pole, nepřetržitě včasné uvědomování o vzdušném nepříteli v rádiových sítích uvědomování nebo sítích hlášení radiotechnických hlásek. Z tohoto důvodu bude nutné věnovat větší význam decentralizovanému způsobu uvědomování a vizuálnímu pozorování.

Okolnost, že palebné prostředky PVO budou působit především z chodu a krátkých zastávek, spolu s menšími možnostmi využití průzkumných radiolokačních prostředků vojska PVO, bude vyžadovat větší centralizaci velení prostředků PVO a zvýšenou samostatnost a iniciativu zejména velitelů palebných jednotek.

Při organizaci PVO vojsk, která **pronásledují nepřítele**, bude nutné ve prospěch těchto vojsk uplatnit ve zvýšené míře působení stíhacího letectva.

Operační manévrovací skupina (OMS) bude plnit úkoly při rozvíjení operace zpravidla na čele úderního uskupení vojsk nebo i ve značném odtržení, a to zejména na nejdůležitějších směrech operační činnosti. Je zřejmé, že cílem nepřítele bude tuto činnost skupiny omezit nebo zmařit. Jedním z nevhodnějších prostředků dosažení tohoto cíle je (vzhledem k jeho bojovým možnostem) vzdušný nepřítel, a to především kombinovaným působením taktického letectva s bitevními vrtulníky. Činnost vzdušného nepřítele bude zaměřena proti všem prvkům sestavy OMS při jejím

přesunu, na čáře zasazení a v průběhu její operační činnosti, zvláště při zasazování jejího druhého sledu, při překonávání vodních překážek, horských hřbetů, průchodů soutěskami a průsmyky.

Taktické letectvo i bitevní vrtulníky nepříteli budou pro OMS natolik nebezpečné, že mohou vzhledem ke svým manévrovacím a palebným možnostem činnost skupiny nejen omezit nebo zpomalit, ale i v řadě případů zmařit.

Organizace PVO operační manévrovací skupiny bude závislá především na složení skupiny. Při současně organizační struktuře vojska PVO pozemního vojska je výhodnější složení OMS především z tankových svazků, u nichž protiletadlové raketové útvary jsou schopné ničit vzdušného nepřítele palbou z krátkých zastávek jak za pochodu, tak i v průběhu operační činnosti skupiny. Posílení vševojskových svazků prostředky PVO je v současné době jen málo reálné. V ojedinělých a zdůvodněných případech můžeme zaměnit organické útvary PVO vševojskových svazků s cílem zvýšit účinnost PVO operační manévrovací skupiny. Je účelné začlenění radiotechnické hlásky do sestavy skupiny. Tím zkvalitníme průzkum vzdušného nepřítele a uvědomování o něm nejen ve prospěch OMS, ale i hlavních sil. V každém případě však bude nutné prostředky vojska PVO před vysláním skupiny doplnit PHM, raketami a municí na maximální hodnotu přepravní kapacity jednotlivých prostředků PVO.

Přesun operační manévrovací skupiny na čáru vyslání bude bráněn organickými prostředky PVO skupiny a celkovým systémem PVO vševojskového svazu, který skupinu vysílá. Na čáru vyslání OMS přesuneme protiletadlový raketový útvar (svazek) vševojskového svazu, který vysílá

skupinu, a zabezpečíme činnost stíhacího letectva s cílem zvýšit účinnost PVO v daném směru (prostoru). V průběhu vedení boje v operační hloubce nepříteli bude OMS bráněna jen organickými prostředky PVO v součinnosti se zvýšeným úsilím stíhacího letectva frontu.

Podrobněji jsou otázky organizace PVO operační manévrovací skupiny rozebrány ve Vojenské mysli č. 1/1981.

Při použití vzdušných výsadků k rozvíjení operace v hloubce bude nutné předpokládat činnost vzdušného nepřítele k jejich ničení od počátku nakládání nebo nasedání, při přeletu, v prostoru vysazování nebo shozu a v průběhu vedení bojové činnosti. Charakteristické pro činnost vzdušného nepřítele bude opět kombinované působení taktického a vojskového letectva, zvláště bitevních vrtulníků.

Protivzdušnou obranu budeme organizovat v prostoru nasedání nebo nakládání výsadku, a to jak jeho organickými prostředky PVO, tak celkovým systémem PVO vševojskového svazu. Za přeletu výsadku nad vlastními vojsky budeme PVO zabezpečovat celkovým systémem PVO svazu, zvláště v pásnu a na směrech jeho přeletu. Při přeletu výsadku nad územím nepřítele budeme organizovat PVO především stíhacím letectvem frontu. V prostoru vysazování a v průběhu vedení boje uskutečňují PVO výsadku jeho organické prostředky v součinnosti se stíhacím letectvem a s maximálním využitím paleb z ručních zbraní.

K zajištění bezpečného průletu vzdušných výsadků nad prostory palebného působení prostředků vojska PVO musí být tyto včas informovány o jeho trasách, výškách a době průletu i o smluvených rozpoznávacích signálech.

Pro soudobou výzbroj vojska PVO je charakteristická mnohotvárnost a rozmanitost jednotlivých prostředků, která je dána rozdílnými principy činnosti protiletadlových raketových kompletů, různými rozměry prostorů účinné působnosti, metodami navedení raket a frekvenčními rozsahy. Všechny druhy a typy prostředků PVO pítom mohou ničit vzdušné cíle v malých výškách letu a většina typů i při vysokých manévrovacích schopnostech.

Tyto vlastnosti vojska PVO umožňují a vyžadují vytvářet smíšená uskupení prostředků PVO, věst efektivní boj se vzdušným nepřítelem, dosáhnout maximální hustoty palby, zejména v malých výškách, a udržet odolnost uskupení vojsk PVO proti radioelektronickému rušení s cílem zabezpečit nepřetržitou PVO bráněných vojsk i ve složitých podmínkách rozvíjení operace v hloubce sestavy vojsk nepřítele.

CHEMICKÉ ZABEZPEČENIE

ROZVÍJANIA ÚTOČNEJ OPERÁCIE

Pri riešení úloh chemického zabezpečenia rozvíjania útočnej operácie v operačnej hĺbke nepriateľa vychádzam zo všeobecných zásad chemického zabezpečenia a pritom rešpektujem zvláštnosti vedenia bojovej činnosti v operačnej hĺbke nepriateľa.

V článku sa budem zaoberať chemickým zabezpečením **operačnej manévrovacej skupiny**.

Cieľom chemického zabezpečenia je vytvoriť vojskám a tylám priaznivé podmienky pre úspešné plnenie úloh v podmienkach rádioaktívneho, chemického a biologického zamorenia.

Pre naplnenie tohto cieľa treba zobrať do úvahy špecifické podmienky, ktoré vzniknú pri vedení bojovej činnosti v operačnej hĺbke nepriateľa. Pôjde hlavne o tieto zvláštnosti:

- vysoké tempo útoku (80—100 km denne),
- plnenie úloh OMS frontu v jeho celom útočnom pásme,
- po odpútaní sa od hlavných síl bude OMS pôsobiť samostatne s odkrytými bokmi a tylom,
- bojová činnosť OMS bude vysoko manévrová, budú z nej vyčleňované úderné skupiny pre plnenie určitých špecifických úloh na samostatných smeroch,
- OMS bude pôsobiť hlboko na teritóriu nepriateľa a z tohto dôvodu použitie ZHN proti OMS bude mať pravdepodobne tiež

svoje zvláštnosti, a to hlavne v tom, že použitie pozemných jadrových úderov proti nej bude výnimočné, použitie ostatných ZHN (s výnimkou bakteriologických zbraní) sa nedá vylúčiť.

Z hľadiska časového, organizácia chemického zabezpečenia OMS bude musieť vychádzať z obdobi jej sústredenia v operačnej zostave, pri presune na čiaru zasadenia a zasadenie OMS do bojovej činnosti, pri vedení útoku v operačnej hĺbke nepriateľa.

Pri organizácii chemického zabezpečenia OMS v čase jej sústredenia v operačnej zostave bude nevyhnutné v záujme šetrenia síl a prostriedkov skupiny zabezpečiť ju silami frontu. Pôjde hlavne o zisťovanie parametrov jadrových výbuchov, organizáciu radiačného a chemického prieskumu, špeciálnu očistu vojsk, odmorovanie a dezaktiváciu terénu, ako i zabezpečenie chemickou technikou a materiálom.

Som názoru, že na stupni divízie, pluku (brigády) treba ponechať u útvarov organické chemické jednotky (rotu chemickej ochrany). Z armádnych útvarov chemického vojska nezačleňovať do OMS jednotky špeciálnej očisty výstroja a odmorovania terénu, naopak posilniť ich jednotkami radiačného a chemického prieskumu. Zdvíhame to vysokým tempom postupu OMS, ako i široko rozvinutou komunikačnou sieťou na stredoeurópskom priestore vojnovnej činnosti a tým možnosťou voľby

obchádzok úsekov terénu zamorených otravnými látkami. Za uváženie stojí aj otázka využitia pojazdných zariadení na špeciálnu očistu bojovej techniky TZ-74, jednak z hľadiska vysokej spotreby PHM (až 930 l/h pri odmorovaní) a nízkej kapacity pri odmorovaní (dvojica TZ-74 odmorí za 1 h 13 vozidiel) ako i ľahkej zraniteľnosti prúdového motoru a sprievodných cisternových vozidiel na PHM. Navyiac súčasná bojová technika (T-72, BVP, „Dana“, „Gvozdika“) umožňujú viesť bojovú činnosť v podmienkach rádioaktívneho a chemického zamorenia a z toho dôvodu špeciálnu očistu bojovej techniky budeme vykonávať výnimočne.

Zvláštnosti bude mať aj zabezpečenie vojsk chemickou technikou a materiálom. Vzhľadom na vysokú manévrovú činnosť vojsk začlenených do OMS ako i vysoké tempo postupu a obmedzenú možnosť zásobovania vojsk bude treba veľmi starostlivo zvážiť aký chemický materiál a techniku s vojskami brať. Som názoru, že u vojsk bude treba zvýšiť predovšetkým normu preukazníkových trubičiek a indikačných náplní k automatickým signalizátorom otravných látok GSP-11, normu líčnicových filtrov a protichemickej súpravy JP-75. Vojská zabezpečiť zadýmovacím materiálom (DM-11, BDS-5, BDS-15). Znížiť zásoby vezených odmorovacích komponentov a odmorovacie látky viesť len tie, ktoré sú uložené na vozidlách ARS-12-M. Zásadne vynechať u chemických jednotiek začlenených do OMS prírasy.

Jednotky radiačného a chemického prieskumu mať na obrnených transportéroch BRDM-2rch, ktoré umožňujú, okrem plnenia odborných úloh, viesť aktívnu bojovú činnosť s využitím palebnej možnosti vozidla BRDM-2rch.

V zostave vojsk OMS frontu treba mať minimálne dve roty radiačného a chemického prieskumu. Jednu rotu využiť na zabezpečenie armádnych útvarov a záloh a druhú rotu rozdeliť a posilniť jednou čatou radiačného a chemického prieskumu každý zväzok.

Organizáciu chemického zabezpečenia pri presune OMS frontu na čiaru zasadenia a zasadenia OMS do bojovej činnosti je vhodné uskutočniť po určité čiaru s využitím síl a prostriedkov frontu. Pri prechode OMS do pásma prvosledových armád vyčleniť časť síl a prostriedkov týchto armád na organizáciu chemického zabezpečenia v prospech OMS. Vzhľadom na to, že OMS bude spravidla zasadzovaná do medzery, ktorá vznikne v zostave vojsk frontu, na organizáciu chemického zabezpečenia sa môžu zúčastniť obe susediace armády. Pôj-

de predovšetkým o zisťovanie parametrov jadrových výbuchov, zabezpečenie osí presunov a zaujímaných priestorov radiačným a chemickým prieskumom, ako i špeciálna očista v prípade hromadného použitia ZHN nepriateľom.

Chemické materiálne a technické zabezpečenie je výhodné organizovať silami a prostriedkami frontu až do doby, pokiaľ sa vojská OMS neodpútajú od prvosledových armád. Pre plnenie tejto úlohy vyčleniť dočasne časť zásob chemického materiálu vezených na stupni frontu.

Od okamihu zasadenia OMS do bojovej činnosti budú plniť úlohy chemického zabezpečenia útvary a jednotky chemického vojska, ktoré sú v jej zostave.

Organizácia chemického zabezpečenia pri vedení útočnej bojovej činnosti v operačnej hĺbke nepriateľa bude najnáročnejším obdobím. Je veľmi ťažko posúdiť a predpokladať v súčasnosti spôsob vedenia bojovej činnosti nepriateľa proti vojskám pôsobiacim v jeho operačnej hĺbke z hľadiska použitia ZHN. Nemôžeme však vylúčiť použitie hociaktoho zbraní hromadného ničenia, proti vojskám, ktoré vedú bojovú činnosť v operačnej hĺbke. Použitie ZHN vždy bude závisieť od konkrétnej vojensko-politickej situácie. Musíme počítať aj s použitím pozemných jadrových úderov, alebo jadrových mín, hlavne pri prekonávaní vodných prekážok, alebo sútesiek v horských masívoch. Dá sa predpokladať, že vojská budú musieť prekonávať aj zamorené priestory po vlastných pozemných jadrových úderoch, ktoré boli vykonané za predchádzajúce obdobia vedenia bojovej činnosti.

Za tejto situácie bude mať nezastupiteľné miesto nepretržitý radiačný a chemický prieskum. Organizácia prieskumu musí zabezpečiť včasné varovanie vojsk a preto jeho vedenie bude priamo v zostavách bojujúcich vojsk. Ukazuje sa, že čata radiačného a chemického prieskumu od roty chemickej ochrany pluku (brigády) nepostačuje a treba tento stupeň zabezpečit ešte jednou čatou, a to tak, aby každý prepado- vý oddiel mal vo svojej zostave družstvo radiačného a chemického prieskumu na svoje priame zabezpečenie. Jednotkám radiačného a chemického prieskumu prípadne aj úloha nepretržite pozorovať a zisťovať parametre o použití ZHN nepriateľom na vojská pôsobiace v OMS. Na vykonávanie radiačného prieskumu s predpokladanou vysokou úrovňou radiacie (pri použití pozemných jadrových úderov a jadrových mín) je výhodné použiť bezpilotné prieskumné prostriedky (od letky bezpilotných prieskumných prostriedkov) s jedným až

dvoma lietadlovými vzletmi denne a vrtulníky.

Rotou radiačného a chemického prieskumu armádnych prostriedkov zabezpečiť manéver a zaujímané priestory miest velenia armády, raketové a delostrelecké útvary, plrp, a zálohy druhov vojsk armády.

Veľmi zložitou je organizácia špeciálnej očisty vojsk. Pri vysokom tempe postupu jej vykonávanie na miesto špeciálnej očisty, keď osádky bojových vozidiel ich opúšťajú, neprípadá do úvahy. Keď uvážime, že rota špeciálnej očisty potrebuje na odmorenie jedného mspr (tpr) 1,5–2 hodiny, ku ktorým musíme pripočítať časy potrebné na rozhodovací proces veliteľov, čas na rozvinutie MSO, presuny vojsk na MSO, vychádza, že na celkovú dobu očisty treba 3–5 hodín. Za tento čas vojská skupiny môžu postúpiť o 15–25 km, čím môže čistovaná jednotka stratiť kontakt so svojím útvarom. Tým by sme nepriateľovi vytvárali výhodné podmienky na postupné ničenie takýchto jednotiek. Zároveň činnosť na MSO by vytvárala pre letectvo nepriateľa výhodné podmienky pre úder zozadu.

Z uvedených dôvodov v prípade ak treba vykonávať špeciálnu očistu techniky, tak sa obmedziť na čiastočnú špeciálnu očistu s využitím odmorovacích súprav OS-3 (u tankov T-72, BVP), uskutočniť ju v dobe malých zastávok, alebo prestávok v boji, pričom treba organizovať všestranné bojové zaistenie proti pozemnému aj vzdušnému nepriateľovi.

Chemickými jednotkami vykonávať len odmorenie (dezaktiváciu) techniky na prejazdných linkách (mokrú linku s pomocou POR-69), pričom osádky bojových vozidiel zásadne ponechávať vo vozidlách aby boli v prípade potreby okamžite schopné prejsť na vedenie bojovej činnosti a na ničenie

nepriateľa. Zvlášť treba zdôrazniť, že pre špeciálnu očistu techniky využijeme nočnú dobu.

Pri organizácii špeciálnej očisty dôsledne rešpektovať zásadu priority bojovej úlohy pred ochrannými opatreniami proti ZHN (čl. 106, predpisu Vševojsk-1-1).

S odmorovaním a dezaktiváciou terénu počítať len v obmedzenej miere.

Dôležitú úlohu pri vedení boja v operačnej hĺbke nepriateľa môže zohrávať **použitie dymu**, hlavne pri násilnom prechode vodnej prekážky, klamaní nepriateľa, alebo pri vynútených zastávkach na ošetrovanie a doplnenie techniky. Použitie dymu znižuje efektívnosť vedenia priamej paľby nepriateľa a maskuje naše vojská aj pred vzdušným nepriateľom. Z tohto dôvodu sa ukazuje potreba mať zálohu zadymovacích prostriedkov na stupni pluku (brigády), ktoré umožňujú v prípade nevyhnutnosti dym použiť na maskovanie činnosti vlastných vojsk. Použitie dymu musí byť ale zahrnuté do celkového plánu operačného maskovania a musí vychádzať z nariadenia veliteľa armády.

Zabezpečenie vojsk chemickou technikou a materiálom v operačnej hĺbke bude mať svoje zvláštnosti. Zásadou sa musí stať zabezpečiť vojská na celú hĺbku plnenia úlohy už v priestore sústredenia vojsk OMS. Pri vedení boja zásobovať vojská z toho, čo vezú so sebou a počítať s návratnosťou chemickej techniky z opravy v obmedzenom rozsahu. Bežné opravy vykonávať s dôrazom na prostriedky ochrany jednotlivca a prístroje radiačného a chemického prieskumu. Poškodenú techniku — nepojazdnú brať do vleku alebo keď to nebude možné, ponechať na bojisku. Z opravárenských prostriedkov využívať hlavne tie, ktoré sú zaradené na najnižších stupňoch (prápor, pluk, brigáda).

Chemické zabezpečenie rozvíjania útočnej operácie v operačnej hĺbke je zatiaľ málo rozpracované. Niektoré problémy a spôsoby ich možného riešenia som sa snažil ukázať v tomto článku. Riešenie otázok chemického zabezpečenia v tejto fázi bojovej činnosti bude značne zložitá, ale reálna. Bude treba tak teoreticky, ako i prakticky pri veliteľsko-štábných a taktických cvičeniach jednotlivé opatrenie chemického zabezpečenia ďalej hlbšie rozpracovať.

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ VZDUŠNÉHO VÝSADKU

Při rozboru problematiky chemického zabezpečení vzdušného výsadku vycházíme z cílů a úkolů, které má výsadek v boji plnit a ze zásad jeho použití (z hloubky vysazení, rozlohy, charakteru výchozího a vyčkávacího prostoru, nakládacích míst i prostoru vysazení, z hodnoty, složení, vybavení a vycvičenosti výsadku, z denní i roční doby, povětrnostní situace apod.).

Chemické zabezpečení vzdušného výsadku spočívá v organizaci a přijetí opatření směřujících k zabránění nenadálého napadení nepřitelem, snížení efektivnosti jeho úderů, vytvoření výhodných podmínek pro organizované a včasné zahájení a úspěšné vedení boje.

Při jeho organizaci vycházíme i z možností nepřitele v použití zbraní hromadného ničení, které v podstatné míře ovlivňují celkový rozsah a charakter realizace jednotlivých opatření tohoto zabezpečení. Použití ZHN nepřitelem na výsadek závisí především na celkové situaci a zámyslu nepřitele. Vzdušný výsadek může být napaden jadernými a chemickými zbraněmi ve vyčkávacím prostoru, při nakládání i v prostoru vysazení. Zejména po vysazení se bude nepřítel snažit zničit výsadek všemi prostředky (co nejrychleji), tedy i zbraněmi hromadného ničení. Vzhledem k celkové situaci bude používat většinou neutronovou municii a velmi účinné rychle působící otravné látky k vyřazení a zničení živé síly.

Cíle a úkoly chemického zabezpečení vzdušného výsadku budou vycházet z cílů

a opatření chemického zabezpečení příslušného druhu bojové činnosti, ve které bude výsadek použit. Půjde v podstatě o cíle a opatření chemického zabezpečení útoku, jehož úkolem bude vytvořit vysazovaným jednotkám příznivé podmínky pro jejich činnost v zamořeném prostoru radioaktivními a otravnými látkami (v přípravném období, při vysazení i vedení boje), maskovat útvary a jednotky použitím dýmu a aerosolů, zabezpečit jejich radiaci ochranu a působit nepříteli ztráty zápalnými prostředky.

Náčelník chemické služby divize musí při zabezpečování bojové činnosti vzdušného výsadku plánovat a organizovat úkoly chemického zabezpečení tak, aby byl výsadek zabezpečen ve výchozím prostoru, za letu i v prostoru vysazení a vedení boje.

Náčelník chemické služby při plánování bojového použití vzdušného výsadku předává úkoly (podklady) veliteli skupiny pro plánování výsadku (příslušníkovi operační skupiny štábu divize) ve formě příspěvků do:

- **předběžného nařízení**, ve kterém uvede posilové prostředky, jejich hmotnost, ve kterém prostoru a kdy je převzít, způsob doplnění chemického materiálu, úkoly pro přípravu hlavního a záložního vyčkávacího prostoru z hlediska ochrany proti radioaktivním a otravným látkám;

- **plánu použití vzdušného výsadku**, který obsahuje úsilí radičního a chemického průzkumu, přízemní povětrnostní si-

tuaci, směr a rychlost středního větru, bezpečnostní čáru od plánovaného epicentra jaderného výbuchu, předpověď radioaktivního zamoření, prostor a směr šíření zamořeného oblaku, vyhrazení bezpečných prostorů při přechodu na použití jaderných zbraní, úseky terénu, které jsou zamořeny otravnými látkami, prostory pro rozvinutí míst speciální očištění,

— **bojového nařízení**, ve kterém se zaměří na způsob posílení výsadku, úkoly chemického vojska ve prospěch výsadku, možný způsob použití jaderných a chemických zbraní, pravděpodobné zamoření, jeho vliv na bojovou činnost výsadku, směr a sílu středního větru, přízemní vítr v době vysazení;

— **plánu organizace součinnosti**, ve kterém uvede způsob chemického zabezpečení výsadku do doby pohotovosti ke vzletu, způsob radiálního průzkumu na trati letu, chemické materiální technické zabezpečení a doplnění zásob pro splnění úkolů.

Cíle chemického zabezpečení vzdušného výsadku dosáhneme organizací a plněním všech opatření chemického zabezpečení. Hlavní pozornost věnujeme:

- radiálnímu a chemickému průzkumu,
- včasnému a dovednému použití prostředků ochrany jednotlivce,
- dozimetrické a chemické kontrole,
- speciální očištění jednotek, výzbroje a bojové techniky,
- používání dýmu a aerosolů.

Chemické zabezpečení výsadku uskutečňují, do jeho naložení, síly a prostředky chemického vojska, potom síly a prostředky vysazovaných jednotek.

Z hlediska chemického zabezpečení zaměříme hlavní pozornost na zajištění přípravy k naložení a vlastního naložení vzdušného výsadku, na jeho vysazení a vedení boje. Při plnění bojového úkolu po vysazení uskutečňují opatření chemického zabezpečení síly a prostředky výsadku. Síly a prostředky chemického vojska bude vzdušný výsadek zabezpečován ve výchozím prostoru do jeho naložení a po sloučení s vlastními jednotkami po splnění úkolu.

Chemické zabezpečení **výchozího prostoru** uskutečňuje nadřazený náčelník chemické služby divize (pluku) tak, aby síly a prostředky výsadku byly uchovány především pro vedení boje v prostoru vysazení. Chemické zabezpečení výchozího prostoru pro vysazení organizuje zpravidla náčelník chemické služby divize s využitím sil a prostředků náčelníka chemické služby příslušného motostřeleckého pluku, který je bezprostředně řídí.

Ve výchozím prostoru pro vysazení mu-

sí být včas a předem organizovaný radiální a chemický průzkum. Tento úkol plní jednotky radiálního a chemického průzkumu (obvykle jedno družstvo radiálního a chemického průzkumu rotý chemické ochrany příslušného pluku nebo družstvo praporu chemické ochrany divize). Družstvo zaujme zpravidla chemické pozorovací stanoviště, ze kterého plní podle potřeby i úkoly radiálního a chemického průzkumu. Průzkum je možné zesílit chemickými pozorovateli na stanovištích jednotlivých rot. V případě zamoření prostoru, nakládacích míst nebo os přesunu vede družstvo radiálního a chemického průzkumu (jako chemická průzkumná hlídka) průzkum zamořených prostorů spolu s chemickými pozorovateli, které řídí náčelník chemické služby divize (pluku).

Při zamoření nakládacích míst organizujeme naložení na záložních nakládacích místech. Při zamoření komunikací vyhledáme objížďky nebo jednotky překonávají zamořené prostory na vozidlech s nasazenými prostředky protichemické ochrany jednotlivce.

Úplnou speciální očištění uskutečňujeme se souhlasem velitele divize na MSO rozvinovaném rotou speciální očištění praporu chemické ochrany nebo četou speciální očištění rotý chemické ochrany pluku, které rozvinujeme (zpravidla jako průjezdné) u osy přesunu z vyčkávacího prostoru k nakládacím místům. Je účelné vybavit každé nakládací místo automobilní odmořovací soupravou k vykonání částečné speciální očištění zbraní a materiálu těsně před naložením.

Přípravu ochranných prostředků, prostředků radiálního a chemického průzkumu, kontroly ozáření a vojenských odmořovacích souprav organizujeme ve výchozím prostoru. Kromě ochranné masky se záložními filtry a dvou ochranných plášťů je účelné vybavit každého příslušníka dvěma individuálními protichemickými balíčky a univerzálními odmořovacími soupravami a u rot vytvořit zásobu ochranných prostředků a náplní pro automobilní odmořovací soupravy ve výši 10–20 %.

Náčelník chemické služby musí při organizaci **chemického zabezpečení za letu** včas předat veliteli vrtulníkového výsadku údaje o radiální situaci vzdušného prostoru. Radiální průzkum vzdušného prostoru během letu vedou síly a prostředky vrtulníkového útvaru [jednotky]. Současně vedou chemičtí instruktoři a chemičtí pozorovatelé z příslušníků výsadku radiální průzkum ovzduší. Jsou umístěni ve vrtulnících, které letí v čele letových sestav. Výsledky měření hlásí veliteli osádky, kte-

rý je předává (rádiem) veliteli vrtulníkového útvaru a výsadku.

Varování příslušníků výsadku zabezpečí v každém vrtulníku velitele osádek.

Během letu do prostoru vysazení a vedení bojové činnosti mohou prolétávat vrtulníky ovzduším zamořeným radioaktivními látkami. Proto musí mít příslušníci výsadku ochranné masky v pohotovostní poloze a nasazují je na povel velitele osádky.

Chemické zabezpečení při vysazení a vedení boje vzdušným výsadkem ovlivní také využití vlastních jaderných úderů. Vysazení uskutečňujeme do blízkosti epicentra (centra výbuchu a v krátké době po úderu.

Měli bychom k vysazení bezprostředně po jaderném výbuchu, určíme přistávací plochy v takové vzdálenosti od epicentra (centra) výbuchu, aby czáření (při pobytu na nich) nepřesahovalo při zahájení vysazení přípustnou dávku, a aby příslušníci jednotek nebyli vystaveni při přepravě vzduchem nadměrnému ozáření, které by je v dalším vyřadilo z boje.

Způsob použití prostředků protichemické ochrany jednotlivce při vysazení do prostoru jaderného nebo chemického zamoření stanoví velitelé výsadku. Prostředky protichemické ochrany jednotlivce a přístroje radiačního a chemického průzkumu vysazujeme s osobami a automobilní odmořovací soupravou s bojovou technikou. Kromě toho vysazujeme zásoby ochranných prostředků a veškerých odmořovacích souprav, jejichž výši určí náčelník chemické služby.

V závislosti na směru a rychlosti přízemního větru můžeme předem zadýmovat přistávací plochu, aby nepřítel nemohl vést mířenou palbu na výsadek. Tím zabezpečíme jeho rychlý přechod do bojových sestav na stanovených směrech. Toto opatření však nesmí ohrozit bezpečnost přistání.

Boj vzdušného výsadku po vysazení má zpravidla charakter boje v obklíčení. Úkol plní útokem a obranou. Velmi často používá přepadu a léčky. To vše, s rychlým a iniciativním rozhodováním ovlivňuje orga-

nizaci chemického zabezpečení při vedení boje.

V případech, kdy charakter úkolu vzdušného výsadku bude vyžadovat obranu prostoru (objektu), může se výsadek stát cílem jaderných úderů (malé ráže) nepřítelů, u nichž se předpokládá dosažení efektivnosti zničením roty. K vyloučení použití těchto prostředků nepřítelům člení výsadek bojovou sestavu do šířky i hloubky, prvosledovými jednotkami udržuje dotyk s nepřítelům a nesoustřeďuje větší celky než četů.

Vzdušný výsadek bude vést bojovou činnost v zamořeném prostoru. Proto musí být pro tuto činnost vybaven dostačujícím množstvím prostředků protichemické ochrany jednotlivce, prostředků k vedení radiačního a chemického průzkumu, dozimetrické a chemické kontroly a vojskovými prostředky pro speciální očistu, včetně zvýšených zásob dezaktivacích a odmořovacích látek.

Při vedení aktivní manévrovací bojové činnosti vyjde výsadek podle charakteru bojového úkolu a se svolením velitele divize ze zamořeného terénu. K ochraně živé síly využívá stávající objekty, obytné stavby, sklepy, rokle, jeskyně a jiné terénní úkryty. Plánovitě střídá jednotky a jednotlivce. Využívá zásoby prostředků protichemické ochrany jednotlivce, především filtry k ochranným maskám, systematicky uskutečňuje dozimetrickou a chemickou kontrolu a podle situace i částečnou speciální očistu.

Radiační a chemický průzkum v prostorech činnosti jednotek, na určených stanovištích nebo směrech činnosti vedou chemičtí pozorovatelé jednotek a chemický instruktor. Hlavní úkoly však plní družstvo radiačního a chemického průzkumu, pokud bylo s výsadkem vysazeno.

Úplnou speciální očistu vzdušného výsadku organizujeme až po splnění bojového úkolu a zpravidla po sloučení na místě speciální očištění zřízením silami divize nebo pluku.

Po sloučení doplníme zničený a spotřebovaný chemický materiál.

Chemické zabezpečení vzdušného výsadku patří mezi důležitější druhy bojového zabezpečení. Účelné a úspěšné plánování a uskutečňování nejdůležitějších jeho opatření přispívá ke splnění hlavního úkolu výsadku v podmínkách vedení boje za použití zbraní hromadného ničení.

ZABEZPEČENÍ SPOJENÍ PŘI PŘECHODU HLAVNÍCH SIL DO ÚTOKU A ROZVÍJENÍ OPERACE V HLOUBCE

Úspěch při přechodu hlavních sil do útoku a při rozvíjení operace v hloubce bude kromě jiného záviset na včas organizovaném a nepřetržitém velení vojskům. Nedílnou součástí tohoto systému velení, jeho materiální základnou, bude včas organizované a spolehlivé spojení.

Organizaci a zabezpečení spojení bude ovlivňovat řada činitelů (možný charakter a druh bojové činnosti, způsob přechodu vojsk do útoku, úroveň připravenosti teritoria k vedení bojové činnosti, kvalita a

úplnost materiálního, technického a dalšího zabezpečení, úroveň přípravy příslušníků spojovacího vojska, ráz terénu, charakter roční doby, počasí apod.).

K zabezpečení spojení organizujeme a budujeme spojovací soustavu, která je na operačním stupni definována jako organizačně technické uskupení spojovacích sil a prostředků, použitých v závislosti na plnění stanovených úkolů vojsky v souladu s přijatou organizací velení.

Spojení při přechodu hlavních sil do útoku

Spojovací soustava bez ohledu na průběh a trvání přípravného období do zahájení agrese nepřítele musí být organizována a rozvinuta s dostatečným předstihem před dosažením pohotovosti vojsk a štábů ve stanovených prostorech.

Funkcionáři spojovacího vojska při jejím plánování a budování hodnotí náročnost úkolů, které budou plnit při rozvíjení operace v hloubce, především z hlediska odpovídajícího materiálního zabezpečení spojovacích svazků, útvarů a jednotek, hlavními druhy spojovací techniky.

Z toho vyplývá, že spojovací soustava v období do zahájení přechodu hlavních sil do útoku a určité doby i po jeho zahájení bude v maximální míře využívat možnosti teritoriální opěrné spojovací sítě, vybudované v době míru a doplněné v rámci uvádění vojsk do plné bojové pohotovosti o další spoje.

Teritoriální opěrnou spojovací síť budou tvořit spoje stálé vojenské linkové a radioreléové sítě, rozšířené o spoje převzaté od orgánů Federálního ministerstva spojů (FMS). Do spojovací soustavy můžeme začlenit i zařízení stálé vojenské rádiové sítě (přijímací a vysílací rádiová střediska, jednotlivé rádiové stanice, včetně jejich anténních systémů).

Protože velení vojskům v tomto období bude uskutečňováno převážně z chráněných míst velení, musíme již v době míru organizačně zabezpečit možnost rychlého svedení a zapojení linkových a radioreléových spojů do spojovacích uzlů těchto míst velení. Předpokládáme-li využití stálých rádiových vysílacích středisek, musíme zabezpečit jejich dálkové ovládání z chráněných míst velení.

Silami a prostředky spojovacích svazků a útvarů budou doplněny a posíleny spojo-

vací uzly chráněných míst velení a připraveny základní dálkové spoje. Jde především o přímé rádiové směry budované od VS operačně strategického svazu k VS svazů prvního sledu, ukončené na jejich záložních velitelských stanovištích. Tyto směry, i když v počátku mohou být pouze v pohotovosti, musí být vybudovány včas, aby s prvním přemístěním VS svazu mohly být prodlužovány do plánovaných prostorů. Budou rovněž zřízeny přímé troposférické spoje mezi VS operačně strategického svazu a VS svazu prvního sledu. Jejich aktivace a charakter provozu bude záviset na spolehlivosti spojů, organizovaných v teritoriální spojovací síti. Je nutné budovat přípojný spoj od objektů a zařízení stále vojenské spojovací sítě a orgánů FMS.

V návaznosti na teritoriální spojovací síť bude vytvářen zárodek polní operáční spojovací sítě první operační spojovací zóny. Při volbě prostorů rozvinutí počátečních operáčních spojovacích uzlů polní operáční spojovací sítě je nutné přihlídnout k hloubce první operační spojovací zóny (bližšího úkolu operačně strategického svazu) a k možnostem svazku dálkových spojů.

Rádiové spoje, budované polními spojovacími prostředky, budou v pohotovosti k okamžitému zahájení provozu. S veliteli a štáby, se kterými není jiný druh spojení nebo práce s menší spolehlivostí, mohou být aktivovány příslušné rádiové sítě nebo rádiové směry (pokud je to možné vždy s využitím utajovacích zařízení).

Spojení při rozvíjení operace v hloubce

Rozvíjení útoku v hloubce je jedna z rozhodujících fází útočné operace. Je charakterizována velkou dynamičností, rozhodností, rychle se měnící situací, možnými změnami operační sestavy, směru hlavního úderu a charakteru bojové činnosti, včetně přechodu k použití zbraní hromadného ničení.

Tomu musí odpovídat organizace a možnost spoje soustavy. Spojovací soustavu je možné zplánovat a ihned budovat tak, aby v co nejkratším čase zabezpečila přenos velkého množství informací, byla vysoce spolehlivá, odolná proti účinkům ZHN, rádiovému průzkumu a rušení nepřítel, pružná a mobilní, zabezpečovala požadovanou věrohodnost a utajení přenášených zpráv a byla vysoce pohotová k okamžitému bojovému použití.

S přechodem vojsk do útoku a při rozvíjení operace v hloubce bude docházet k častému **přemísťování míst velení**. Změny v organizaci uzlového spojovacího svazu a spojovacích útvarů, ve struktuře sa-

Důležité místo v zabezpečení nepřetržitě tého velení vojskům má v tomto období polní poštovní spojení. Jeho organizaci a zabezpečení musí být věnována trvalá pozornost, protože v některých situacích a na některých směrech, kde prostředky REB mohou ztížit nebo úplně znemožnit spojení technickými spojovacími prostředky, bude jediným druhem spojení.

Takto organizované a zabezpečené spojení s maximálním využitím všech možností teritoriální operáční spojovací sítě (jen s nejnepříjemnějším zasazením polních prostředků spojovacích svazků a útvarů) vytváří základní předpoklady a podmínky pro spolehlivé spojení při rozvíjení operace v hloubce, kdy můžeme počítat jen s omezeným využitím místních spojů na území nepřítel a veškeré požadavky bude nutné zabezpečovat polními spojovacími prostředky. Přitom každým dnem operace budou narůstat ztráty spojovacích sil a prostředků, které nebude vždy možné včas a plnohodnotně nahradit. Silná spojovací záloha náčelníka spojovacího vojska, velitelů spojovacích svazků a útvarů je proto nezbytným předpokladem úspěšného plnění úkolů při zabezpečení nepřetržitého spojení při rozvíjení operace v hloubce.

Odpovídající podmínky k tomu musíme vytvořit již v době míru, především v konstrukci a možnostech teritoriální operáční spojovací sítě, v organizačním rozpracování a zvládnutí těchto otázek.

motných spojovacích uzlů míst velení (vytváření mobilní a hlavní části), organizace předsumovaných a vzdušných míst velení vybavených mobilními spojovacími prostředky a zavedení způsobu přemísťování těchto míst vytváří optimální podmínky k tomu, aby při přemísťování míst velení vlastního stupně i podřízených nedocházelo ke ztrátám spojení a k nepřipustnému narušení velení. Svůj význam má včasná a kvalitní rekonstrukce nových prostorů míst velení, přijetí a vydání rozhodnutí k přemístění s dostatečným předstihem a včasná příprava těchto prostorů po spojovací stránce.

Velká dynamičnost soudobých operací, možnost rychlých změn situace na válčisti, budou klást vysoké nároky na dobře organizovaný a nepřetržitě vedený **průzkum** všeho druhu, rychlé a utajené předávání zjištěných údajů a informací na řídicí středisko zpravodajských orgánů.

Pro přenos těchto údajů a informací využíváme spoje a možnosti spojovací soustavy vševojskového štábu a vlastní auto-

nomní zpravodajský podsystém rádiového spojení.

Důležitým zdrojem zpráv o nepříteli bude na operačním stupni především vzdušný, rádiový, radiotechnický a speciální průzkum. Údaje vzdušného průzkumu je možné získávat přímo od letce odposlechem rádiové sítě vzdušného průzkumu. K zabezpečení společného příjmu, především při činnosti průzkumného letounu ve velkých vzdálenostech od předního okraje, často použijeme retranslátor, umístěný ve vrtulníku. Vyhodnocené údaje jsou rovněž vysílány ze společného velitelského stanoviště letectva a PVO v rádiové síti průzkumných informací, případně předávány po dalších spojiích spojovací soustavy operačně strategického svazu.

Rádiový průzkum získává cenné údaje odposlechem provozu radioelektronických prostředků nepřítelů. V kombinaci s činností zaměřovačů může zjistit systém velení, operační sestavu, případně i záměr nepřítelů. Z hlediska spojení je nutné zabezpečit, aby zjištěné údaje a informace byly rychle a především utajené předány ke zpracování, vyhodnocení a využití.

K rychlému rozvíjení útoku v hloubce a k narůstání tempa útoku budou v průběhu útočné operace zasazovány **druhé sledy a operační manévrovací skupiny**. To bude klást zvýšené požadavky na spojení v době jejich přesunu na čáry zasazení, při zasazení a při plnění jednotlivých úkolů, stanovených velitelem.

K zabezpečení řízení přesunu svazu (svazku) z výchozího prostoru (prostoru soustředění) na čáru zasazení vyčleňujeme nejnutnější počet spojů ve spojovací soustavě operačně strategického svazu, především v opěrné spojovací síti. Jsou-li v pásmu přesunu k dispozici linkové spoje, využíváme je po dobu přesunu přednostně ve prospěch přesunovaného svazu (svazku). K odesílání signálů a krátkých hlášení můžeme využít spojení orgánů pořádkové služby. Kontrolní stanice na osách přesunu musí být viditelně označeny a velitelé (funkcionáři štábů) musí být do zahájení přesunu seznámeni s jejich umístěním.

Podle potřeby můžeme využít i VKV rádiové spojení přes opěrné (pomocné) spojovací uzly, rozvinuté v pásmu přesunu. (V praxi se pro tento způsob spojení ustálil název spojení v rádiové síti komplexního spojení.) Jde o komplexní využití vlastností a možností VKV rádiového spojení a možnosti opěrné spojovací sítě. Krátkovlnné rádiové stanice jsou během přesunu na příjmu, v pohotovosti k zahájení provozu. Platí zákaz obousměrného rádiového

vysílání, aby podle stanice, která vysílá za jízdy, nebyl zjištěn a sledován směr přesunu, zjištěna pochodová sestava a nakonec i záměr velitele.

Spojení s místy velení zasazovaného svazu (svazku) na čáře zasazení zabezpečujeme radioreléovými (linkovými) prostředky na směrech od opěrných spojovacích uzlů nebo přesunutého místa velení operačně strategického svazu, bude-li při zasazování druhého sledu nebo OMS rozvinuto. Pro spojení s VS nebo ZVS operačně strategického svazu můžeme využít i troposférické spojení.

Za přesunu a na čáře zasazení budeme v maximální míře využívat pohyblivé spojovací prostředky, spojovací vrtulníky, včetně prostředků vzdušného místa velení.

Trvalou pozornost musíme věnovat zabezpečení součinnosti spojení zasazovaného svazu (svazu) se svazy (svazky) prvního sledu, svazky a útvary druhých vojsk a s frontovým letectvem.

Na čáře zasazení součinnosti zabezpečujeme po vyčleněných kanálech v opěrné spojovací síti operačně strategického svazu nebo s využitím spojovacích uzlů míst velení nadřízeného a pohyblivými spojovacími prostředky přímo. Po zahájení provozu v rádiových sítích můžeme využívat možnosti součinnosti rádiových sítí nadřízeného. Často od zasazovaných svazků vysíláme na VS svazů prvního sledu operační skupinu nebo styčného důstojníka s rádiovými prostředky, k zabezpečení spojení s vlastním štábem na samostatném rádiovém směru nebo v rádiové síti míst velení.

Určité zvláštnosti jsou v zabezpečení spojení u zasazovaných svazů (svazků) i při rozvíjení útoku v hloubce (především u OMS). Protože řada z nich již byla popsána a vysvětlena ve Vojskové mysl, nebude je v tomto článku rozebírat.

Při organizaci a zabezpečení spojení v průběhu rozvíjení útoku v hloubce je nutné počítat s maximálním využíváním **výsadek** všeho druhu.

Spojení se vzdušnými výsadek a výchozím prostorem pro vysazení zabezpečujeme s využitím možnosti opěrné spojovací sítě a pohyblivými spojovacími prostředky. Za přeletu bude zabezpečen prostřednictvím společného místa velení letectva a PVO, které bude udržovat rádiové spojení zpravidla prostředky velitele dopravního letectva (vrtulníkových útvarů) s funkcionáři, odpovědnými za přelet a dopravu výsadku do prostoru vysazení.

Spojení s výsadek a v prostoru bojové činnosti zabezpečujeme především rádiovými prostředky. Spojení s výsadkovým svazkem

(bude-li přidělen) organizujeme v rádiové síti, ve které budou současně začleněny i padákové výsadekové útvary, a na rádiovém směru [KV a VKV].

Při plánování použití výsadku musíme podrobně vyřešit otázky součinnosti spojení s frontovým letectvem, RVD, vojskem PVO (především po dobu přeletu), se svazy a svazky prvního sledu, s OMS atd. Toto spojení zabezpečujeme v součinnostních rádiových sítích štábů operačně strategického svazu a prostřednictvím styčných skupin (důstojníků) vysazených s výsadkem a vlastními rádiovými stanicemi.

Při rozvíjení útoku v hloubce budeme operativně využívat **předsunutá a vzdušná místa velení** k zabezpečení osobního řízení vojsk v prostorech a době, kdy probíhá rozhodující bojová činnost (zasazování druhých sledů a OMS, odražení nepřátelských protiúderů, odstraňování následků po jaderých úderech a obnova bojeschopnosti vojsk, střetná sražení, průlom apod.). Činnost těchto míst velení je proto časově

omezena a funkčně přizpůsobena situaci. Jejich současně vybavení spojovacími prostředky umožňuje zabezpečit základní požadavky velitele a dalších příslušníků operační skupiny na spojení. Hlavním druhem spojení je rádiové spojení, u PMV doplněné pohyblivými prostředky s možností připojení na opěrnou spojovací síť (totéž u VzMV při jeho rozmístění na zemi).

Z PMV můžeme organizovat jen omezený počet rádiových spojů, nutných pro spojení velitele a operační skupiny s nadřízeným velitelem (štábem), podřízenými svazy (svazky), vlastními místy velení, pro spojení náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb s podřízenými svazky (útvary).

Ze vzdušného místa velení můžeme zabezpečit rádiové spojení s nadřízeným velitelem (štábem), vlastními místy velení, podřízenými veliteli, raketovými svazky a s výsadkem. Můžeme rovněž zabezpečit přímým údajům o vzdušné situaci a spojení s podpůrným letectvem.

Rozvíjení útoku v hloubce klade mimořádně náročné úkoly na organizátorskou a řídicí práci spojovacích funkcionářů všech stupňů, na morálně politický stav, bojové vlastnosti a odbornou připravenost všech příslušníků spojovacích svazků, útvarů a jednotek, na trvalou provozuschopnost spojovací techniky, na nepřetržitost a spolehlivost provozu celé spojovací soustavy.

V článku jsem nemohl postihnout všechny problémy, otázky a zvláštnosti, kterým je nutné věnovat pozornost při plánování, organizování a zabezpečení spojení při rozvíjení útoku v hloubce. Spojovací funkcionáři musí s těmito zvláštnostmi počítat již při plánování spojovací soustavy, aby v průběhu operace nemuseli zásadně měnit její strukturu.

Možnost rychlých změn v bojové situaci a z toho vyplývajících nových požadavků na spojení vyžaduje, aby spojovací funkcionáři všech stupňů měli dostatečnou zálohu spojovacích sil a prostředků, nepřetržitě ji obnovovali a mohli tak včas a kvalitně tyto požadavky zabezpečit.

TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ PŘECHODU HLAVNÍCH SIL DO ÚTOKU A ROZVÍJENÍ OPERACE V HLOUBCE

Oboustranné použití soudobých zbraní způsobuje masové vyřazení výzbroje a techniky z boje. Jedním z předpokladů úspěchu vojsk je dostatečné množství bojeschopné výzbroje, bojové techniky a zásob materiálně technických prostředků. Soudobá operace klade vysoké požadavky na výzbroj a bojovou techniku, její vysokou provozní spolehlivost, minimální dobu na ošetření a obnovu provozní spolehlivosti. Zabezpečení činnosti vojsk při jejich nasycenosti různorodou výzbrojí a bojovou technikou může být uskutečněno jen za existence a náležité činnosti uceleného, promyšleného a efektivního systému jejich technického zabezpečení. Tento růst požadavků na celý systém technického zabezpečení vytváří tlak na jeho neustálé zdokonalování. Nová organizace služeb technického zabezpečení za řízení zástupce velitele pro výzbroj je odrazem těchto změn.

Poznatky z operačních cvičení, na kterých byla zkoumána nová organizace a řízení technického zabezpečení, potvrzují nutnost věnovat pozornost rozpracování jednotlivých úkolů technického zabezpečení. Také v připravovaném novém Bojovém řádu je řešeno technické zabezpečení v této integrované struktuře. Proto v článku řeším problematiku technického zabezpečení v tomto pojetí a z hlediska potřeb dalšího zdokonalování celého systému.

Při řešení technického zabezpečení operace a přechodu hlavních sil do útoku je nutné vycházet z jeho cíle, kterým je dosáhnout vysokého stupně bojeschopnosti vojsk a jejich možnosti vést efektivní bojovou činnost dlouhou dobu. Technické zabezpečení organizují a uskutečňují, za celkového řízení zástupce velitele pro výzbroj (ZVV), jemu podřízení náčelníci služeb technického zabezpečení, náčelníci druhů vojsk, služeb a týlu. Úkoly technického zabezpečení jsou

plněny silami a prostředky vojsk, útvary a jednotkami technického zabezpečení daného organizačního stupně.

Technické zabezpečení přechodu hlavních sil do útoku organizujeme a uskutečňujeme v souladu se zámyslem a plánem operace, úkoly a operační sestavou vojsk a s přihlédnutím ke zvláštnostem, daným způsobem přechodu hlavních sil do útoku. Jednotlivé varianty výrazně ovlivňují podmínky, za kterých budou úkoly technického zabezpečení realizovány.

Přechod vojsk do útoku na začátku války bezprostředně se zahájením agrese nepřítele je z hlediska technického zabezpečení charakterizován následujícími vlivy. Vzhledem k relativně delší době trvání přípravného období je předpoklad, že v období přechodu do útoku bude již vytvořen celý systém technického zabezpečení, včetně výkonných prvků na jednotlivých stupních a že byla splněna všechna opatření k připravenosti výzbroje, techniky, řidičů, obsluh i technických funkcí, která jsou obsahem předchozích etap uvádění do bojové pohotovosti. Rovněž příznivě bude působit, že jednotky a útvary technického zabezpečení nebudou vázány opravami z předcházející činnosti.

Přechod vojsk do útočné operace po dražení útoku nepřítele bude charakterizován nedostatkem času na uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti. To se odráží v oblasti technického zabezpečení, neboť současně s řešením úkolů organizace zabezpečení vlastního přechodu do útoku je nutné dokončovat řadu prací a úkonů, které souvisí s uváděním vojsk do plné bojové pohotovosti. Jednotky a útvary technického zabezpečení, zejména operačních stupňů, budou rozvíjeny a v této fázi je nebude možné ještě využít k plnění úkolů. Pro řídicí orgány technického zabezpečení na jednotlivých stupních tak vznikne složitá situace, jejíž řešení si vyžádá značné úsilí.

Rozvíjení útoku v hloubce v průběhu útočné operace v některých momentech vytváří příznivé podmínky pro technické zabezpečení. Určité zvláštnosti však působí na tento systém nepříznivě. V této situaci bude systém technického zabezpečení již plně rozvinutý a bude pracovat v plném rozsahu. Jeho síly a prostředky ale budou opravovat poškozenou techniku. Tím bude jejich manévr z hlediska vysokého tempa útočné účinnosti znesnadněn.

Tyto zvláštnosti musíme respektovat při organizaci technického zabezpečení v konkrétních podmínkách. Hlavní úsilí je nutné soustředit na zabezpečení vojsk, která plní nejdůležitější úkoly. Vytvořená uskupení sil a prostředků technického zabezpečení musí zabezpečit bojovou činnost vojsk v jakýchkoli podmínkách a musí být dostatečně autonomní. Je organizované v těsné součinnosti s druhy vojsk, speciálních vojsk a službami ve prospěch vojsk, která se účastní operace. Cílem je uskutečňování komplexních i specializovaných oprav poškozené výzbroje a techniky. K zabezpečení rychlého návratu opravené výzbroje a techniky je účelné ji opravovat přímo v prostorech, kde k poškození došlo. Tím se zkracuje celková doba vyřazení techniky a rameno odsunu. Rovněž je nutné účelně stanovit pořadí oprav. V první řadě je vhodné opravovat výzbroj a techniku, kde je nejmenší rozsah prací (s přihlédnutím k důležitosti a významu příslušné techniky z hlediska potřeb bojové činnosti).

V systému technického zabezpečení je nutné zajistit neustálou poslušnost v rozvíjení a činnosti opravárenských prostředků jednotlivých velitelských stupňů. Nesmíme připustit jejich přílišné odtržení od sestav bojujících vojsk. Včas opravujeme výzbroj a techniku, především v rozsahu běžných oprav, a vracíme ji zpět vojskům. Nejsložitější a časově nejnáročnější opravy budou uskutečňovat frontové prostředky.

V technickém zabezpečení přechodu hlavních sil do útoku je nutné řešit tato hlavní opatření:

- včasné a nepřetržité doplňování pohyblivých zásob munice a vojenského technického materiálu,
- efektivní využívání opravárenských, vyprošťovacích a odsunových prostředků frontu (armády) a místní průmyslové základny k rychlé obnově bojové schopnosti poškozené výzbroje a techniky a k zabezpečení jejího návratu do bojových sestav vojsk,
- vyvedení operačních manévrovacích skupin (OMS) do sražení, zasazení druhých sledů a vzdušných výsadků a zabezpečení jejich bojové činnosti,
- udržení maximální naplněnosti vojsk výzbrojí a technikou, která zabezpečuje potřebnou bojovou schopnost vojsk,
- vytvoření podmínek k vedení následujících operací bez operační přestávky.

Ke splnění úkolů technického zabezpečení (TEZ) vytváříme uskupení sil a prostředků, které svým složením a předurčením musí odpovídat zámyslu operace, operační sestavě vojsk a jejich bojovým úkolům. Jde o vytvoření:

- uskupení útvarů TEZ k přímému zabezpečení prvního sledu frontu (armády),
- uskupení útvarů TEZ, které plní úkoly ve prospěch všech vojsk včetně OMS, druhého sledu a záloh v místech soustředění a dalších prvků operační sestavy frontu (armády),
- zálohy sil a prostředků TEZ.

Uskupení útvarů a jednotek TEZ určených k přímému zabezpečení prvního sledu frontu (armády), svazků a útvarů RVD, vojska PVO, svazků a útvarů REB a jiných speciálních vojsk podřízených frontu zahrnuje:

- **U frontu:** opravárenské základny, sklady munice, výzbroje, techniky a vojenského technického materiálu.

Frontové opravárenské základny rozmísťujeme podle předpokládané činnosti vojsk. Zpravidla za každou prvosledovou armádou, která působí na směru hlavního úderu, rozvinujeme jednu FOZ, zbývající za vojsky, která působí na druhých směrech (většinou jedna FOZ pro zabezpečení dvou armád).

Ve výchozím prostoru rozmísťujeme FOZ na vzdálenost 80—100 km od předního okraje. Vzhledem k tomu, že zpočátku nebude ještě soustředěn potřebný opravný fond, rozvineme první FOZ zpravidla po průlomu předního okraje nepřátelské obrany (koncem D 1 nebo na začátku D 2), a to v prostorech největších ztrát výzbroje a techniky. V průběhu operace opravárenské útvary těchto základen přemísťujeme za vojsky zpravidla po splnění bojového úkolu frontu, aby byly efektivně využity jejich kapacity k opravám výzbroje a techniky.

Frontové sklady munice a vojenského technického materiálu je nutné v průběhu operace přemísťovat v sestavách brigád materiálního zabezpečení tak, aby nebyly odtrženy od armádních brigád materiálního zabezpečení na větší vzdálenost než 150 km.

- **U armády:** oddělení armádní opravárenské základny (AOZ), opravárenských jednotek, oddělení armádních skladů (munice, vojenského technického materiálu) vyčleněných z AOZ a abmz pro posílení technických útvarů a jednotek divizí, které působí na hlavním nebo samostatném směru. Opravárenské jednotky většinou působí společně s prapory oprav techniky divizí (prote).

Uskupení útvarů a jednotek TEZ určených k plnění úkolů ve prospěch všech vojsk (druhých sledů, OMS a záloh do jejich zasazení, leteckých sil, svazků a útvarů druhů vojsk) zahrnuje:

— **U frontu:** opravárenskou základnu, samostatné útvary, pro opravy tankové, automobilní techniky a jejich skupin, další opravárenské útvary speciálních vojsk a služeb, sklady munice a vojenského technického materiálu členěné do frontové týlové základny.

K zahájení operace je nutné svazky a útvary tohoto uskupení rozvinout v hloubce týlového pásma na vzdálenost 250—300 km od předního okraje.

V průběhu operace je přemísťujeme zpravidla jednou až dvakrát; sklady munice a vojenského technického materiálu přemísťujeme společně s frontovou týlovou základnou. Oddělení skladů mohou být předsunována.

Do tohoto uskupení je možné začlenit útvary a zařízení, které jsou v týlovém prostoru frontu (základny výzbroje a techniky, stabilní opravárenské závody, dílny a další opravárenská zařízení).

— **U armády:** hlavní síly armádní opravárenské základny (jednotky pro opravy raketové a dělostřelecké výzbroje, tankové i automobilové techniky, spojovacích prostředků, ženiiní a chemické techniky, vyprošťování a odsun).

Zvláštní pozornost v technickém zabezpečení je nutné věnovat zabezpečení zasazení druhých sledů, operačních manévrovacích skupin, vrtulníkových a vzdušných výsadek.

Zvláštnosti činnosti operačních manévrovacích skupin budou mít vliv na podmínky činnosti systému technického zabezpečení. Budou složitější pro včasné a kvalitnější ošetřování techniky. Bude snížena kapacita opravárenských prostředků (snížení doby jejich působení na jednom místě) daná vysoce manévrovou činností OMS a zvýšeným úsilím nepřítele o jejich zničení. Rovněž vzroste vzdálenost odsunu výzbroje a techniky, její předávání opravárenským jednotkám vyšších stupňů bude ztížené. Odpoutání operačních manévrovacích skupin od hlavních zdrojů zásobování, narušení komunikací a neustálé působení nepřítele znesnadňuje zásobování municí.

K zabezpečení vyvedení OMS do sražení a její následující bojové činnosti je účelné vytvářet samostatné uskupení sil a prostředků technického zabezpečení. Toto uskupení vytvářet předem, aby mohlo být předsunuté a rozvinuté ve výchozím prostoru OMS. Přitom je nutné dbát, aby síly a prostředky technického zabezpečení nesnižovaly pohyblivost OMS a současně zabezpečovaly vysokou pohotovost výzbroje a techniky, nepřetržité zásobování municí a vojenským technickým materiálem.

Jestliže OMS bude v síle armády (frontová OMS), která má vlastní opravárenskou základnu a sklady, pak nebude obvykle posilována dalšími prostředky technického zabezpečení. V závislosti na době, po kterou bude OMS působit odtrženě od hlavních sil frontu, bude třeba zvýšit zásoby munice a potřebných agregátů pro opravy výzbroje a techniky. K jejímu odlehčení některé jednotky a prostředky AOZ nezačleňujeme do uskupení sil a prostředků TEZ OMS. AOZ operační manévrovací skupiny frontu jsou přesunovány za druhým sledem (zálohou) armády; její oddělení za divizemi prvního sledu. Armádní základna má omezené úkoly oprav výzbroje a techniky s rozsahem prací v rozmezí 2—3 hodin. Doby činnosti opravárenských prostředků OMS na jednom místě, při jejím působení v operační hloubce nestanovujeme, ale vychází z nutnosti, aby byly

v rozmezí operační sestavy OMS. Doba činnosti opravárenských prostředků OMS může být maximálně jeden den.

Bude-li OMS v síle divize (armádní OMS), která nemá vlastní opravárenskou základnu, pak je toto uskupení zpravidla posilované silami a prostředky frontu nebo armády v takovém rozsahu, aby byla zabezpečena potřeba munice a opravárenská kapacita pro běžné a částečně i střední opravy výzbroje a techniky.

Zabezpečení zasazení a vedení bojové činnosti 2. sledů frontu uskutečňujeme některou z FOZ (nebo její částí), která je rozvinuta na příslušném směru, sklady munice a vojenského technického materiálu, které jsou v sestavě fbmz, jež je v prvním sledu týlu frontu.

Technické zabezpečení vzdušných výsadek má tyto zvláštnosti:

- speciální přípravu výzbroje a techniky v závislosti na způsobu a prostředcích vysazení,
- stanovení sestavy, sil a prostředků technického zabezpečení vyčleněných pro vysazení s vojsky, jejich přípravu k vysazení a činnost v prostorech bojové činnosti,
- přípravu munice, technického materiálu k vysazení.

Prostředky TEZ, zásoby munice a vojenského technického materiálu je nutné členit tak, aby zabezpečily samostatnost jednotlivých částí výsadku.

V průběhu bojové činnosti je nutné opravovat výzbroj a techniku na místě, v blízkých úkrytech a na shromaždištích poškozené techniky.

Úkoly opravárenským jednotkám a skupinám určujeme tak, aby jejich větší část dosáhla nového prostoru ihned za bojovými útvary a zúčastnila se jejich přípravy k následující činnosti. Ponechání nebo zničení výzbroje a techniky, která nemůže být opravena silami a prostředky vzdušného výsadku, určí velitel, který organizuje jeho použití.

Pro splnění všech stanovených úkolů technického zabezpečení má značný význam jeho řízení, které tvoří neoddelitelnou část celkového velení vojskům. Jeho podstata spočívá ve všestranné činnosti zástupce velitele pro výzbroj, štábu výzbroje a služeb technického zabezpečení v řízení podřízených útvarů k úspěšnému splnění úkolů. Cílem je zabezpečit maximální efektivnost využití sil a prostředků technického zabezpečení v podmínkách konkrétní situace.

Obsah řízení technického zabezpečení zahrnuje:

- plánování,
 - včasné určení úkolů,
 - součinnost se štábem, příslušnými druhy vojsk a služeb,
 - zabezpečení pevného řízení podřízených svazků a útvarů TEZ při přípravě a v průběhu bojové činnosti,
 - kontrolu plnění nařízení a činností svazků, útvarů a jednotek TEZ.
- Bezprostředním organizátorem TEZ je zástupce velitele pro výzbroj, který:
- organizuje a zodpovídá za splnění úkolů TEZ operace v podřízených složkách,
 - sjednocuje úsilí vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu při realizaci TEZ, zejména při organizaci komplexních oprav výzbroje a techniky,
 - organizuje použití, rozmísťování a přemísťování podřízených prostředků TEZ,
 - v součinnosti s náčelníkem týlu — zástupcem velitele stanoví prostory rozvíjení sil a prostředků TEZ, jejich přesuny, ochranu a obranu; slaďuje

pořadí a způsob přísunu munice a vojenského technického materiálu vojskům, využití týlových komunikací, spojovacích prostředků a místní vojenskoekonomické základny.

Úspěch v rozvíjení útoku v hloubce bude ve značné míře záviset na pevné organizaci a nepřetržitosti technického zabezpečení, které umožňuje udržení vysokého stupně bojeschopnosti vojsk, zajišťuje jejich vysokou pohyblivost a vytváří příznivé podmínky pro vedení operace do velké hloubky a ve vysokých tempech.

Formy a metody organizace technického zabezpečení i způsoby využití útvarů a zařízení TEZ v útočné operaci budou záviset na konkrétních podmínkách válčiště, vzniklé situaci, obsahu stanovených úkolů a na druhu použitých prostředků ničení.

Technické zabezpečení je velmi složitý tvůrčí proces, který vyžaduje vynaložení značného úsilí jak technických funkcionářů, tak i velitelů a náčelníků všech stupňů. Proto realizace technického zabezpečení vyžaduje od příslušných funkcionářů hluboké znalosti, bohaté zkušenosti, vysokou odpovědnost, tvůrčí přístup a iniciativu.

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ VOJSK PŘI ROZVÍJENÍ ÚTOKU V HLOUBCE

Operace v soudobých podmínkách se vyznačují vysokou manévrovostí, dynamičností a vysokými tempy. Jsou vedeny na široké frontě, do velké hloubky a na samostatných směrech. Vyznačují se vysokou naplněností technikou všeho druhu, a proto týlové zabezpečení vojsk je charakterizováno neobyčejně složitými podmínkami, různorodostí a značným objemem plněných úkolů.

Organizace týlového zabezpečení při rozvíjení útoku v operační hloubce nepříteli musí vycházet z těchto základních ustanovení:

- organizace týlu musí odpovídat plánu operace a úkolům vojsk při rozvíjení útoku,
- vytvořená uskupení sil a prostředků (i jednotlivě nebo po částech působící týlové svazky a útvary) musí zabezpečovat bojovou činnost vojsk i v podmínkách použití zbraní hromadného ničení,
- těžiště úsilí týlu musí být soustředěno na zabezpečení uskupení vojsk, která plní hlavní úkol,
- organizace týlu musí vytvořit podmínky zabezpečující samostatnou činnost příslušného uskupení vojsk, tedy i operačních manévrovacích skupin, vzdušných výsadků apod.,
- týlové zabezpečení svazů musí být organizováno ve prospěch vojsk, která se účastní operace.

Týlové zabezpečení rozvíjení útoku v hloubce nepříteli (včetně zabezpečení OMS a vzdušných výsadků) je jedním ze základních předpokladů splnění stanovených úkolů. Jde o velmi složitou a náročnou činnost, která vyžaduje iniciativní přístup a rozhodnost všech funkcionářů týlu. Vycházíme z toho, že se budou prodlužovat vzdálenosti od zásobovacích prvků týlu (abmz, fbmz, OFTZ,

FTZ] — v mnohých případech bude nutné přistupovat k okamžitému manévru silami a prostředky týlu — a že týl operačně strategického svazu (svazu) bude mít minimální možnost ovlivnit týlové zabezpečení OMS, vzdušných výsadek po zasazení až do doby jejich spojení s prvosledovými jednotkami. Základním požadavkem na týl těchto prvků je vytvoření zásob, které zabezpečují splnění bojového úkolu, v takové výši, aby v hlavních druzích materiálu ke konci plnění úkolu byly 40—50 %.

Důležitým požadavkem, který vyplývá z pohyblivosti a manévrovací schopnosti OMS, je vysoká mobilnost vyčleněných týlových jednotek a útvarů materiálního a zdravotnického zabezpečení. Toho můžeme dosáhnout i rozdělením zásob materiálu na sledy a jejich začleněním od nejnižších stupňů. Tím současně dosáhneme většího rozptýlu zásob a současně jejich předsunutím k praporům a plukům zabezpečíme jejich vyšší samostatnost při vedení bojové činnosti.

Týlové zabezpečení OMS a vzdušných výsadek vychází z jejich předpokládaného složení a úkolů, protože jejich nepřetržité a spolehlivé zabezpečení je jednou ze základních podmínek splnění stanovených úkolů.

Pro doplnění spotřebovaných zásob u vojsk OMS a vzdušných výsadek bude nutné vytvořit předem předpoklady, mezi které patří:

- vytvoření zvýšených zásob u vojáka, techniky, vozidel a ve všech skladách, především na nejnižším stupni. Toto můžeme dosáhnout změnami skladby s novým rozdělením zásob, maximálním využitím prostorů a míst v bojové a ostatní technice k uložení zásob, úpravami na technice k dodatečnému uložení nebo zvýšení vezených zásob a předsunutím zásob na dopravních prostředcích od nadřazeného k podřazenému před zasazením, zejména u OMS,

- zabezpečení přísunu zásob vzdušnou cestou,

- vytvoření zálohy materiálních prostředků na normu pohyblivých zásob (na dopravních prostředcích operačně strategického svazu, svazu) k rychlému doplnění OMS a vzdušných výsadek po splnění úkolu a spojení s hlavními silami,

- využití zásob získaných u nepřítele.

Materiální a zdravotnické zabezpečení OMS a vzdušných výsadek při vedení bojové činnosti v hloubce a zejména odsun raněných řeší týl operačně strategického svazu (svazu).

Doplňování zásob materiálu organizujeme hlavně letecky. Při nasazení prostředků vrtulníkového útvaru můžeme počítat s úsilím dvou, maximálně tří vzletů za 24 h. To umožňuje denně přisunout 200—400 t materiálu a odsunout 600—1200 raněných. V případě nutnosti je možné přepravní kapacitu zvýšit shozem materiálu z dopravních letounů.

Pokud budou k dispozici vhodné přistávací plochy, hlavně při bojové činnosti OMS, bude možné (v krajních případech) využít pro přepravu materiálu a raněných dopravní letouny, zejména na větší vzdálenosti.

Zvýšenou pozornost musíme věnovat ochraně a obraně týlových jednotek a útvarů vzhledem k trvalému nebezpečí napadení týlu pozemními a vzdušnými silami nepřítele.

Při vedení bojové činnosti v hloubce budou týlové útvary a jednotky působit poblíž vojsk, aby byly chráněny před nenadálým útokem pozemního nepřítele a před úderem letectva. K doprovodu (ochraně) dopravních jednotek a zdravotnických odsunových prostředků vyčleňujeme bojové jednotky.

Velení týlu musí operativně reagovat na časté změny situace. Těžiště práce týlových funkcionářů vyčleněných do OMS a vzdušných výsadek soustředíme na přípravné období, kdy bude nutné všestranně připravit a zabezpečit činnost OMS a vzdušných výsadek.

Při vlastní organizaci týlu OMS je účelné rozdělit řídicí orgány týlu na dva sledy. První sled tvoří hlavní funkcionáři, kteří působí v OMS, ostatní zůstávají v sestavě vojsk prvního sledu. Dělení odpovídá požadavku zabezpečení vysoké pohyblivosti OMS, kdy některá technika nestačí stanovenému tempu, a proto se ponechává za vojsky prvního sledu (přívěsy, polní pekárny, ostatní sklady). Jejich řízení zabezpečuje druhý sled TVS.

Nejsložitějším úkolem, který vyžaduje součinnost s druhými vojsky a službami, je zpracování podrobné kalkulace a důsledná organizace zabezpečení OMS materiálem, zejména municí a PHM.

Vezmeme-li v úvahu, že průměrná denní spotřeba munice u vojsk OMS může být 0,3 pp a více, je patrné (již z výše uvedených pohyblivých zásob svazků), že zabezpečení OMS svazku nebude tak problematické. Složitější situace vznikne při zabezpečování vojsk OMS operačně strategického svazu, u které předpokládáme, že povede bojovou činnost v hloubce nepříteli 8—10 i více dnů. Zkušenosti ze cvičení potvrzují, že k posílení této skupiny musíme vyčlenit nejméně 1—2 automobilní prapory s municí. K zabezpečení vrtulníkového útvaru leteckou municí bude třeba vyčlenit pro letištní prapor v OMS operačně strategického svazu dopravní prostředky s kapacitou cca 800 t. Kromě toho bude nutné organizovat vzdušný přísun dělostřelecké, raketometné, tankové, protiletadlové a letecké munice.

Pro zabezpečení činnosti této skupiny PHM má rozhodující význam její složení, vybavení motorovou technikou, hloubka a doba plnění úkolu a požadavek na výši zásob po splnění úkolu.

Manévrový charakter a vysoká tempa po zasazení způsobují, že u vojsk OMS musíme počítat s vyššími hodnotami denní spotřeby PHM, tj. 0,25—0,3 náplně BA a 0,35—0,4 náplně NM. Spotřeba leteckých pohonných hmot bude denně činit 1—1,5 náplně. Z těchto kalkulací tedy vyplývá, že spotřeba PHM skupiny může být 2,5 n BA, 3,5 n NM a LPH 8—15 náplní. To znamená, že bude nutné zvýšit zásoby PHM u vozidel v průměru o 0,3 n a průběžně je doplňovat. Doplnění PHM vzduchem můžeme plánovat jen tehdy, bude-li ohroženo splnění stanoveného úkolu. K zabezpečení činnosti OMS a vrtulníkového útvaru LPH bude nutné posílit skupinu operačně strategického svazu 1—2 cisternovými prapory. Využití kořistních zásob PH je možné předpokládat, ale nemůžeme s nimi kalkulovat.

Vysoká tempa bojové činnosti OMS vytvářejí nepříznivé podmínky pro přípravu a výdej teplé stravy. Proto stravování zabezpečíme konzervovanými, eventuálně předpřipravenými potravinami. Denní spotřeba proviantu může činit v průměru $\frac{1}{2}$ konzervové dávky a $\frac{1}{2}$ denní dávky potravin. Pro zabezpečení boje OMS na dobu 8—10 dnů (kdy zásoby po splnění úkolu mají být ve výši 50 % pohyblivých zásob) bude třeba 12—14 dávek potravin, z toho 7—9 konzervovaných a zbytek předpřipravených potravin. K zabezpečení toho musíme zvýšit zásoby asi o 4 dávky (především konzervové).

Připravu teplé stravy zabezpečíme především v polních automobilních kuchyních (POKA-3) a využitím POKA-50. Zkušenosti potvrzují, že ze sestavy vojsk musíme vyloučit přívěsné kuchyně PK-60, vojskům vydat lihové vaříče se záso-

bou suchého lihu k individuálnímu ohřívání stravy, čaje a DIKACID k individuální dezinfekci vody.

Manévrovost, mobilnost a samostatnost OMS do značné míry ovlivní podmínky jejího zdravotnického zabezpečení. Nejsložitější situace vznikne v léčebně odsunové oblasti vzhledem ke ztíženým podmínkám pro rozvíjení etap odborné lékařské pomoci a nemožnému odsunu raněných do nemocničních základů.

Zdravotnické etapy budou přemísťovány skoky a pomoc bude poskytována za krátkých přestávek (většinou v době přestávek v bojové činnosti), které budou vynuceny např. ošetřováním techniky, výdejem stravy, odpočinkem apod. Rozvíjet je budeme jen zčásti, v sestavě vojsk OMS, v místech vhodných pro přistávání vrtulníků nebo leteckého přisunu materiálu. V průběhu rychlého postupu budou rozvíjeny dočasně, aby neztratily kontakt s vlastními vojsky. Po dosažení určitého prostoru budou zásady zdravotnického zabezpečení OMS odpovídat zabezpečení obranného boje nebo boje v obklíčení.

Zdravotnické ztráty budou proměnlivé, rozložené do značné prostorové a časové šíře. V období rychlého postupu můžeme předpokládat průměrné denní zdravotnické ztráty 3–5 %, při boji se zálohami nepřítel 6–10 i více procent. Při vážnutí odsunu raněných do nemocniční základny je nebezpečí zvýšení počtu nenávratných ztrát osob. Rozsah zdravotnické pomoci bude vymezen taktickou situací, od poskytování zúžené neodkladné pomoci až po opatření odborné lékařské pomoci v plném rozsahu a některá opatření specializované lékařské pomoci, např. u raněných do hlavy apod., v případě narušení odsunu raněných na 24 hodin i déle. Odsuny raněných na etapy specializované lékařské pomoci bude možné často uskutečňovat jen vzdušnou cestou.

Samostatnost OMS vyžaduje v přípravném období posílit zdravotnickou službu vyčleněných vojsk zdravotnickým personálem, materiálem a technikou z posilových skupin specialistů a záložních zdravotnických oddílů velitelství nemocničních základů. Ze zdravotnického materiálu jde především o materiál zvláštního určení v soupravách. Předzásobení krví je možné jen na 1–2 dny, proto je nutné zdravotnické etapy skupin posílit značným množstvím náhradních roztoků. Odsunové prostředky můžeme posílit zdravotnickými automobily z abzpr (včetně autobusů i nákladních automobilů se soupravami DRNA).

Týlové zabezpečení **vzdušných výsadků** uskutečňujeme obdobným způsobem. Přesto se vyskytují dílčí odlišnosti ve všestranném zabezpečení vyčleněných vojsk.

Týl vzdušného výsadku rozdělíme na dvě části. Do první části, která bude vysazena, doplníme nařízené zásoby materiálu, zdravotnické prostředky a nejnütnější týlovou techniku (podle možností i dopravní prostředky), s důrazem na úplné zabezpečení jednotlivců výstrojí, výzbrojí, municí, proviantem a ochrannými prostředky jednotlivce a na zabezpečení zvýšených zásob (munice, ženijní munice a trhaviny). Tyto zásoby a nejnütnější týlovou techniku, určenou pro padákový výsadek, balíme do padákových kontejnerů a připravíme pro shoz na padácích.

Druhou část týlu tvoří zbývající zásoby materiálu, dopravní technika a zdravotnické prostředky, které nejsou vysazovány se vzdušným výsadkem. Tato část je doplňována potřebnými zásobami a začleňována do týlu určeného útvaru prvoslédového svazku na směr činnosti vzdušného výsadku.

Po vysazení týlu vzdušného výsadku rozvineme uprostřed bojové sestavy na skrytém místě, aby byla zabezpečena jeho ochrana a obrana. Obvaziště rozvíjíme poblíž velitelského stanoviště.

Vzdušný přísun zásob a odsun raněných před sloučením s vlastními vojsky bude uskutečňován jen výjimečně.

Po sloučení obou částí týlu budou doplněny zásoby materiálu a odsunuti ranění.

Při vedení bojové činnosti spotřebuje vzdušný výsadek značné množství munice. Výsadek v síle padákového výsadkového praporu bude mít zpravidla spotřebu 2—2,5 pp munice pro ruční zbraně a 1—1,5 pp pro protitankové zbraně. Celková hmotnost může dosáhnout 70—90 tun munice. To předpokládá její složení v bojových výdejních na zem.

Motorovou techniku, která je zařazena do vzdušného výsadku, je nutné doplnit před zasazením a vytvořit zvýšené zásoby PHM v baňkách. Průměrná denní spotřeba může činit 0,15 n BA a 0,15—0,2 náplně NM. U operačně taktických výsadků to představuje (při vedení bojové činnosti 1—2 dny) spotřebu 0,15 až 0,3 n BA a 0,3—0,4 n NM. V případě, že má výsadek zvýšené zásoby u techniky, není nutné vytvářet sklad PHM. U operačního výsadku (při vedení bojové činnosti 3—5 dnů) můžeme předpokládat spotřebu 0,45—0,75 n BA a 0,75—1,0 n NM. Tuto spotřebu nahradíme z vlastních skladů ve výši 0,25 n BA a 0,4 n NM. I když nebude sklad PHM vyvezen, může výsadek s vytvořenou náplní PHM a zvýšenými zásobami u techniky úkol splnit.

Stravování vzdušných výsadků bude zpravidla uskutečňováno kombinací teplé a studené stravy. V závislosti na době plnění bojových úkolů výsadku je nutné plánovat vysazení přívěsných polních kuchyní (1—2 krby s termosy pro padákový výsadkový prapor) a zásob proviantu na 3—4 dny. Ve složení proviantu bude převažovat maso v konzervách, předpřipravené příkrmy, sušená zelenina, 75 % náležitosti čerstvého chleba a 25 % náležitosti sucharů.

Hmotnost 1 ddp výsadkového pluku je 2,4 tuny a výsadkového padákového praporu 0,5 tuny.

Zdravotnické zabezpečení vzdušných výsadků musí poskytovat pomoc raněným, jejich umístění a ukrytí do doby sloučení výsadku s pozemními silami. Podle potřeby a situace je nutné posilovat organická obvaziště vzdušných výsadků zejména operačně převazovým blokem a potřebným zdravotnickým materiálem.

Rozsah zdravotnické pomoci bude nutné rozšířit o všechny úkony, které dovolí personální a materiální vybavení obvazišť. Pozornost je nutné věnovat především vyčlenění raněných, kteří se po poskytnutí zdravotnické pomoci mohou vrátit ke své jednotce a rozdělení raněných do skupin podle naléhavosti dalšího odsunu, který se uskuteční po sloučení s pozemními vojsky, výjimečně s využitím vzdušných prostředků, a jejich umístění a ukrytí.

Materiální a zdravotnické zabezpečení rozvíjení útoku v hloubce s využitím operačních manévrovacích skupin a vzdušných výsadků bude velmi náročné na řízení a velení. Bude vyžadovat rychlé rozhodování, manévry zásobami materiálu k včasnému a úplnému zabezpečení činnosti OMS a vzdušných výsadků.

Hlavní pozornost věnujeme doplňování zásob materiálu, poskytování zdravotnické pomoci a řešení včasného odsunu raněných.

ZDRAVOTNICKÉ ZABEZPEČENÍ OMS

Charakter činnosti operační manévrovací skupiny (OMS) neumožní ve zdravotnickém zabezpečení uplatnit přijatý a v současné době používaný systém etapového léčení s odsunem podle určení. Odlišnosti v léčebně odsunovém zabezpečení vzniknou za situace, kdy dojde k odtržení OMS od hlavních sil, kdy bude obtížné rozvinout etapy odborné lékařské pomoci (rozhodně ne v dostatečném počtu) a kdy nebude možné odsunout raněné do nemocniční základny po komunikacích přes území nepřítelů. To předpokládá přijímat v přípravném období, ale i v průběhu bojové činnosti [podle konkrétní situace] některá opatření:

- posílit zdravotnické etapy personálem, zdravotnickým materiálem, technikou a odsunovými prostředky (hlavně na převoz raněných),
- zabezpečit, aby zdravotnické etapy byly schopny po určitou dobu poskytnout neodkladnou pomoc o stupeň vyšší než za normálních podmínek,
- zvýšit zásoby zdravotnického materiálu u jednotlivce a jednotek,
- organizovat součinnost k využití všech možných prostředků a způsobů odsunu raněných do nemocniční základny.

Etapy můžeme posílit zdravotnickým personálem z odřadu zdravotnických posilových skupin a ze záložního zdravotnického oddílu velitelství nemocniční základny, výjimečně též z posilových skupin specialistů. Zdravotnické odsunové prostředky můžeme vyčlenit z autobusových zdravotnických praporů.

Organizace zdravotnického zabezpečení OMS bude vycházet z předpokládaného

množství zdravotnických ztrát. Tyto budou u OMS značně variabilní a časově i prostorově nerovnoměrně rozloženy. Za rychlého postupu budou zdravotnické ztráty způsobeny především nepřátelským letectvem a dělostřelectvem [musíme počítat i s širším použitím mikrokaliبرních úderů nepřítelů]. Vyšší ztráty budou u prvořadových jednotek, které se zaváží do boje s nepřítelem (kterého nemohou obejít). Za takové situace můžeme předpokládat průměrné denní zdravotnické ztráty u OMS frontu 3–5 % a OMS armády 6–7 %. Po dosažení určeného prostoru v hloubce nepřátelského území budou ztráty [tak jako při boji v obklíčení] větší. Především mohou narůst při použití jaderných zbraní. V tomto období můžeme předpokládat průměrné denní zdravotnické ztráty u OMS frontu 6–10 i více procent a OMS armády 10–15 i více procent. Při vážnutí odsunu od OMS do nemocniční základny (prakticky do spojení OMS s hlavními silami) počítáme s tím, že se denně bude zvyšovat počet nenávratných ztrát osob.

Rozsah poskytování zdravotnické pomoci bude záviset na situaci. Za rychlého postupu vojsk bude pomoc zůžena na neodkladná opatření, která zachraňují život. Při boji v obklíčení a při vážnutí odsunu bude nezbytný rozsah zdravotnické pomoci rozšířit.

První pomoc budeme organizovat a poskytovat formou svépomoci a vzájemné pomoci přímo v bojových vozidlech. To vyžaduje, aby všichni vojáci dobře znali zásady poskytování první pomoci. Již v přípravném období musíme kompletně doplnit lékařničky bojových vozidel, popř. zvýšit v nich

množství obvažového materiálu. Pokud dojde k jednotlivým poraněním a bojové vozidlo bude schopné pokračovat v plnění úkolu, raněného ponecháme ve vozidle a podle stupně poranění předáme k dalšímu ošetření až za krátké zastávky.

Předlékařskou pomoc poskytneme praporem obvažiště během zastávek a přestávek v bojové činnosti. Lehce raněné, kteří jsou schopni pohybu, budeme po poskytnutí pomoci vracet zpět do bojových vozidel, neschopné pohybu a těžce raněné převezeme na předem určených zdravotnických vozidlech a při nejbližší možnosti je předáme plukovnímu obvažišti.

První lékařskou pomoc poskytneme plukovní obvažiště buď organické nebo vyčleněné.

Organické plukovní obvažiště poskytneme první lékařskou pomoc během zastávek a přestávek. Pro poskytnutí pomoci využije hlavně pojízdnou převazovnu nebo stacionární objekty (ordinace lékaře, školy, hostince, kina atd.). V tuto dobu budou přiváženi ranění z praporečnických obvažišť. Můžeme též ponechat vozidla s raněnými u osy postupu plukovního obvažiště, které je bude postupně přibírat. Plukovní obvažiště můžeme posílit chirurgem zdravotnického praporu nebo samostatného zdravotnického oddílu a tím zvýšit jeho kapacitu a popř. zabezpečit základní chirurgické ošetření.

Náčelník zdravotnické služby svazku (OMS) může první lékařskou pomoc organizovat tak, že vyčlení některá plukovní obvažiště (přidělených jednotek dělostřelectva, PVO) a nařídí je rozvinout poblíž pochodové osy. Potom by tato plukovní obvažiště pracovala jako etapní stanice. Vzhledem k délce pochodových proudů mohla by tato plukovní obvažiště pracovat na místě prakticky 20–24 h, aniž by se vzdálila od vlastních vojsk. Na tato plukovní obvažiště můžeme odsunovat raněné od pochoduvojců vojsk.

U OMS frontu bude hloubka celé sestavy větší. Pro poskytování **odborné lékařské**

pomoci (v nejnutnějším rozsahu) můžeme v blízkosti pochodové osy rozvinout i etapy odborné lékařské pomoci — přidělené samostatné zdravotnické oddíly. Rozvinout v těchto prostorech divizní zdravotnické prapory by nebylo vhodné.

Po dosažení určeného prostoru v hloubce nepřátelské obrany organizujeme zdravotnické zabezpečení OMS jako v obraně nebo v obklíčení. Všechny zdravotnické etapy (praporeční a plukovní obvažiště, zdravotnický prapor, samostatné zdravotnické oddíly) budou rozvinuty. U etap odborné lékařské pomoci bude docházet k nahromadění raněných a nemocných. Proto je výhodné rozvinovat tyto etapy na základě stacionárních zdravotnických zařízení (nemocnice, sanatoria, lékařské domy, rehabilitační zařízení, zotavovny atd.). Etapy odborné lékařské pomoci posílíme materiálem a personálem. Po spojení OMS s hlavními silami bude nejdůležitějším úkolem zdravotnické služby organizovat rychlé poskytnutí lékařské pomoci raněným.

Zvláštností zdravotnického zabezpečení OMS jsou zdravotnické odsuny. Hlavní zásadou musí být, aby zdravotnické odsuny probíhaly po komunikacích na rozvinuté etapy hlavních sil (dokud to situace dovolí), tzn. dokud se OMS neodpoutá a nevzdálí od hlavních sil. Tyto odsuny uskutečňují předem určená zdravotnická vozidla, která se pravděpodobně do sestavy OMS již nevrátí. Proto vyčlenění počtu zdravotnických odsunových vozidel musí být tak velké, aby i po odsunu raněných na etapy hlavních sil zbylo dostatečné množství vozidel pro vedení raněných.

Raněné a nemocné můžeme odsunovat též vrtulníky přímo do nemocniční základny. Velmi zřídka můžeme vrtulníky vyčlenit se speciálním zaměřením pro odsuny raněných. Je ale možné, že budeme OMS přisunovat vrtulníky další síly, prostředky a materiál. V tomto případě bude nutné organizačně zabezpečit, aby všechny vrtulníky na zpáteční cestě přepravily raněné a nemocné.

Tyto názory na zdravotnické zabezpečení OMS jsou pouze dílčím příspěvkem a podnětem k dalšímu řešení problémů spojených s organizací zdravotnického zabezpečení OMS v útočné operaci.

Bude účelné dále rozvíjet tuto problematiku, zejména po ověření a získání bohatších zkušeností ze cvičení.

Boj s operačními zálohami v útočných operacích

Redakčně upravený obsah článku generálmajora V. A. Makarceva, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 5/1983.

Sovětské vojenské umění hodnotí boj s operačními zálohami nepřítele jako jeden z nejdůležitějších úkolů k zabezpečení rozhodného rozvíjení úspěchu, dosaženého na začátku operace, a úplného zničení nepřítele v krátké době a s nejmenšími ztrátami. Hledání efektivních způsobů plnění tohoto problému probíhalo nepřetržitě v závislosti na růstu palebných, úderných a manévrovacích možností vojsk (sil), kvantitativních a kvalitativních změn v prostředcích ozbrojeného zápasu, na organizační struktuře svazků a útvarů, formách a způsobech vedení operací a metodách velení vojskům.

Sovětská vojenská věda před zahájením druhé světové války poskytla celou řadu doporučení na vedení útočné činnosti ve vysokých tempích, do velké hloubky s rozhodným cílem — zcela zničit nepřítele. Tato doporučení našla výraz v teorii hluboké útočné operace a byla bezprostředně uskutečněna v praxi na válčících Velké

vlastenecké války. Boj s operačními zálohami v jejím průběhu se dále rozvíjel a získával na novém obsahu. Mnohé zkušenosti z jeho organizace a vedení mohou být použity i v soudobých podmínkách s přihlédnutím k novým bojovým prostředkům a s tím spojeným změnám při použití ozbrojených sil.

Vybavení armád raketovými jadernými zbraněmi a dalšími nejnovějšími vysoce účinnými bojovými prostředky, úplná motorizace a mechanizace pozemních vojsk, dále automatizace hlavních procesů velení vojskům a zbraním měly za následek mnoho principiálně nových otázek při plnění tohoto nejdůležitějšího problému.

Cílem článku je na základě zkušeností z útočných operací z druhé světové války a z lokálních válek rozebrat některé problémy organizace a vedení boje s operačními zálohami nepřítele a objasnit hlavní tendence v rozvíjení teorie této otázky.

Operační zálohy (druhé sledy) v obraně jsou prvkem operační sestavy vojsk frontu (skupiny armád, armády, armádního sboru), které jsou v hloubce a jsou před-

určeny k vedení protiúderů, zaujetí mezilehlých čar a k plnění dalších úkolů, které nenadále vznikly.

Podle názorů vojenského velení bloku

NATO mohou operační zálohy plnit i takové nové funkce, jako jsou např. využívání výsledků vlastních jaderných úderů, výměna vojsk prvního sledu, která měla velké ztráty apod.

V rámci rozvíjení vojenského umění v armádách agresivního bloku NATO a především armády USA v poválečném období se velmi zřetelně projevila tendence k narůstání síly záložních uskupení a hloubky jejich rozmístění. Např. u polních armád a skupin armád se vytvářejí silné druhé sledy a zálohy, které zahrnují až 30 %, a při vedení mobilní obrany 60–70 % jejich celkového složení. Jsou to především tankové, mechanizované a aeromobilní svazky a útvary. V průběhu bojové činnosti, v důsledku doplňování skupin armád silami a prostředky ze zálohy velení na válčišti nebo jejich přeskupení z druhých válčišť, bude počet záloh neustále narůstat. Jejich zasažení do sražení se plánuje za silné podpory velkých sil letectva, které budou schopné podstatným způsobem ovlivnit průběh a výsledek bojové činnosti, zvláště s využitím průzkumných palebných systémů.

Ve spojitosti se zvětšením hloubky obrany značně vzroste i vzdálenost prostorů rozmístění záložních uskupení. Předpokládá se, že bližší operační zálohy armádních sborů a polních armád je účelné rozmísťovat ve vzdálenosti 80–100 km a 150 až 250 km od předního okraje. Pokud se týče operačních záloh skupin armád, pak jejich část se může nacházet ve vzdálenosti přes 300 km. Zkušenosti ze cvičení svědčí o tom, že plně motorizované svazky jsou schopny překonat tyto vzdálenosti v krátké době a včas zahájit sražení. Velení NATO na Středním evropském válčišti např. předpokládá, že operační a strategické zálohy soustředěné v hloubce 300–500 km, mohou být zasazeny do sražení za 3–4 dny bojové činnosti. Přitom dále předpokládá, že existence silných záloh a jejich včasné zasažení do sražení umožní nejen změnit nevýhodný poměr v silách a prostředcích na ohrožených směrech, ale vytvořit určitou převahu nad útočícími vojsky, získat iniciativu a donutit je přejít do obrany.

Proto je možné vyvodit závěr, že v soudobých podmínkách za podstatného zvýšení palebných, úderných a manévrovacích možností vojsk (sil), zvětšení rozmachů, rychlého průběhu a intenzity bojové činnosti bude se obránce snažit vytvořit silné zálohy, schopné v kratší době, než tomu bylo dříve, uskutečnit protipatření, aby bylo možné na ohrožených směrech rychle změnit poměr sil ve svůj prospěch, zabezpečit nejen zastavení útočících vojsk, ale

i přechod vlastních vojsk k aktivní činnosti. Proto dnes je problém boje s operačními zálohami nepřítele jako s hlavním prostředkem zesílení prvního sledu obránce naléhavější než v letech minulých válek. Ve všech případech musí útočník překonávat narůstající odpor, uchovávat vytvořenou převahu v silách a prostředcích na rozhodujících směrech a rozhodným způsobem rozvíjet útok do hloubky. To je možné uskutečnit nejen včasným zasazením druhých sledů a záloh do sražení, ale i zmařením opatření nepřítele k posílení jeho vojsk ze zálohy, a to vedením silných palebných úderů na zálohy, aktivní činností výsadek a dalších sil, které pronikly do týlu nepřítele.

Boj s operačními zálohami nepřítele představuje souhrn opatření průzkumu, opatření ke snížení temp (zmaření) přesunu a k jejich rozhodnému zničení vyčleněnými silami a prostředky s cílem vytvořit výhodné podmínky pro hlavní síly k rozvíjení útoku ve vysokých tempech a k dosažení konečných cílů operace.

Zkušenosti z útočných operací, vedených Sovětskou armádou v letech Velké vlastenecké války, ze soudobých lokálních válek, které vedly a vedou agresivní síly imperialismu, kromě toho poválečný rozvoj vojenství — velmi přesvědčivě ukazují, že způsoby boje útočících vojsk se zálohami nepřítele se neustále rozvíjejí a jejich zdokonalování závisí na mnoha faktorech. **Jedním z nejdůležitějších principů úspěchu tohoto boje je úroveň velitelského mistrovství a organizátorských schopností vojenských kádřů.** Prvořadý význam přitom mají jejich návyky všestranné a rychle hodnotit situaci, zjišťovat zámýsl nepřítele, organizovat aktivní získávání zpráv o jeho zálohách a volit takové způsoby boje s nimi, které zabezpečují zmaření jejich použití a v dalším zničení. Nedostatek úplných zpráv o nepříteli vyžaduje od velitelů a štábů velmi rozvinuté operační předvídání a dovednou analýzu možného složení a variant využití záloh obránce i určení nejpravděpodobnějších směrů jejich činnosti.

Jedním z ukazatelů vysokého vojvodcovského mistrovství vojenských náčelníků byla odedávna dovedná volba okamžiku vedení rozhodujícího úderu na záložní uskupení nepřítele zejména do doby jejich zasažení do sražení, který by zabezpečil překvapení v činnosti vyčleněných sil k plnění tohoto úkolu, způsobení velkých ztrát a zmaření plánu obránce k aktivní a rozhodné činnosti proti útočícím vojskům.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války skýtají dostatek poučných příkladů volby

doby a způsobů vedení překvapivých úderů na zálohy. Bylo toho zpočátku dosaženo způsobem aktivního působení proti nim ze vzduchu v období soustředování, přesunu a rozvinování k vedení protiúderů, dále potom utajeným přesunem potřebných sil a prostředků na ohrožené směry k dokončení jejich zničení.

O předstížení jako faktoru úspěchu svědčí i zkušenosti z bojové činnosti na Blízkém východě. Vyplývá z nich, že převaha ve sražení [bojové činnosti] získává ta strana, která vede aktivnější činnost se zálohami, oslabuje je do jejich zasazení do sražení, předstihuje nepřítele při obsazení výhodných čar, komunikačních uzlů, průsmyků a při dobytí důležitých objektů a potom překvapivými údery do boků a týlu zakončuje jejich zničení.

Úloha předstížení nepřítele v činnosti a aktivního boje s jeho operačními zálohami v soudobých podmínkách značně vzrostla. Na základě přesných operačních propočtů a správného zhodnocení faktoru času je dnes včasné vedení silných a zničujících úderů na bližší operační a hluboké zálohy uskupení nepřítele nejdůležitějším předpokladem k dosažení vysokých temp a nepřetržitosti útoku.

Nejdůležitější podmínkou úspěchu v útočné operaci je cílevědomé plánování boje s operačními zálohami nepřítele. Zahrnuje velký rozsah opatření, která jsou uskutečňována centralizovaně podle jednotného zámýslu v rámci rozhodnutí pro operaci.

Taková centralizace, jak o tom svědčí zkušenosti z Velké vlastenecké války, umožňuje nejdůležitější využívat různorodé síly a prostředky k dosažení cíle operace a zabezpečit přesnou součinnost operačních svazků, svazků a útvarů. Tyto zkušenosti neztratily na svém významu ani v současné době.

Plánování boje s bližšími a hlubokými operačními zálohami nepřítele v letech minulé války bylo vyjadřováno zpravidla určením různých variant **odražení nepřátelských protiúderů**. Zmařit připravované protiúder nebylo však ve většině případů možné. To bylo objasňováno jak nedostatečnou silou a délkou dostrlel prostředků zničení, tak i omezenými možnostmi průzkumu, což často neumožňovalo včas zjistit a zničit záložní svazky, předurčené k vedení protiúderů.

Jinak vypadá organizace boje se záložními uskupeními nepřítele v soudobých podmínkách.

Američtí ideologové jaderné války při zobecňování zkušeností ze cvičení předpokládají, že použití jaderných zbraní ve spojitosti s velkou údernou silou, vysokou po-

hyblivostí a manévrovostí svazků pozemních vojsk umožňuje obránci vést silné protiúder, schopné nejen zmařit zahájený útok, ale i vytvořit podmínky pro přechod do protiútku bez jakékoli přestávky. Předpokládají rovněž, že v soudobých podmínkách se značně změnil charakter, obsah a způsoby boje s operačními zálohami. Nejdůležitější místo v tomto boji zaujme v současné době nejen a výhradně odražení protiúderů, jak tomu bylo v minulé válce, ale **zmaření připravovaných protiúderů**, a to vedením silných jaderných a palebných úderů dalekonosnými prostředky ničení s předstihem na záložní uskupení v průběhu jejich přesunu a rozhodným útokem úderných uskupení vojsk do hloubky.

Způsoby ničení záloh v hloubce, při jejich zasazení do sražení a vedení protiúderu, budou v každém případě záviset na konkrétních podmínkách situace, bojových možnostech útočících vojsk, existenci nezbytných průzkumných zpráv a rovněž na prostředcích rozhodného působení na zálohy v prostorech rozmístění a na osách přesunu. Prvořadým úkolem je včasné zjištění a zničení prostředků jaderného napadení a dosažení maximálního zničení těch záložních uskupení, která mohou být rychleji než jiná použita k vedení protiúderu a představují největší nebezpečí pro útočící vojska a rovněž pro útvary a svazky, předurčené k činnosti v sestavě vzdušných svazků.

Překvapivé a rozhodné působení na prostory jejich soustředění nebo na proudy v úzkých místech (horské průsmyky a přechody) a na komunikačních uzlech, na stavby různého druhu (mosty, přehrady, dočasné přepravy přes vodní překážky) a kromě toho vytvoření pásem zátarasů, zničení, zátop a požárů na osách přesunu mohou mít za následek zmaření nebo podstatné snížení temp přesunu záložních svazků a útvarů, jejich zdržení na dlouhou dobu před překážkami a způsobení jim značných ztrát.

Při vedení bojové činnosti s použitím jen klasických prostředků ničení je hlavním způsobem rozdrčení operačních záloh nepřítele (druhého sledu) jejich **palebné zničení**. Představuje nejdůležitější součást soudobých operací. Zahrnuje

— vedení úderů letectvem a raketovými vojsky s použitím munice s klasickou náplní,

— vedení hromadné palby dělostřelectva s další aktivní a rozhodnou činností vševojskových, tankových, vzdušných výsadkových a jiných svazků a útvarů v operační hloubce obrany nepřítele.

Při určení prostorů (čar), složení sil a prostředků použitých k palebnému ničení a postupným úderům na záložní uskupení nepřítele, je nutné brát v úvahu dobu jak na jeho přesun, tak i na přípravu sil a prostředků palebného ničení k prvnímu a dalším úderům.

Při plnění složitých úkolů k vedení boje s operačními zálohami nepřítele v útočných operacích Velké vlastenecké války **neměli velitelé frontů silnější prostředek jejich ničení**, než bylo letectvo.

Bombardovací, ale i stíhací letectvo vedlo bombardovací a bitevní úderu na prostory soustředění záloh a proudů vojsk na komunikacích, na železniční uzly, ničilo komunikace, izolovalo prostory bojové činnosti úderných uskupení útočících vojsk před přisunem nepřátelských záložních svazků, což ve značné míře napomáhalo oslabení nepřátelské obrany.

Velmi efektivně plnilo letectvo úkoly při podpoře rychlých skupin, které pronikly do operační hloubky nepřátelské obrany, a při vedení vzdušného průzkumu v jejich prospěch.

V soudobých podmínkách nesmírně vzrostly bojové a technické možnosti letectva při plnění nejdůležitějších úkolů v operacích. Vzhledem k tomu, že je vybaveno silnou výzbrojí a má velký dolet, je schopno zjišťovat a spolehlivě ničit jak bodové, tak i plošné stálé a pohyblivé objekty, vést účinnější boj s hlubokými operačními zálohami než tomu bylo v minulé válce. Používá přitom nových forem a způsobů činnosti.

Vojskové velení bloku NATO např. na základě zkušeností z použití letectva ve druhé světové válce a lokálních válkách (Korea, Vietnam, Blízký východ) předpokládá, že hlavní formou bojové činnosti letectva je vzdušná útočná operace. Jedním z jejích důležitých úkolů bude izolace prostoru bojové činnosti s cílem vyloučit přisun záloh a materiálních prostředků z hloubky válčičtě.

Jestliže v podmínkách vedení bojové činnosti s použitím jaderných zbraní bude hlavním způsobem plnění tohoto úkolu zřízení jaderných zátarasů ve spojení s jadernými úderu na svazky záložních uskupení v prostorech soustředění nebo v prouděch na pochodu, pak s použitím klasických prostředků ničení budou plněny tyto úkoly v nejbližší budoucnosti s použitím průzkumných palebných systémů.

Úkoly izolace prostoru bojové činnosti před přisunem záloh a materiálních prostředků plnily v lokálních válkách hlavně síly stíhacího bombardovacího letectva s použitím samonaváděcích pum a proti-

pěchotních min. Ze zkušenosti vyplývá, že např. jeden stíhací bombardovací letoun shazoval za jednoho letu až 7500 protipěchotních min, zpravidla podél komunikací (v pásmu širokém 100 m a hlubokém do 5 km). To ve značné míře snižovalo tempo přesunu záložních svazků a útvarů. Předpokládá se, že k plnění těchto úkolů může být použito i strategické letectvo. Tak v průběhu velitelsko-štabních a vojskových cvičení, konaných v armádách bloku NATO, letouny B-52, které působily z kontinentální oblasti USA, nejednou byly používány k procvičení způsobů vedení jaderných a bombardovacích úderů na objekty a cíle nejen ve strategické, ale i v operační hloubce druhé strany.

Velká pozornost v průběhu cvičení vojsk NATO je věnována rovněž procvičení způsobů použití letectva v podmínkách vedení války s použitím jen klasických prostředků ničení. Analýza těchto cvičení ukazuje, že letectvo, které má velký dolet, vysokou manévrovost a přesnost bombardování, může s používáním samonaváděcích a řízených pum, raket a jiných soudobých zbraní způsobit velké ztráty hlubokým operačním zálohám, rozmístěným v hloubce 250–300 km a více od čáry dotyku, zdržovat (mařit) jejich přesun a rozvinování.

Velmi významné a důležité úkoly může letectvo plnit ve prospěch vzdušných výsadek a vojsk, která pronikla do týlu nepřítele. Působí z leteckých základen nebo z obsazených letišť v týlu nepřítele, brání je a vede úderu na uskupení vojsk, která projevují odpor, i na zálohy, které se přesunují k prostorům bojové činnosti z hloubky.

Letectvo je tak na základě svých bojových kvalit pokládáno za hlavní prostředek palebného ničení uskupení operačních záloh při jejich pobytu v prostorech soustředění (zmobilizování), kromě toho i při přesunu a v průběhu vedení bojové činnosti. Musí plnit tyto úkoly v těsné součinnosti se vzdušnými výsadek a s vojsky, která pronikla do operačního týlu nepřítele.

V celém souhrnu sil a prostředků, které se zúčastní boje s operačními zálohami, patří zvláštní místo raketovým prostředkům. Jejich úloha při plnění tohoto úkolu v důsledku zvýšeného rozmachu a rychlosti průběhu bojové činnosti neustále narůstá. Raketové útvary, zvláště v operacích vedených s použitím jen klasických prostředků ničení, musí vyvinout velké úsilí ke zničení nepřítele v operační hloubce, především jeho hlubokých záloh. To bude mít podstatný vliv na vytvoření výhodných podmínek pro rozhodnou činnost svazků pozemních vojsk v průběhu útoku.

Úloha a místo raketových útvarů závisí na základě zahraničních názorů na nepřetržitý růst jejich bojových možností k palebnému ničení nepřítele raketami s kazetovou výzbrojí s tříštivo-trhavými a samonaváděcími protitankovými a protipěchotními a zápalnými minami a náboji. Překvapivý raketový úder na nekrytou živou sílu a bojovou techniku, zvláště ve velké hloubce, jednou až třemi raketami (v závislosti na cíli) s bojovými hlavicemi, které jsou samonaváděny na vyzařované objekty, může způsobit nepříteli takové ztráty, které jsou ekvivalentní palebnému přepadu jednoho dělostřeleckého oddílu dalekosného těžkého dělostřelectva se spotřebou několika set nábojů. Balistické řízené střely a střely s plochou dráhou letu s kazetovou výzbrojí s protitankovými, protipěchotními a zápalnými minami a náboji budou v široké míře používány k ničení živé síly a techniky záložních svazků, k vytváření ohnisek požárů v prostorech soustředění, na letištích i v místech rozmístění míst velení a na osách přesunu záloh.

Raketové prostředky, které mají velkou dosažitelnost a schopnost v krátké době překonávat systém protivzdušné obrany, jsou schopny ničit záložní uskupení v různých obdobích jejich operační situace (v prostorech soustředění, na osách přesunu a na čarách rozvíjení), zdržovat a mařit jejich manévry ničením a minováním os přesunu, mostů a jiných staveb.

Palebné ničení záložních svazků a útvarů raketovými prostředky může být uskutečňováno v součinnosti s letectvem. V závislosti na jejich situaci (nekryté rozmístění v prostorech soustředění nebo na pochodu) mohou být určovány čáry a účelná posloupnost vedení raketových a leteckých úderů.

V případě, že záložní svazky nepřítele jsou v prostorech soustředění, úder raketami na raketové jaderné prostředky, místa velení a objekty PVO může předcházet úderům letectva. V situaci, kdy zálohy nepřítele jsou na pochodu, může být dosaženo největšího efektu raketových úderů vzápětí za činností letectva na prostory nahromadění a vynucených zastávek vojsk.

Palebné ničení záložních uskupení nepřítele raketami je tedy účelné uskutečňovat ve všech obdobích bojové činnosti ve prospěch nejen úderných uskupení útočících čelně, ale i vojsk, která působí v hloubce obrany nepřítele.

Velký rozsah úkolů v boji s operačními zálohami mohou plnit vzdušné výsadky, vysazované v různé hloubce nepřátelského týlu nebo i na osy jejich přesunu. S využitím

výsledků jaderných a palebných úderů a výhodných podmínek terénu jsou schopny aktivní a rozhodnou činností na dlouhou dobu zdržovat (zmařit) přesun záloh, způsobit jim maximální ztráty a zbavit nepřítele možnosti posílit vojska prvního sledu. Překvapivé údery výsadků i nevelkého složení do týlu záložního uskupení mohou sehrát rozhodující úlohu při jeho zničení.

Velení NATO předpokládá, že velmi operativně a s velkou efektivností je možné plnit mnohé důležité úkoly v boji s operačními zálohami způsobem širokého používání vzdušných výsadkových (aeromobilních) vojsk v těsné součinnosti s pozemními vojsky, letectvem a vojsky PVO.

Tak v průběhu války v Koreji (v letech 1950—1953) američtí agresori častokrát vysazovali velké vzdušné výsadky v týlu Korejské lidové armády ve prospěch pozemních vojsk útočících čelně, zvláště v boji se zálohami, k dezorganizaci práce týlu a orgánů velení.

V průběhu agrese USA ve Vietnamu a v dalším i v arabsko-izraelských válkách byly v širokém měřítku používány vrtulníky a dopravní letectvo. To mělo za následek podstatné zvětšení možnosti útočících vojsk k proniknutí do hlubokého týlu nepřítele a k vedení boje s operačními zálohami, a to způsobem jeho **obchvatu ze vzduchu** a vedení překvapivých vzdušných bitevních úderů silami aeromobilních a motorizovaných útvarů a jednotek.

Zahraniční vojenští odborníci předpokládají, že soudobá vzdušná výsadková, výsadková bitevní (vzdušná bitevní) vojska, která mají velkou palebnou sílu a vysoké manévrovací možnosti, mohou působit v operační hloubce obrany nepřítele jak samostatně, tak i v těsné součinnosti s vševojskovými a tankovými svazky, vést překvapivé údery na svazky v prostorech soustředění a na osách jejich přesunu, obsazovat a udržovat důležité objekty a narušovat velení. Jsou tedy schopna v minimálně krátké době rozvinout aktivní činnost v týlu nepřítele a v součinnosti s raketovými útvary a letectvem napomáhat uskupením, která útočí čelně.

Při řešení problému boje s operačními zálohami v útočných operacích Velké vlastenecké války sehrály **vedoucí úlohu frontové a armádní rychlé skupiny.** Byly hlavním prostředkem rozvíjení úspěchu v operaci. Tankové a mechanizované svazy a svazky, které působily za podpory letectva před hlavními uskupeními vojsk prvního operačního sledu a ve značném odtržení od nich, rozhodným způsobem pronikaly do hloubky obrany nepřítele a jako první zahajovaly sražení s jeho operačními zá-

lohami, rozdělovaly je na jednotlivé izolované části a postupně je ničily.

Ničily operační zálohy zpravidla ve střetných sraženích nebo při vedení útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany na mezilehlých čarách, a to jejich průlomem z chodu na úzkých úsecích s dalším rozvíjením úspěchu do hloubky a do boků. V celé řadě případů částí sil bránily obsazené prostory (čáry) do příchodu prvních sledů útočících vojsk se současným rozvíjením útoku hlavními silami rychlých skupin do operační hloubky.

Odtržení rychlých skupin od prvních sledů útočících vojsk často dosahovalo 100 km i více. Tak např. ve slezské útočné operaci vojsk 1. ukrajinského frontu 3. tanková armáda bojovala v odtržení až 60 km, v berlínské operaci v dubnu až květnu roku 1945 4. tanková armáda v jednotlivých dnech působila v odtržení do 100—150 km.

V soudobé válce ve spojitosti se zvyšuje-

ním počtu svazků, vyčleněných do záloh různého určení, a s dalším zdokonalením jejich kvalitativního složení vznikla nezbytnost pro vedení boje s nimi používat ještě větší množství sil a prostředků, než tomu bylo dříve.

Vojenští odborníci NATO věnují v posledních letech stále větší pozornost rozpracování různých směrnic a návodů pro organizaci a vedení „speciálních operací“ v hlubokém týlu nepřítele. Zvláštní význam udílí přípravě nově organizovaných diverzních průzkumných jednotek pro vedení „války z léček“.

Průzkumné diverzní skupiny, soustředěné v operačních prostorech, mohou samostatně a v součinnosti s letectvem a raketovými prostředky vytvářet nejen rozsáhlá, těžko překonatelná pásma zničení, ale i vést silné údery na záložní uskupení v prostorech soustředění a na osách jejich přesunu.

Analýza zkušeností z minulých válek a poválečných cvičení, rovněž i možných podmínek vedení operací (bojové činnosti) v současné době s použitím nových prostředků ozbrojeného zápasu umožňuje udělat závěr, že v soudobé válce je nemožné počítat s úspěchem v operacích bez pečlivé organizace a spolehlivé izolace prostoru bojové činnosti úderných uskupení útočících vojsk před příchodem nepřátelských záloh z hloubky.

Neustálé rozvíjení prostředků ozbrojeného zápasu, způsobů jeho vedení, zdokonalování organizační struktury svazků a útvarů vyžadují další všestranné a hluboké studium získaných zkušeností a rozpracování nových způsobů boje s operačními zálohami. Přitom je nutné přihlížet k probíhajícímu kvantitativním a kvalitativním změnám ve výzbroji a bojové technice i k nepřetržitě rostoucím bojovým a manévrovacím možnostem vojsk (sil) stran.

O přepadové činnosti v týlu nepřítele

Upravený obsah článku plukovníka F. D. Sverdlova, doktora historických věd, profesora, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 10/1983.

V útočných operacích Sovětské armády ve druhém a zejména ve třetím období Velké vlastenecké války vojska po prolomení obrany nepřítele, díky vzrůstající úderné a palebné síle, růstu mobility svazků a útvarů, profesionálního mistrovství důstojnického sboru, rozvíjela rozhodným způsobem úspěch do hloubky. Důležitou úlohu při plnění tohoto úkolu sehrály frontové a armádní rychlé skupiny, předsunuté oddíly, samostatné útvary a jednotky. Často měla činnost v týlu nepřítele podobu smě-
lých přepadů.

Přepadové činnosti představovaly rozhodný postup vysoce pohyblivých (tanko-

vých, mechanizovaných) svazků a útvarů do týlu nepřítele s cílem zničení jeho nejdůležitějších objektů, obsazení výhodných čar, zmaření plánovaného zasazení záloh, narušení systému velení, práce týlových orgánů a součinnosti s vojsky, útočícími čelně. Byly vedeny prudce, směle, nenádhle a rozhodně především k zabezpečení vysokých temp útoku hlavních sil.

V tomto článku je na základě zkušeností Velké vlastenecké války i lokálních válek udělán pokus analyzovat organizaci a způsoby vedení přepadové činnosti svazků a útvarů v týlu nepřítele.

Přepady, jako způsob činnosti vojsk v týlu nepřítele, vznikly v dávnověku a v souvislosti s rozvojem vojenského umění se staly běžným jevem.

Velký přínos do rozvoje teorie a praxe přepadové činnosti v nových historických podmínkách mělo sovětské vojenské umění. Na počátku svého vzniku v letech občanské války a vojenské intervence prokázalo klasické způsoby smělých činností v týlu nepřítele. Znamení průlomů do operačního prostoru vedené 1. jezdeckou armádou, jezdeckými sbory a svazky sehrály důležitou úlohu při zničení vojsk vnitřní i vnější kontrarevoluce.

Tyto zkušenosti byly široce využity v letech Velké vlastenecké války. Typickým vzorem smělého přepadu do týlu nepřítele byla činnost 24. tankového sboru Jihozá-

padního frontu v prosinci roku 1942. Sbor uskutečnil 250 km hluboký přepad do týlu nepřítele, postupně zničil řadu nepřátelských posádek, obešel uzly odporu a nenadálým úderem ovládl železniční stanici Tacinskaja a důležité letiště, které využívali hitlerovci pro zásobování obklíčených Paulusových vojsk municí, pohonnými hmotami a proviantem. Celkem za 10 dní přepadu tankisté zničili přes 11 tisíc důstojníků a vojáků nepřítele a 4769 jich zajali. Fašisté ztratili 84 tanků, 106 děl, 431 letadel. Byl to vynikající úspěch, který sehrál důležitou úlohu v dalším rozhodném útoku vojsk frontu.

V roce 1943 19. tankový sbor, který vedl přepadovou činnost, úspěšně splnil řadu důležitých a složitých úkolů v průběhu meilitopolské útočné operace 4. ukrajinského

frontu. Sbor v průběhu prvních tří dnů zničil nepřátelské tankové zálohy, prošel v bojích téměř 60 km v týlu uskupení nepřítel. S využitím úspěchu sboru přešla 51. a 28. armáda k pronásledování nepřítel. V průběhu následujících 4 dnů uskutetnil sbor rozhodný 180km výpad v operační hloubce, zničil řadu posádek a přisunovaných záloh nepřítel a když dosáhl Perekopu, vnikl na Krym a odřezal 17. německou armádu od hlavních sil.

Je třeba zdůraznit, že v souvislosti s mechanizací a motorizací vojsk, se zdokonalováním zbraní a bojové techniky vzrostly i rozměry přepadové činnosti. Přepadové skupiny a odřady doplňují úsilí vojsk, útočících čelně, a stávají se v podstatě prostředkem souběžného působení na objekty v týlu nepřítel.

Přepadové skupiny a odřady řešily nejrozmantější úkoly: ničily zálohy nebo maily jejich manévry, vedly údery na prostředky PVO, velitelská stanoviště, spojovací uzly, obsazovaly letiště, důležité komunikace, přepraviště, narušovaly práci týlu atp. Umožňovaly získávat důležité průzkumné údaje, vázaly na sebe síly a prostředky, aby ulehčily působení vlastních vojsk, útočících čelně, v řadě případů napomáhaly zabezpečit dosažení konečných cílů armádních a frontových operací. Rozhodná a nenadálá činnost přepadových odřadů a skupin měla také velký vliv na podlomění morálně psychického stavu nepřítel.

V letech Velké vlastenecké války byla hloubka přepadů určována zámyslem útočné operace a z něho vyplývajících úkolů. Závisela na cílech přepadů, na bojovém složení svazků a útvarů, počtech podpůrných prostředků, na uskupení nepřítel v jeho operačním týlu i jiných podmínkách situace a pohybovala se v širokém rozmezí od 20 do 200 km i více. Tak v lednu roku 1945 ve viselsko-oderské operaci jednotlivé tankové brigády armád uskutečnily krátké nenadálé výpady do hloubky 20–25 km od hlavních sil. Navíc často po splnění stanoveného úkolu dostaly úkol nový. Např. 55. gardová tanková brigáda v téže operaci uskutečnila přepad do hloubky 120 km.

Při útoku 60. armády ve směru na Prahu v květnu 1945 302. střelecká divize (na automobilech), vyčleněná k manévru do hloubky, posílená tanky a dělostřelectvem, prošla 200 km do týlu nepřítel a odtrhla se od hlavních sil armády na 100 km. V řadě případů byla hloubka přepadové činnosti i větší. Tak při útoku 25. armády v srpnu roku 1945 v Mandžusku uskutečnila přepad 259. tanková brigáda, posílená pěšími jednotkami a samohybným dělostře-

lectvem, a působila ve značné vzdálenosti od hlavních sil armády a za 13 dní pronikla v bojích do týlu nepřítel do hloubky 650 km.

Při plánování přepadů se širka pásma pro svazky a útvary zpravidla nestanovila. Působily v celé šíři pásma svazu, který je vysílal. Byly jim zpravidla určovány směry činnosti po jednotlivých dnech a objekty, které bylo třeba obsadit nebo zničit.

Zámysl přepadu v letech Velké vlastenecké války stanovil nadřazený velitel zpravidla na jeho celé období. Byl součástí celkového zámyslu operace a byl založen na hodnověrných údajích o uskupení nepřítel, charakteru jeho činnosti, zvláště o existenci záloh, prostorech jejich rozmístění a směrech přesunu. V jednotlivých případech při nedostatku těchto údajů se stanovil zámysl přepadu v obecných rysech.

Zkušenosti z minulé války ukázaly, že úspěch přepadu v mnoha směrech závisel na kvalitě přípravy svazků a útvarů. Byla zahajována ihned po přijetí rozhodnutí nadřazeného náčelníka k přepadu a zahrnovala zpravidla organizování průzkumu a palebné ničení objektů v týlu nepřítel, upřesnění směru činnosti a bojových úkolů, čas zasazení do boje. Byly též stanoveny signály součinnosti, opatření bojového a týlového zabezpečení, zásady organizace velení a spojení a doby pohotovosti. Byla vzata v úvahu i činnost přepadových svazků (útvarů) u sousedních svazů.

Velitel svazku (útvaru) po převzetí úkolu k přepadu, jeho ujasnění, zhodnocení situace a upřesnění otázek součinnosti s vojsky útočícími čelně přijímal rozhodnutí, stanovil bojové úkoly útvarům (jednotkám) a organizoval všestrannou přípravu k přepadu.

Poučným způsobem byla např. organizována příprava k přepadu u 17. samostatného tankového pluku 1. gardového mechanizovaného sboru ve stalingradské operaci v prosinci roku 1942. Velitel pluku se štábem pečlivě propočítal pochod, stanovili rychlost přesunu v jednotlivých částech pochodové osy a přesnou dobu vyjití do stanoveného prostoru, promysleli všechny podrobnosti k zabezpečení úspěchu činnosti v zimních podmínkách při odtržení od hlavních sil sboru. U pluku byla vytvořena doplňující zásoba munice, která mu umožnila samostatně působit po dobu 3 až 4 dnů. S bojovými úkoly pluku a způsoby jejich splnění byli současně seznámeni důstojníci, poddůstojníci i vojini. Tím každý účastník přepadu přesně znal, kde a jak musí působit. Pečlivá a všestranná příprava k činnosti v týlu nepřítel velkým dílem zabezpečila úspěch přepadu. Je důle-

žité připomenout, že ve štábu sboru byla pro bezprostřední velení přepadu pluku vytvořena speciální skupina, složená ze 4 důstojníků (po jednom z operačního a průzkumného oddělení, štábu dělostřelectva a spojovacího oddělení). To umožnilo operativněji získávat informace o průběhu přepadu a současně upřesňovat úkoly pluku.

Organizace součinnosti se uskutečňovala jak mezi útvary (jednotkami) uvnitř svazku (útvary), určeného k vedení přepadu, tak i s podpůrnými silami a prostředky i sousedními předními a přepadovými odřady. Zejména podrobně se ujednotcovaly směry, činnosti, doba zteče každého objektu, osy přesunu, konečné čáry (prostory), pečlivě se upřeshoval způsob vyzvání letectva, způsoby předávání průzkumných informací, signály velení, vzájemného rozpoznávání a ukazování stanovených cílů. Organizaci součinnosti s podpůrnými silami a prostředky uskutečňoval nadřízený velitel. Přitom nepodrobněji koordinoval přepadovou činnost svazků (útvary) s podpůrným dělostřelectvem a letectvem.

Zkušenosti z minulé války svědčí i o tom, že úspěch uskutečnění přepadu závisel v mnoha směrech na podmínkách proniknutí svazku (útvary) do týlu nepřítel, skrytosti a rozhodnosti jeho činnosti. Pásmo nebo čára zasazení svazku (útvary) do činnosti (do boje) se volila s přihlédnutím k mezerám a narušení v bojové sestavě nepřítel, slabě obsazeným úsekům jeho obrany, charakteru terénu, jeho ochranným a maskovacím vlastnostem, přírodním překážkám a stavu silniční sítě. Nejvýhodnější podmínky k úspěšnému vyjití svazků a útvary do týlu nepřítel vznikaly po prolevení jeho obrany.

Těto zkušenosti se využívají i v lokálních válkách. Vojska, vyčleněná k přepadu, velmi často pronikala do týlu nepřítel mezerami i průlomy v jeho bojové sestavě. Zvlášť často tohoto způsobu používaly vietnamské útvary a jednotky v období osvobozené války proti americkým agresorům v 60. letech. Zkušenosti z lokálních válek ukázaly, že v přepadové činnosti má prořadový význam organizace PVO.

Jak svědčí zkušenosti z Velké vlastenecké války, základním způsobem splnění bojových úkolů svazků (útvary) v průběhu přepadu byl nenadálý ohromující úder na objekty nepřítel zpravidla z týlu nebo z boků.

Přisunované zálohy nepřítel v průběhu přepadu byly nejčastěji ničeny s využitím létek. Efektivnost tohoto způsobu se např. potvrdila zkušeností z přepadu vedeného 54. tankovou brigádou ve stalingradské operaci v prosinci roku 1942. Když nastra-

žila léčky, zničila přisunovaná nepřátelská vojska v síle jednoho pěšího pluku a tří jezdeckých eskadron. Organizace činnosti z léček v průběhu přepadu byla uskutečňována způsobem včasného skrytého rozmístění tankových jednotek po osách přesunu nepřítel s jeho následným rozhodným zničením palbou tanků a nenadálým napadením.

Často svazek (útvary) dostal nový úkol v týlu nepřítel nebo se přemísťoval na druhý směr. V tom případě se tam vysílaly v prvním sledu průzkumné jednotky a za nimi předsunuté jednotky. Na základě údajů o situaci a ujasnění stanoveného úkolu velitel svazku (útvary) přijal rozhodnutí a v jeho smyslu určil bojové úkoly podřízených.

V řadě případů svazky (útvary) obsadily v závěrečném období přepadu důležitý prostor v týlu nepřítel a přešly do obrany s cílem udržet jej do příchodu hlavních sil, vázat velké zálohy nepřítel nebo jim zabránit obsadit důležitou čáru obrany. Nejčastěji se přechod do obrany uskutečňoval v bezprostředním dotyku s nepřítel. Přitom se dosahovalo největšího účinku ne celistvou, ale aktivní manévrovou obranou.

Jak ukázaly zkušenosti z války, úspěchu přepadových činností bylo z velké části dosahováno jejich všestranným bojovým zabezpečením. Do začátku přepadu svazkem (útvarem) byl veden průzkum v jeho zájmu zpravidla prostředky nadřízených náčelníků, v průběhu přepadu pak průzkumnými skupinami, hlídkami a též silnými průzkumnými odřady, které za vhodných podmínek mohly nejen zjistit objekt nepřítel, ale i ovládnout jej. Zvláštnost průzkumu při přepadu pozůstávala v tom, že byl organizován do značné hloubky, na široké frontě, na křídlech i v týlu. To umožňovalo včas získat potřebné zprávy o rozmístění nepřítel i o jeho činnosti.

Velká pozornost byla věnována rovněž maskování, jako prostředku k dosažení překvapivosti v přepadové činnosti odřadů a skupin.

V průběhu přepadové činnosti v týlu nepřítel byly zvlášť složité otázky týlového a technického zabezpečení. Nejvýznamnější byly: zabezpečení svazku (útvary) municí a PHM, poskytnutí zdravotnické pomoci raněným, opravy poškozené techniky. Při řešení těchto otázek se počítalo se zvýšením zásob municí v bojových a týlových útvarcích (jednotkách), se zabezpečením zvýšení objemu zásob PHM a též jejich doplněním v průběhu přepadu (v řadě případů letectvem). Často ze zničené techniky se vybíraly PHM a munice k zabezpečení

činností provozuschopných bojových vozidel. Někdy svazky (útvary) využívaly trofejní PHM, zbraně a munici.

Opravy bojové techniky se uskutečňovaly v místě vyřazení z bojové sestavy, neboť její evakuace a shromáždění do vhodných prostorů byly velmi ztíženy. Při případech řady tankových sborů využívaly své opravárenské a vyprošťovací prostředky decentralizovaně. V případě, že časový limit opravy byl větší než 4–5 hodin, oprava poškozené techniky se nedělala a uskutečňovala se jen částečná demontáž.

Velení svazkům (útvarům) v průběhu vedení přepadu se uskutečňovalo z velitelského stanoviště, v řadě případů i z pozorovatelné svazku (útvary).

Tak např. v průběhu vedení k přepadu 24. tankovým sborem ve stalingradské operaci v roce 1942 a 19. tankového sboru v melitopolské operaci v roce 1943 velitelé sborů veleli svazkům (útvarům) ze svých velitelských stanovišť, která se nacházela nebo pohybovala nejčastěji v sestavě hlavních sil, nebo veliteli z pozorovatelů, které se rozvínovaly na poměrně krátkou časovou dobu zpravidla za útvary, které plnily hlavní úkol přepadu.

Zkušenosti z případových činností svazků (útvary) v útočných operacích Velké vlastenecké války mají velký význam. Jejich všestranné studium může přispět ke zkvalitnění operační, bojové a politické přípravy velitelů, štábů a vojsk.

z kapitalistických armád

ZÁSADY OBRANY NA STŘEDOEVROPSKÉM VÁLČIŠTI

Obrana je podle polních řádů hlavních kapitalistických armád jedním ze základních druhů boje. I když všeobecně platí zásada, že rozhodnou porážku protivníka lze dosáhnout jedině útokem, má se za to, že často bude nutné i vhodně vést obranu.

Cílem obrany je odrazit útok protivníka, způsobit mu maximální ztráty, šetřit své síly a prostředky, udržet stanovené prostory a tím vytvořit výhodné podmínky pro přechod do útoku. K úspěchu další bojové činnosti obranný boj přispívá především tím, že umožňuje získat čas a uvolňuje síly pro vedení boje na jiném, rozhodujícím směru, aniž je nutné vzdát se důležitého prostoru.

Vojevodští odborníci, především americké a západoněmecké armády, jsou toho názoru, že pro úspěšné vedení obranných operací v příští možné válce na středoevropském válčišti je nutné lépe než dosud znát zásady bojové činnosti protivníka, účinněji organizovat průzkum, mít schopnost včas a v rozhodujícím prostoru soustředit dostatek sil, zabránit provedení průlomu a v žádném případě nepřipustit větší ztrátu vlastního území.

Možnosti soudobého obranného boje a operace jsou podle jejich názoru ovlivňovány především zvyšující se mobilností pozemního vojska, zaváděním nových, vysoce účinných zbraňových systémů, rostoucí údernou silou taktického letectva a opatřeními radioelektronického boje.

Kvalitativně nové požadavky a podmínky, spolu s úsilím důsledněji sjednotit zásady vedení obrany v armádách paktu, vedly k tomu, že velení NATO vypracovalo v letech 1975 až 1980 **novou takticko-operativní koncepci vedení obrany**.

Její smyslem je celkově zvýšit účinnost vedení obranných operací s ohledem na předpokládaný způsob použití vojsk protivníka a aplikovat v praxi vyhodnocené poznatky z ozbrojených konfliktů ve světě v posledních letech.

Vychází především z kategorického požadavku, aby útok protivníka v ozbrojeném konfliktu na středoevropském válčišti byl zastaven v samotném počátku, tzn. s minimální ztrátou území.

Z operačního hlediska koncepce počítá zejména se zesílením vojsk prvního operačního sledu a rovněž s vytvářením silnějších operačních záloh. U vojsk zesíleného prvního operačního sledu má být uskupeno asi 40 % všech sil a zbývajících 60 % budou tvořit silné operační zálohy. (Tato varianta byla poprvé ověřována při strategickém VŠC WINTEX/CIMEX-79, kdy se v prostoru středoevropského válčiště plánovalo rozvinout celkem 72 divizí pozemního vojska, z toho v prvním operačním sledu 27 divizí (38 %) a v operačních zálohách 45 divizí (62 %).

Taktické hledisko je dáno vypracováním a přijetím nových, jednotných zásad vedení obranného boje. Změny, které z toho vyplývají, se projevují až do stupně armádního sboru v to, nejvíce však do stupně divize.

Jedním z nejzávažnějších projevů těchto změn je, že polní řady americké a západoněmecké armády již nerozdělují obranu na mobilní (pohyblivou) a prostoru (poziční). V obou armádách je nyní zaveden jediný druh obrany. V amerických předpisech se označuje jako „aktivní obrana“, v řádech pozemního vojska západoněmecké armády se jmenovitě označení neuvádí.

Vedení obrany je podle nových zásad důsledně zaměřeno na udržení stanoveného prostoru. Požaduje se přitom, aby ještě před dosažením předního okraje obrany byly silám protivníka, zejména pak dělostřelectvu a PVO, způsobeny takové ztráty, které značně oslabí jeho bojeschopnost.

Mimořádný význam je přikládán obrannému boji divizemi a armádními sbory prvního sledu. Pásma obrany těchto svazků mají být udržena celistvá, průlomu je třeba všemi prostředky zabránit. (Polní řád americké armády zdůrazňuje, že „čím hlouběji se protivníkovi podaří proniknout, tím větší naději má na provedení průlomu“.) Boj má mít vysoce manévrový charakter, přičemž těžiště využít vysoké pohyblivosti vojsk je na stupni prapor — brigáda.

Základem obrany na taktickém stupni jsou tzv. obranná postavení, a nichž vedou boj jednotky v hodnotě až zesíleného praporu. Obranná postavení se volí s využitím výhodného terénu, jsou členěna do hloubky a jednotky je v průběhu boje obsazují tak, aby maximálně využily palebné síly svých zbraní, terén, zátarasy a vzájemnou podporu.

Obrana musí být pevná a pružná. Pevnost obrany spočívá především ve schopnosti zničit v krátké době velké množství tanků a obrněné techniky protivníka. Základním pilířem obrany je proto účinný

systém paleb, především tanků a protitankových řízených střel, umístěných na zemi a na bitevních vrtulnících.

Pružnost obrany závisí na schopnosti včas soustředit na hlavním směru útoku protivníka dostatek sil a prostředků a přitom plně využít výhod, které vyplývají z manévrového charakteru boje na jednotlivých obranných postaveních.

Úspěchu v obraně lze podle názoru vojenských odborníků NATO dosáhnout tehdy, jestliže protivník nemá v rozhodujícím prostoru převahu větší jak 3:1. Ve výhodném terénu a při silné dělostřelecké a letecké podpoře se považuje za možné celistvost obrany po omezenou dobu udržet i při poměru sil 5:1.

K nejdůležitějším opatřením, která v taktickém rámci, především pak v pásmech obrany divizí prvního sledu, zajistí vytvoření potřebného poměru sil, patří soustředění palby většiny dělostřelectva, zasazení jednotek bitevních vrtulníků a vzduchem přepravených protitankových jednotek vyzbrojených PTRS, přemístění tankových a mechanizovaných útvarů z méně ohrožených prostorů a zvýšení intenzity i soustředění přímé letecké podpory. (Polní řád americké armády uvádí, že velitel divize musí být schopen soustředit 6 až 8 bojových praporů a palbu nejméně 3 organických dělostřeleckých oddílů do jedné pětiny přiděleného pásma obrany (6 až 12 km), aby mohl za podpory silami a prostředky armádního sboru úspěšně bránit přední okraj proti 20 až 25 bojovým praporům protivníka.)

Jestliže nelze žádným způsobem (přeskupením sil, zasazením druhých sledů a záloh, jadernými údery apod.) na důležitých směrech útoku protivníka dosáhnout potřebného poměru sil, považuje se za účelnější přejít dočasně k vedení boje na zdrženou.

Protizteče jsou podle nových zásad úkolem s omezeným cílem a mají se provádět energicky v úzkém pásmu, za silné palebné podpory, nejlépe za podmínek omezené viditelnosti, zásadně však jen za předpokladu, že jejich výsledky převažují ztrátu výhod, které vyplývají z vedení obrany. Neúčinnější jsou v situaci, když útok protivníka je téměř zastaven nebo zastaven a protivník nemá k dispozici pohotovostní zálohy k jeho dalšímu rozvíření, neboť je-li možné provést protizteč do boku a týlu oslabených nebo nechráněných vojsk protivníka.

Systém obrany pozemního vojska členských armád Severoatlantického paktu na středoevropském válčišti tvoří ze strukturálního hlediska dva základní prvky — zabezpečovací prostor a obranný prostor.

Zabezpečovací prostor se v celém pásmu středoevropského válčiště předpokládá vytvořit především v té situaci, kdy ozbrojené síly NATO povedou od počátku války strategickou obrannou operaci. Zabezpečovací prostor v rámci válčiště se člení na zabezpečovací prostory skupin armád a může být až 70 km hluboký. K vedení bojové činnosti v zabezpečovacím prostoru se vyčleňují krycí síly, které vedou boj podle zásad boje na zdrženou.

Obranný prostor může být na středoevropském válčišti 300 km i více hluboký. Skládá se z přední obranné linie NATO, hluboké 60 až 120 km, mezilehlé obranné linie a strategické obranné linie.

Nejdůležitější součástí obranného prostoru ozbrojených sil paktu na středoevropském válčišti je přední obranná linie NATO, kterou tvoří přední obranné prostory skupin armád. Obsazují ji, budují a brání armádní sbory prvního operačního sledu. Udržení přední obranné linie NATO je rozhodujícím předpokladem pro dosažení úspěchu v obranné operaci a tím i pro vytvoření výhodných podmínek k přechodu do útoku.

Kromě dvou základních prvků jsou součástí systému obrany pozemního vojska

rovněž příčná obranná postavení, opevněné rajóny (prostory), operační systém překážek a zátarasů a některé další prvky.

Vojska skupiny armád a spojeneckého taktického leteckého velitelství mohou obrannou operaci vést od samého začátku války nebo k ní přejít až v jejím průběhu.

Obrannou operaci od samého počátku války povedou buď záměrně, podle předem připraveného plánu, nebo z donucení, po předstihujícím přechodu protivníka do útočné operace. V obou případech bude cílem vyčerpat vojska protivníka, způsobit jim značné ztráty, soustředit vlastní síly v jiném prostoru a po vytvoření výhodné situace přejít do rozhodného útoku.

V průběhu války mohou přejít k vedení obranné operace rovněž záměrně, častěji však z donucení, po neúspěchu v útočné operaci.

V obou variantách může být bojová činnost vedena jak za použití konvenčních, tak i jaderných zbraní.

Normy použití vyšších operačních svazů pozemního vojska a vojenského letectva v obranné operaci jsou rámcově dány pojetím a úkoly strategické obranné operace ozbrojených sil NATO na středoevropském válčišti.

Operační uskupení skupiny armád a spojeneckého taktického leteckého velitelství

Operační sestava skupiny armád v obranné operaci závisí na obdobných faktorech a může zahrnovat stejné prvky jako v útočné operaci. Rovněž možnosti jejího zaujetí jsou z časového hlediska v zásadě shodné, právě tak jako celkové rozložení sil při zahájení ozbrojeného konfliktu.

Plně ženijní vybudování obrany, zejména na vojsk prvního operačního sledu a aktivace systému překážek a zátarasů si však vyžádá další 2 až 3 dny, což znamená, že plnou připravenost k vedení obrany dosáhne vojska skupiny armád celkem za 4 až 7 dnů.

Celková hloubka operační sestavy skupiny armád v obranné operaci může být až 300 kilometrů, z toho první operační sled 60 až 120 km. Síly a prostředky druhého operačního sledu se rozvíjejí v hloubce okolo 200 km, svazky vševojskové zálohy mohou být rozmístěny i blíže.

Operační sestava spojeneckého taktického leteckého velitelství v obranné opera-

ci a možnosti jejího zaujetí jsou v zásadě shodné jako v útočné operaci. Na středoevropském válčišti může zahrnovat tyto prvky:

— bojovou sestavu stíhacího bombardovacího letectva předurčeného pro plnění úkolů přímé letecké podpory pozemního vojska (první linie operačních letišť bitevních letounů může být v hloubce kolem 150 km i více),

— bojovou sestavu stíhacího bombardovacího, stíhacího a průzkumného letectva (operační letiště se rozmísťují v hloubce 200 až 400 km),

— bojovou sestavu letounů nosičů stíhacího bombardovacího letectva (operační letiště se rozmísťují v hloubce 300 až 450 kilometrů i více).

Zvláštní součástí operační sestavy STLV jsou i síly a prostředky spojeneckého systému PVO a orgány systému řízení a uvědomování.

Skupina armád v obranné operaci

K organizovanému vedení obranné operace se vojskům skupiny armád určuje zejména zabezpečovací prostor a přední obranný prostor. Kromě toho se mohou

zvlášť stanovovat i prostory rozmístění druhého operačního sledu, vševojskové zálohy a útvarů a svazků druhů vojsk.

Zabezpečovací prostor skupiny armád

může být až 70 km hluboký a skládá se ze zabezpečovacích pásem (pásem boje na zdrženou) armádních sborů prvního operačního sledu.

K vedení bojové činnosti v zabezpečovacím prostoru se vyčleňují **krycí síly**. Jejich úkolem je navázat dotyk s hlavními silami protivníka a odhalit zámýsl jejich použití, donutit je k předčasnému rozvinutí na hlavním směru útoku, klamat protivníka o skutečném průběhu předního okraje obrany a o uskupení vlastních vojsk za ním, způsobit silám protivníka co největší ztráty a získat čas pro vlastní vojska k přípravě obrany.

Krycím silám velí v průběhu boje velitelé prvosledových armádních sborů. V některých případech mohou části krycích sil velet i velitelé divizí, zcela výjimečně i velitelé brigád. Odpoutání krycích sil od protivníka a zabezpečení jejich přechodu do sestavy vojsk v obraně je naopak vždy úkolem velitelů prvosledových brigád, kteří řídí bojovou činnost krycích sil od okamžiku, kdy se přiblíží na vzdálenost menší než 5 až 12 km k přednímu okraji obrany.

Základem krycích sil jsou mechanizované, tankové nebo obrněné průzkumné jednotky a útvary. Posilují se dělostřelectvem, protitankovými jednotkami včetně jednotek bitevních vrtulníků, silami a prostředky PVO, ženijními, spojovacími a dalšími jednotkami. Palebnou podporu krycích sil zabezpečuje i taktické letectvo.

V **zabezpečovacím pásmu amerického armádního sboru** mohou mít krycí síly hodnotu 4 až 6 praporek taktických skupen, vytvořených ze sil a prostředků lehkého obrněného pluku, mechanizovaných tankových nebo průzkumných praporů divizí prvního sledu.

V **pásmu boje na zdrženou západoněmeckého armádního sboru** vedou boj krycí odřady v hodnotě zesílených praporů, vyčleňované v počtu 1 až 2, někdy i 3 od každé prvosledové divize. Na důležitém směru může být jádrem krycích sil i celá druhosledová brigáda.

Celková hodnota krycích sil v zabezpečovacím prostoru skupiny armád může být až 3 divize, z toho před pásmem obrany každého armádního sboru průměrně hodnota 2 brigád, výjimečně až 1 divize.

Přední obranný prostor skupiny armád může být 60 až 120 km hluboký a obsazují jej armádní sbory prvního operačního sledu. Skládá se ze dvou pásem obrany, hlubokých 20 až 60 km. První pásmo obrany obsazují a brání divize prvního sledu, v prostoru druhého pásmu se umísťují di-

vize a ostatní svazky a útvary druhého sledu prvosledových armádních sborů.

Prostory rozmístění druhého operačního sledu skupiny armád se volí ve vzdálenosti okolo 200 km od předního okraje obrany, zpravidla jako součást vojsk, uskupených na mezilehlé obranné linii. Jednotlivé svazy vševojskové zálohy, popř. některé útvary a svazky druhů vojsk, se mohou umísťovat i blíže.

Vedení obranné operace zahajují vojska skupiny armád již na dalekých přístupech. Na základě výsledků průzkumu se na přibližující se svazky protivníka provádějí údery operačně taktickými řízenými střelami, taktickým letectvem a vedou se palby dělostřelectva.

Krycí síly vedou boj na zdrženou na stanovených čarách, zpomalují postup protivníka a způsobují mu ztráty. Podle ustanovení polních řádů hlavních armád NATO musí klást protivníkovi silný odpor, nesmí se však zavázat natolik, aby riskovaly vlastní zničení. Při vedení bojové činnosti maximálně využívají svou pohyblivost, terén a systém překážek a zátarasů. Za podmínek omezené nebo všeobecné jaderné války se zvláštní pozornost věnuje použití jaderných min.

Po splnění svého úkolu v zabezpečovacím prostoru krycí síly odcházejí pod krytem prvosledových svazků do hloubky obranné sestavy a jsou začleňovány do druhého sledu (zálohy) prvosledových armádních sborů nebo divizí, popř. mohou být použity k přehrazování vzniklých mezer, krytí boků apod.

Při operačních cvičeních ozbrojených sil NATO na středoevropském válečisti bojová činnost vojsk v zabezpečovacím prostoru trvala 1 až 2 dny.

Rozhodující úlohu v obranné operaci skupiny armád plní armádní sbory prvního operačního sledu.

Jejich úkolem je vyčerpat a odrazit útok protivníka, udržet celistvost obrany v předním obranném prostoru a způsobit přitom protivníkovi takové ztráty, které přivodí neúspěch jeho útočné operace. Tím vytvořit výhodné podmínky pro zasazení vojsk druhého operačního sledu s cílem dokončit zničení zbytků sil úderných uskupení protivníka a v dalším přejít do útoku v celém pásmu skupiny armád.

Polní řády hlavních armád NATO předpokládají, že útok protivníka k prolomení prvního pásmu obrany bude obvykle zahajován mohutnou palebnou přípravou. Ke zmaření tohoto zámýslu a s cílem způsobit vojskům protivníka, připravujícím se k provedení průlomu, značné ztráty, plánuje se ve vhodnou dobu provést palebnou

protipřipravu, která se v omezené konvenční válce může skládat z dělostřelecké protipřipravu a úderů taktického letectva, v omezené jaderné a všeobecné jaderné válce navíc ještě z jaderné protipřipravu.

Nejúpornější boje budou vedeny pravděpodobně o první pásmo obrany. Síly a prostředky divizí prvního sledu, palby dělostřeleckého letectva, zasazení bitevních vrtulníků a přímá letecká podpora taktického letectva mají být po upřesnění hlavních směrů útoku protivníka soustředěny tak, aby v rozhodujících prostorech nedosáhla vojska protivníka větší než trojnásobnou převahu.

Svazky prvního sledu všemi silami a prostředky ničí útočící vojska protivníka s cílem zastavit jejich postup ještě před předním okrajem obrany. Zámysl obranného boje však v souladu s ustanoveními polních řádů hlavních armád NATO počítá s tím, že „pouze v nelepším případě se podaří udržet přední okraj“. Prapory (praporeční taktická uskupení) proto mohou přejít k manévrovému vedení boje, přičemž podle vývoje situace zaujmají nová, předeem připravená obranná postavení v celé hloubce obranných úseků brigád prvního sledu.

Divizní protizteče se mají uskutečnit jen tehdy, jestliže zajistí udržení prvního pásma obrany. Méně časté budou pravděpodobně na hlavních směrech útoku protivníka, neboť druhé sledy prvosledových divizí budou v těchto případech většinou zasazeny k zesílení brigád prvního sledu. Prosazuje se však také názor, že za vhodných podmínek mohou být divizní protizteče (vždy po vytvoření nových druhých sledů) i několikrát opakovány.

Druhé sledy (zálohy) prvosledových armádních sborů, které se rozmísťují zpravidla v hloubce okolo 40 až 80 km, mohou být použity k vedení boje na druhém pásmu obrany nebo k zesílení divizí prvního sledu. Mohou však také uskutečnit sborové protizteče nebo se zúčastnit protiúderu skupiny armád.

Sborové protizteče se organizují zpravidla v situaci, kdy úderné uskupení protivníka je již značně oslabeno, nemá k dispozici pohotovost zálohy a operační zálohy jsou vázány v jiném prostoru, útok je zpomalen nebo zastaven a vojska protivníka se dosud neopěvnila na dosažených čarách. Protizteč může být vedena čelně, častěji však proti jednomu nebo i oběma bokům vojsk protivníka, která se vklíní do obrany.

Sborová protizteč se za podmínek použití jaderných zbraní může zahajovat silnou palebnou přípravou, která zahrnuje

jadernou, dělostřeleckou a leteckou přípravu.

Sborovou protizteč provádí obvykle divize druhého sledu, která se na čáru zasazení přesunuje s využitím maximálního počtu pochodových os a vysokou rychlostí. Útok vede v pásmu širokém 15 až 20 km, přičemž hlavní úsilí soustřeďuje na poměrně malý, asi 8 km široký úsek fronty. K ovládnutí důležitých objektů na směru protizteče mohou být vysazeny taktické výsadky, převážně v síle do praporu.

Úspěšné provedení sborových protiztečí může vést k obnově předního okraje obrany nebo přerůst do protiútku.

Při neúspěšném zasazení druhých sledů armádních sborů má být bojová činnost vedena tak, aby hlavní uskupení vojsk protivníka bylo blokováno a aby se vytvářely příznivé podmínky pro zasazení druhého operačního sledu (vševojskové zálohy) skupiny armád. Podle situace mohou části sil prvosledových armádních sborů nebo i celé armádní sbory přejít k dočasnému vedení boje na zdrženou.

Jestliže v obranné operaci dojde na řadě míst k rozsáhlému prolomení prvního pásma obrany a hrozí narušení celistvosti předního obranného prostoru skupiny armád, může tato skutečnost (podle zkušeností z velkých operačních cvičení) být jedním z rozhodujících důvodů přechodu ozbrojených sil Severoatlantického paktu k použití jaderných zbraní.

Protiúder skupiny armád se vede s cílem zničit úderné uskupení protivníka, které proniklo do hloubky obrany a za příznivých podmínek přejít hlavními silami skupiny armád do útočné operace.

Protiúder mohou vést 1 až 2 armádní sbory, každý o 2 až 4 divizích, uskupené obvykle do dvou sledů, s většinou sil v prvním sledu. Pásmo protiúderu prováděného jedním armádním sborem může být široké 60 až 80 km, při soustředění úsilí na úseku do 20 až 30 km.

Při přípravě protiúderu je hlavním úkolem vojsk v dotyku zastavit útočícího protivníka v pásmu protiúderu nebo zpomalit jeho postup a dezorganizovat ho. Podmínkou je rovněž vybojování alespoň místní nadvlády ve vzduchu v prostoru a na směru protiúderu.

Protiúder se zahajuje obvykle v situaci, kdy protivník je oslaben a nemá k dispozici dostatečně silné operační zálohy. Pro organizaci, zabezpečení i provedení protiúderu skupiny armád v podstatě platí stejné zásady a normy jako pro zasazování druhého operačního sledu v útočné operaci.

Když se svazkům v dotyku podaří zastavit protivníka, má protiúder charakter prolomování spěšně zaujaté obrany; proniká-li protivník dále do hloubky nebo již zahájil pronásledování, má protiúder charakter střetného sražení.

K ovládnutí a udržení důležitých prostorů na směru protiúderu se používají taktické výsadky a aeromobilní uskupení

v síle do praporu, které se vyčleňují ze svazků protiúderného uskupení. Kromě toho může skupina armád použít operační výsadek v síle brigády až divize k obsazení důležitých terénních čar a k zabránění přísunu záloh nebo také silnou aeromobilní součástí, např. v hodnotě brigády, k přepadu důležitých objektů v týlu protivníka.

Spojenecké taktické letecké velitelství v obranné operaci

Podle názoru velení Severoatlantického paktu má mít bojová činnost taktického letectva spojeneckého taktického leteckého velitelství i za podmínek, kdy pozemní vojsko vede obranné operace, celkově útočný ráz.

Bojové použití spojeneckého taktického leteckého velitelství v obranné operaci je určováno způsobem rozpoutání ozbrojeného konfliktu a zámyslem vedení operace. Jeho bojová činnost může mít značně variabilní průběh. Všeobecně platí, že bojové úkoly taktického letectva se plánují podrobněji a plní se zpravidla do menších hloubek než za útoku. V závislosti na operační situaci může mít bojové použití spojeneckého taktického leteckého velitelství charakter hromadné nebo dílčí, prostorově vymezené činnosti.

Hromadná činnost spojeneckého taktického leteckého velitelství se uplatňuje při vedení obranných, ale i útočných vzdušných operací.

Obranná vzdušná operace je podle názoru velení NATO vynuceným druhem bojové činnosti, ke kterému je třeba přejít tehdy, jestliže se protivníkovi podařilo provést předstihující úder nebo jestliže dočasně převzal operační iniciativu. Uvádí se také, že obranná vzdušná operace může být vedena v situaci, kdy ještě není možné nebo účelné uskutečnit útočnou vzdušnou operaci, např. pro celkově nepřehledný poměr sil.

Z toho vyplývá, že obranná vzdušná operace může být uskutečněna již na začátku války, zejména v situaci, kdy protivník provede předstihující úder a pozemní vojsko NATO zahájí bojovou činnost vedením strategické obranné operace. K vedení obranné vzdušné operace však lze přejít i v průběhu války.

Cílem obranné vzdušné operace za všech situací je vytvořit výhodné podmínky pro následující vedení útočné vzdušné operace taktického letectva na válčišti. Hlavním obsahem obranné vzdušné operace je odrazení hromadných úderů letectva protivníka na základě koordinovaného, aktivního použití sil a prostředků spojeneckého

systému PVO, taktického letectva spojeneckých taktických leteckých velitelství a vojskových prostředků PVO pozemního vojska.

Obrannou vzdušnou operaci plánuje a řídí štáb vrchního velitele spojeneckých ozbrojených sil na válčišti. Operace může trvat několik hodin až 5 dnů a ze sil spojeneckých taktických leteckých velitelství se jí může zúčastnit až 70 % technicky schopných bojových letounů.

Úspěšné vedení obranné vzdušné operace předpokládá včasné zjištění směrů hromadných úderů a celkový rozsah zasazení letectva protivníka. Na základě toho mají být s maximální efektivností centralizovány použity především síly a prostředky spojeneckého systému PVO a taktické letectvo k ničení vzdušných cílů protivníka ve všech důležitých prostorech a ve všech výškách letu.

Za neúčinnější zbraňový systém velení NATO považuje pozemní PLRS. Z celkového předpokládaného počtu zničených vzdušných cílů může podle jejich názoru na pozemní PLRS připadat asi 53 %, na stíhací letouny PVO a stíhací bombardovací letouny plnicí úkoly PVO asi 32 % a na hlavňové protiletadlové dělostřelectvo a přenosné PLRS přibližně 15 % zničených vzdušných cílů.

Útočné vzdušné operace uskutečňované v situaci, kdy hlavní síly pozemního vojska vedou obrannou operaci, se provádějí v podstatě podle stejných zásad jako za útoku. Obvykle mohou být zahajovány po předchozím úspěšném provedení obranné vzdušné operace. Jejich provedení může být rovněž spjato s ukončením strategické obranné operace na válčišti a s přechodem ozbrojených sil Severoatlantického paktu do strategické útočné operace.

Dílčí, prostorově vymezená činnost spojeneckého taktického leteckého velitelství se uplatňuje při plnění úkolů taktické letecké podpory.

Základní součástí a všeobecné zásady taktické letecké podpory jsou v obranné operaci obdobné jako za útoku.

Letecká podpora pozemního vojska je v obranné operaci hlavní součástí taktické letecké podpory.

Úkoly předem plánované letecké podpory se plní převážně do hloubky 120 km. Jsou zaměřeny především na zabezpečení protiztečí, protiúderů a bojové činnosti vzdušných výsadek a aeromobilních součástí.

Hlavní úsilí přímé letecké podpory je v počátku obranné operace zaměřeno na podporu krycích sil bojujících v zabezpečovacím prostoru, maximální vystupňování se předpokládá v období boje o první pásmo obrany.

Údery se vedou převážně proti pohyblivým cílům, které nelze umlčet nebo zničit palebnými prostředky pozemního vojska, a které představují pro bránící se součásti největší nebezpečí. Údery na objekty v blízkosti vlastních vojsk se podrobně koordinují s jejich palbou a manévrem, aby byla zabezpečena nejvyšší efektivnost jak úderů taktického letectva, tak i bitevních vrtulníků a paleb dělostřelectva.

Zvláštní pozornost se v organizaci přímé letecké podpory věnuje tomu úseku fronty, kde protivník usiluje o provedení průlomu. Podpora zde má být poskytnuta hromadně a včas, předpokladem je však účinné umlčení sil a prostředků PVO.

Izolace prostoru bojové činnosti v obranné operaci spočívá v úderech taktického

letectva na přisunovaná hlavní úderná uskupení, druhé sledy a operační zálohy dříve, než mohou být organizovaně zasazeny k rozvíjení úspěchu na jednotlivých operačních směrech. Důraz se přitom klade na směr hlavního úderu protivníka.

V omezené válce se úkoly izolace prostoru bojové činnosti plní s hlavním úsilím do hloubky 100 až 200 km, ve všeobecné jaderné válce až do 500 km od linie fronty.

Naprostá většina palebných úkolů v rámci letecké podpory pozemního vojska a izolace prostoru bojové činnosti se plní do hloubky 300 km od čáry dotyku.

Taktický vzdušný průzkum se v obranné operaci zahájí na samém počátku omezené konvenční války vede do hloubky kolem 600 km, po přechodu na omezené používání jaderných zbraní do hloubky asi 1000 km od linie fronty. Ve všeobecné jaderné válce se taktický vzdušný průzkum vede až na plný taktický dolet průzkumných letounů.

Taktická vzdušná přeprava se v obranné operaci organizuje se stejným cílem a podle obdobných zásad jako za útoku. Hlavní úsilí je zaměřeno na zabezpečení vzdušných přesunů vojsk, materiálu a zásob v hloubce vlastního území, na zabezpečení manévru vojsk v obraně, na odsun raněných apod.

K PŘIPRAVOVANÉMU VYDÁNÍ NOVÉHO BOJOVÉHO ŘÁDU

1. část

Generálmajor Ing. Viliam Poltikovič

Současná zostřená mezinárodní vojenskopolitická situace nás, příslušníky ČSLA, jako příslušníky ozbrojené moci socialistického státu, vede k nutnosti dalšího zvyšování vysoké bojové pohotovosti a obratyschopnosti naší vlasti a celého socialistického společenství v součinnosti s ostatními armádami států Varšavské smlouvy.

Složitost vojenskopolitické situace ve světě a kvalitativní změny ve vojenské oblasti, vzniklé zaváděním nových zbraňových systémů, moderní bojové techniky s vysokými takticko-technickými parametry, uplatňováním výsledků vědeckotechnického pokroku ve vojenství a zvyšováním palebné a úderné síly svazků a útvarů vyžaduje věnovat trvalou pozornost zdokonalování velení a řízení bojové činnosti vojsk jak v míru, tak i v polních podmínkách.

Proces modernizace armády, který je charakterizován jejím vyzbrojováním prostředky vysoké účinnosti, manévrovosti, přesné palby, zvýšením odolnosti proti účinkům zbraní hromadného ničení, výrazně ovlivňuje přípravu velitelů, štábů i vojsk pro vedení bojové činnosti. Postupná realizace tohoto procesu podstatně zvyšuje nároky na úroveň všestranné a profesionální připravenosti velitelů, politických orgánů, příslušníků štábů i vojsk, zvyšování jejich vojenskoodborných, technických a všeobecných vědomostí.

Zdokonalování zbraní a uplatňování nových forem a způsobů vedení bojové činnosti kladou vysoké požadavky na růst úlohy morálně politického faktoru, na kvalitu výcviku a výchovu vojsk. Tyto se vztahují jak na velitele, politické pracovníky a příslušníky štábu, kteří výcvikový a výchovný proces organizují a řídí, tak na vojáky, kteří musí plně zvládnout vojenské mistrovství a stát se spolehlivými obránci socialistické vlasti.

K zabezpečení zvýšení úrovně bojového výcviku vojsk a vojenského umění velitelů a štábů připravují se z rozhodnutí soudu ministra národní obrany nové bojové řády, které jsou v souladu s ustano-

venímí bojových řádů pozemního vojska Sovětské armády, zavedených v roce 1982.

Ve svém článku se zmíním o některých všeobecných zásadách vedení bojové činnosti se zaměřením na vedení útočného

boje, podle zásad připravovaného Bojového řádu pozemního vojska — část 1 (divize, brigáda, pluk) a ukáží na některé rozdíly a změny proti Polnímu řádu Vševojsk-1-1.

V připravovaném Bojovém řádu pozemního vojska — část 1 se vysvětlují zásady soudobého vševojskového boje, jeho příprava a vedení motostřeleckými a tankovými svazky a útvary, a uvádějí se doporučení používání útvarů (jednotek) dalších druhů vojsk. Ustanovení řádu jsou rozpracována k vedení boje za použití jak jaderných, tak pouze konvenčních zbraní.

Hlavní zásady útočného boje jsou rozpracovány v připravovaném Bojovém řádu pozemního vojska — část 1 v hlavě čtvrté, kde je konstatováno:

Útok je hlavním druhem boje. Jeho cílem je rozdrtit nepřítele a ovládnout důležité prostory (čáry, objekty). Útok spočívá v ničení nepřítele všemi dostupnými prostředky, v rozhodné zteči, v rázném postupu vojsk do hloubky nepřátelského uskupení, ve zničení nebo zajetí nepřátelské živé síly, ve zmocnění se zbraní, bojové techniky a různých nepřátelských objektů, jakož i určených prostorů (čar).

Podle situace a uložených úkolů mohou vojska útočit na bránícího se, útočícího nebo odcházejícího nepřítele.

Útok divize (pluku) na bránícího se nepřítele se provádí **po přesunu z hloubky** nebo **z přímého dotyku s nepřítelem**. Za použití jaderných zbraní je hlavním způsobem přechodu do útoku útok po přesunu z hloubky.

Útok divize (pluku) na bránícího se nepřítele se obvykle zahajuje průlomem.

Při útoku za použití jaderných zbraní se průlom obvykle zahajuje zasazením jaderných úderů a krátkou palebnou přípravou. Při útoku za použití pouze konvenčních zbraní se provádí zpravidla mnohem delší a mohutnější palebná příprava.

Útok proti útočícímu nepříтели se vede formou střetného boje.

Útok na odcházejícího nepřítele se uskutečňuje převážně jeho pronásledováním.

Útok na bránícího se nepřítele po přesunu z hloubky se provádí obvykle z výchozího prostoru, který se určuje ve vzdálenosti 20—40 km (Vševojsk-1-1 40—60 km) od předního okraje nepřátelské obrany a uskutečňuje se rozvinutím útvarů (jednotek) do bojové sestavy pro zteč z chodu.

K oklamání nepřítele se může výchozí prostor volit poněkud stranou od směru připravovaného útoku. Útvary a jednotky rozmístěné ve výchozím prostoru musí být v pohotovosti k odražení úderů pronikavších nepřátelských uskupení.

Pro **přesun divize k nepřátelské obraně** se vybírá pokud možno co nejvíce pochodových os. Každému pluku prvního sledu se určuje jedna až dvě pochodové osy.

Aby se zabezpečil organizovaný přesun útvarů (jednotek) a jejich současná zteč, určuje se výchozí čára, čáry rozvinutí a čára přechodu ke zteči.

Čára rozvinutí do praporek proudů se určuje mimo dosah účinné palby většiny nepřátelského dělostřelectva, zpravidla ve vzdálenosti 12—15 km od předního okraje nepřátelské obrany (Vševojsk-1-1 8—12 km).

Čára rozvinutí do rotních proudů se určuje mimo dosah přímé palby děl, tanků a protitankových řízených střel nepřítele, zpravidla 4—6 km od předního okraje jeho obrany (Vševojsk-1-1 neurčuje).

Čára přechodu ke zteči se volí tak, aby se k ní mohly motostřelecké a tankové jednotky přiblížit skrytě a jejich vzdálenost od předního okraje obrany má umož-

ňovat vedení účinné palby z hlavních druhů zbraní. Rovněž má umožňovat zteč předního okraje nepřátelské obrany v určeném čase („Č“) maximální rychlostí a bez zastávky. Může se určovat ve vzdálenosti do 600 m od předního okraje nepřátelské obrany a někdy i ve větší vzdálenosti (Vševojsk-1-1 neurčuje).

Vzdálenost těchto čar je závislá na situaci, terénu a může být i jiná, než je uvedeno.

Jestliže se jaderné údery vedou na operné body na předním okraji nepřátelské obrany, určuje se čára bezpečnostní vzdálenosti. Jakmile se k ní vojska přiblíží, činí nezbytná opatření k ochraně. Jaderné údery se uskuteční dříve, než vojska dosáhnou této čáry.

Druhý sled (vševojsková záloha) divize se přesunuje zpravidla ve vzdálenosti 15 až 20 km a pluku 6–8 km za prapore prvního sledu (Vševojsk-1-1 8–12 km). Divize druhého sledu armády se rozmísťuje ve vzdálenosti 60–80 km od linie fronty.

Cas (Č), jakož i dobu vedení jaderných úderů oznámí velitel divize (pluku) velitelům útvarů (jednotek) před zahájením přesunu pluků (praporů) prvního sledu.

Jestliže se zteč z chodu nezdaří, prolamují se obranné čáry na úzkých úsecích po krátkodobé přípravě (orientačně u divize v trvání 6–8 h a u pluku 4–6 h).

Útok na bránícího se nepřítele z přímého dotyku provádí divize (pluk) v bojové sestavě útvarů (jednotek), kterou zaujmou po nezbytném přeskupení.

Za příznivých podmínek může divize (pluk) zaujmout východiště k útoku po přesunu z hloubky, současně s vystřídáním vojsk, která byla v obraně v přímém dotyku s nepřítelem. V tomto případě zaujímá tankový pluk vyčkávací prostor a tankové prapore motostřeleckých pluků prvního sledu vyčkávací postavení. Vzdálenost vyčkávacího prostoru pluku prvního sledu je 12–15 km, druhého sledu 15–20 km a vyčkávací postavení 6–8 km od předního okraje nepřátelské obrany (Vševojsk-1-1 8–12 km).

Zteč nepřátelské obrany provádějí v těsné součinnosti tankové a motostřelecké jednotky v **jednotné obrněné** nebo **kombinované bojové sestavě**. Tankové jednotky útočí v obou případech v bojové linii. Motostřelecké jednotky útočí podle situace buď na bojových vozidlech pěchoty (obrněných transportérech) bez sesednutí (při zteči v jednotné obrněné sestavě), nebo pěšky, těsně za tanky (při zteči) v kombinované bojové sestavě.

Zteč v jednotné obrněné bojové sestavě (bez sesednutí motostřeleckých jednotek) se provádí tehdy, jestliže nepřátelská obrana je spolehlivě ničena jadernými nebo konvenčními zbraněmi a jestliže se zničí většina nepřátelských protitankových prostředků v úsecích průlomu. Bývá to zpravidla na směru hlavního úderu a také při útoku na ženijně slabě vybudovanou nepřátelskou obranu. V těchto případech útočí tanky těsně za výbuchy granátů vlastního dělostřelectva (za první čarou pohyblivého palebného pásma, palebného valu, dvojitého nebo trojitého postupného soustředění paleb) nebo pod ochranou pohyblivého palebného pásma se vzdušnými výbuchy a motostřelecké jednotky provádějí zteč na bojových vozidlech pěchoty (obrněných transportérech) v bojové linii ve vzdálenosti 100–200 m za tanky a vedou palbu všemi svými palebnými prostředky.

Zteč v kombinované bojové sestavě (se sesednutými motostřeleckými jednotkami) se provádí při průlomu předem připravené a ženijně vybudované obrany, při průlomu opevněných prostorů a při nedostatku palebných prostředků. Může se vést také ve velmi členitém a pro tanky a bojová vozidla pěchoty (obrněných transportéřů) těžko průchodném terénu. Příslušníci motostřeleckých jednotek přitom útočí na nepřítele v pěší sestavě v rojnici, těsně za bojovou linií tanků v bezpečné vzdálenosti od výbuchů granátů vlastního dělostřelectva, která jim umožňuje podporovat tanky palbou z ručních zbraní. Bojová vozidla pěchoty (obrněných transportéřů) využívají v tomto případě terénních vln a

pohybují se skoky, od jedné čáry ke druhé (od skrytu ke skrytu) za svými (sešednutými) jednotkami v takové vzdálenosti, která jim dovoluje podporovat palbou svých zbraní útočící tankové a motostřelecké jednotky. V některých případech se mohou pohybovat přímo v rojnicích.

Průměrné tempo útoku na západním válčišti může dosahovat 40—50 km za den. Za útoku v těžko průchodném terénu a proti dobře připravené a hluboce členěné obraně může být nižší.

Motostřelecká (tanková) divize prvního sledu útočí v pásmu 10—20 km, pluk v pásmu do 5 km a prapor v šířce do 2 km.

Divize (pluk) prolamuje nepřátelskou obranu zpravidla na jednom úseku. Při útoku za použití pouze konvenčních zbraní může být úsek průlomu divize široký do 4 km, pluku do 2 km a prapor útočí v šířce do 1 km. Při útoku za použití jaderných zbraní může být úsek průlomu širší a někdy může být totožný s útočným pásmem.

Při rozvíjení útoku v operační hloubce se divizi (pluku), která se odtrhla od jiných svazků (útvárů), obvykle neurčuje útočné pásmo, ale směr útoku.

Hloubka bojového úkolu divize, s ohledem na možné tempo útoku, je obvykle do 50 km za den. Při průlomu opevněného prostoru a za útoku v těžko průchodném terénu dosahuje hloubka bojového úkolu 30—35 km a při útoku v rovinatém a středně členitém terénu proti slabému nepříteli může dosáhnout až 80 km.

Divizi prvního sledu se obvykle určuje bližší úkol a další úkol (který je zpravidla úkolem dne). Při průlomu předem připravené a ženijně vybudované nepřátelské obrany, při průlomu opevněného prostoru a při násilném přechodu velkých vodních překážek se divizi určuje bližší úkol, následující úkol a další úkol (který je zpravidla úkolem dne). Velitel divize se kromě toho seznámí s úkolem na příští den útoku.

Pluku prvního sledu se určuje bližší úkol, následující úkol a směr dalšího útoku.

Divizi (pluku) druhého sledu se určuje bližší úkol a směr dalšího útoku.

Obsahem bojových úkolů může být při útoku na bránícího se nepřítele

Pro divizi prvního sledu

BÚ — zničení nepřítele v útočném pásmu a ovládnutí čáry jeho divizních záloh,

DÚ — rozvinutí útoku do hloubky, zničení přisunovaných nepřátelských záloh a ovládnutí čáry určené na den útoku;

pro pluk prvního sledu

BÚ — zničení prvního sledu nepřátelské divize v útočném pásmu pluku a ovládnutí čáry brigádních (plukovních) záloh,

NÚ — rozvíjení útoku do hloubky, v součinnosti se sousedními pluky rozdrčení divizních záloh a zmocnění se jejich čáry,

směr dalšího útoku se pluku určuje tak, aby se zabezpečilo zničení nepřátelských záloh a dosáhlo splnění úkolu určeného divizi na den útoku;

při průlomu (násilném přechodu velké vodní překážky)

pro divizi prvního sledu

BÚ — zničení prvního sledu nepřátelské divize v útočném pásmu divize a ovládnutí čáry brigádních (plukovních) záloh,

NÚ — rozdrčení nepřátelských divizních záloh a ovládnutí jejich obranné čáry,

DÚ — rozvinutí útoku do hloubky a ovládnutí čáry určené na den útoku;

pro pluk prvního sledu

BÚ — zničení prvního sledu nepřátelské brigády (pluku) v útočném pásmu pluku a ovládnutí prvního postavení,

NÚ — rozvinutí útoku, rozdrčení prvního sledu nepřátelské divize v součinnosti se sousedními pluky a ovládnutí čáry brigádních (plukovních) záloh,

směr dalšího útoku se pluku určuje tak, aby se zabezpečilo rozdrčení přicházejících záloh a prolomení obrany nepřátelské divize prvního sledu do celé její hloubky.

Úkolem pluku druhého sledu při jeho zasažení do boje může být

BÚ — zničení přicházejících nepřátelských záloh v součinnosti s pluky první-

ho sledu a ovládnutí čáry určené divizi na první den útoku, nebo

— dokončení rozcrcení nepřátelských divizních záloh a ovládnutí jejich čáry,

směr dalšího útoku se pluku určuje tak, aby se zabezpečilo splnění bojového úkolu divize do celé hloubky.

Při průlomu nepřátelské obrany, který následuje po překonání hlubokého zabezpečovacího pásma vojsky divize, může být hloubka bojového úkolu divize (pluku) menší.

V průběhu útoku může divize v jednom dnu postupně vysadit několik **taktických vzdušných výsadek** k plnění různých úkolů. Hloubka jejich vysazení se určuje zpravidla podle jejich úkolu a složení s ohledem na možnost vést samostatně boj v trvání 3—4 hodin. Výchozí prostor pro vysazení může být 20—30 km od linie fronty, průletové pásmo 2—4 km široké. Ostatní ustanovení se nemění.

Bojový řád pozemního vojska rozeznává jaderné a palebné ničení.

Jaderné ničení nepřítele za útoku spočívá v zasazení prvního a následujících jaderných úderů. Prostředky divize se na něm podílejí do celé taktické a bližší operační hloubky. Divize se prvního jaderného úderu zúčastňuje svým raketovým útvarům, organickými a přidělenými jednotkami dělostřelectva, které používají jadernou municí. Může uskutečnit jedno až dvě odpálení taktických raket a jeden až dva výstřely děl.

Palebné ničení nepřítele za útoku spočívá ve sladěném současném i postupném komplexním palebném působení na nepřítele prostředky různých druhů ozbrojených sil, druhů vojsk a speciálních vojsk za použití raket a munice s konvenční náplní nebo zápalnými prostředky. Zahrnuje údery raketového vojska a letectva za použití raket, pum a dalších leteckých zbraní, všechny druhy palby dělostřelectva, palbu tankového a motostřeleckého vojska, použití prostředků minování na dálku a zápalných prostředků.

Palebné ničení nepřítele za útoku se or-

ganizuje nezávisle na použití jaderných zbraní a provádí se do celé hloubky bojového úkolu divize.

Podle uložených úkolů, nepřátelského uskupení a rázu jeho obrany, může se palebné ničení nepřítele plánovat a uskutečňovat v několika obdobích.

Při průlomu nepřátelské obrany po přesunu vojsk z hloubky a při násilném přechodu vodních překážek z chodu se palebné ničení organizuje a uskutečňuje zpravidla ve čtyřech obdobích:

- palebné zabezpečení přesunu vojsk,
- palebná příprava zteče,
- palebná podpora zteče,
- palebný doprovod útoku vojsk v hloubce.

Při průlomu nepřátelské obrany a při násilném přechodu vodních překážek z přímého dotyku s nepřítelem se palebné ničení organizuje a uskutečňuje zpravidla ve třech obdobích:

- palebná příprava zteče,
- palebná podpora zteče,
- palebný doprovod útoku vojsk v hloubce.

Při rozvíjení útoku v hloubce nepřátelské obrany a ve střetném boji se palebné ničení může uskutečňovat ve třech (dvou) obdobích:

- palebná příprava zteče,
- (palebná podpora zteče),
- palebný doprovod útoku vojsk v hloubce.

Při zasazení druhého sledu (vševojskové zálohy) se palebné ničení může uskutečňovat ve dvou, třech a někdy i ve čtyřech obdobích.

Příprava útoku se zahajuje, jakmile velitel divize (pluku) obdrží od nadřízeného velitele (náčelníka) bojový úkol.

Zahrnuje:

— organizaci boje (přijetí rozhodnutí, stanovení bojových úkolů útvarům a jednotkám, organizaci součinnosti, jaderného a palebného ničení nepřítele, všestranného zabezpečení boje a velení a plánování boje),

BŪ pluku 2.sl. NŪ pluk01.sl.

BŪ pluku 2.sl. NŪ pluk01.sl.

ovládnutí čáry
divizních záloh

BŮ pluku 1, 6

ovládnuť čiaru
brigádnych záloh

hloubka bojového úkolu do 50 km (30 - 35 km)	šířka útoč. pásma divize - 10-20 km pásma pluku - do 5 km
průměrné tempo 40-50 km/den	šířka praporek - do 2 km

šířka útoč.pásma divize - 10 - 20 km
pásma pluku - do 5 km
šířka praporu - do 2 km

ZVINOVÁNÍ

DO PRAPORNICH
PROUDU

VÝCHOZÍ ČÁRA

→ VYCHODZI
PROSTOK

ÚTOK PO PŘESUNU
Z HLUBKY

VÝCHOZÍ PROSTOR DIVIZE

ÚTOK
Z PŘÍMÉHO DOTYKU

DŮ divize

ovládnutí čáry
určené na den útoku

BÚ divize

ovládnutí čáry
divizních záloh

6-8 km

VYČKÁVACÍ POSTAVENÍ
tpr msp 1.sledu

vyčkávací PR
tp 2. sledu

OSTOR

4-6 km

1

--	--

km

1

1

1	20-30
---	-------

	východí
--	---------

VS pluku
PVS divize

VSdivize
TVS pliku

TVS divize

prostor
TVY

A horizontal line with a vertical tick mark at the left end, labeled with the number 0.

10

20

30

— přípravu divize (pluku) ke splnění bojového úkolu,

— přípravu výchozího prostoru pro útok,

— organizaci a provádění politické práce

— kontrolu připravenosti útvarů [jednotek] k plnění bojového úkolu a

— další opatření.

Práce velitelů a štábů při organizování boje závisí na konkrétní situaci, obdrženém úkolu a časových možnostech. Může se uskutečňovat metodou souběžné nebo postupné organizace boje, někdy kombinací obou.

Metoda souběžné organizace boje je základní metodou. Používá se při nedostatku času na přípravu boje. Organizace boje se zahajuje na nižších velitelských stupních ihned po vydání zámyslu boje nadřízeného velitelem [náčelníkem] a uskutečňuje se souběžně na základě vydaných předběžných bojových nařízení.

Při krajním nedostatku času se může organizace boje provádět na mapě nebo na plastickém stole. I v tomto případě musí velitel divize (pluku) hledat možnost, aby rozhodnutí, úkoly útvarům [jednotkám] a organizaci součinnosti upřesnil v terénu.

Metody postupné organizace boje se používá, je-li na přípravu boje dostatek času. Organizace boje se zahajuje na základě bojového rozkazu nebo bojového nařízení nadřízeného velitele [náčelníka]. Práce probíhá postupně, nejdříve na divizi a potom u pluku.

Podle situace a doby, kterou má k dispozici, může být posloupnost práce velitelem divize (pluku) při organizaci boje i jiná. Ve všech případech, nezávisle na metodě organizace boje, musí velitel a štáb pracovat tak, aby organizaci boje ukončili včas a aby útvarům [jednotkám] ponechali co nejvíce času na přípravu k plnění úkolu.

Bojové úkoly podřízeným, přiděleným a podpůrným útvarům [jednotkám] vydává velitel divize (pluku) bojovými rozkazy a nařízením, a to osobně, prostřednictvím štábu nebo svých zástupců a náčelníků druhů vojsk a služeb. Rozkazy a nařízení se vydávají stručně.

Pisemný bojový rozkaz se vydává obvykle po skončení práce velitele v terénu.

V bojovém rozkazu se uvádí:

v prvním bodě: stručné závěry ze zhodnocení uskupení a činnosti nepřítele,

ve druhém bodě: bojový úkol divize (pluku),

ve třetím bodě: způsob použití jaderných zbraní (čas, mohutnost jaderných náplní, objekty ničení) a dalších prostředků ničení v pásmu (úseku) činnosti divize (pluku) nadřízeným velitelem (náčelníkem), úkoly vzdušných a námořních výsadek, pokud jsou v pásmu činnosti divize použity, úkoly sousedů a rozhraní s nimi,

ve čtvrtém bodě: zámysl boje.

v pátém bodě: po slově „nařizují“ se ukládají bojové úkoly

— útvarům [jednotkám] prvního sledu,

— útvarům [jednotkám] druhého sledu [vševojskové záloze],

— raketovému útvaru a jednotkám dělostřelectva používajících jadernou munici,

— dělostřeleckým útvarům [skupinám, jednotkám],

— útvarům [jednotkám] protivzdušné obrany,

— taktickému vzdušnému [námořnímu] výsadek, pokud se podle rozhodnutí velitele divize použije,

— jednotkám vojskového letectva,

— zálohám a pohyblivému odřadu zatarasovacímu,

v šestém bodě: spotřeba raket a hlavních druhů munice na den boje, u jaderné munice pro první a opakované jaderné údery,

v sedmém bodě: doba pohotovosti vojsk,

v osmém bodě: prostory a doba rozvíjení míst velení a směr jejich přemísťování a který velitel útvaru [jednotky] převeze velení divize (pluku) v případě vyřazení velitelského a předsunutého velitelského stanoviště divize [velitelského stanoviště pluku].

V průběhu boje se bojové úkoly útvarům [jednotkám] stanoví zpravidla dílčími bojovými nařízením.

Místa velení se za útoku rozvinují od linie fronty:

- divize: PVS 1—3 km [Vševojsk-1-1 4 až 6 km]
- VS 4—6 km [Vševojsk-1-1 10 až 15 km]
- TVS do 20 km [Vševojsk-1-1 15 až 20 km]

- pluk: VS 1—3 km [Vševojsk-1-1 2 až 4 km]
- TVS 8—12 km [Vševojsk-1-1 10 až 15 km]
- pozorovatelná do 1 km.

Místa velení se přesunují podle postupu vojsk na směrech stanovených nadřízeným velitelem [náčelníkem] se zřetelem k zabezpečení odolnosti a nepřetržitosti velení.

☆

Článek ukazuje hlavní otázky připravovaného Bojového řádu pozemního vojska a rozdílů některých ustanovení proti Polnímu řádu ČSLA [Vševojsk-1-1] s důrazem na hlavní zásady vedení útočného boje.

I když SBP/MNO vydala nekorigovaný překlad Bojového řádu pozemního vojska — díl I a k němu krátkou přednášku

až do stupně velitelů vševojskových divízi, tento článek může posloužit čtenářům časopisu Vojenská mysl k zvládnutí údajů útočného boje dle připravovaného Bojového řádu s předstihem a tím poskytnout pomoc na vlastní přípravu při řízení vojsk, zejména při přípravě vyčleněných vojsk na cvičení „Štít-84“.

СОДЕРЖАНИЕ

Полковник Йосеф Звержина
полковник Станислав Юржица

Политическое обеспечение перехода главных сил в наступление и развитие операции в глубине 3

Авторы статьи на основе требований ведения современных боевых действий и необходимости развития операции в глубину обороны противника раскрывают содержание, формы и методы партийно-политической работы в зависимости от уровня морально-политической и психологической подготовки штабов и войск и достигнутой степени качества обучения к выполнению задач предстоящих боевых действий.

Полковник Владимир Улрых, кандидат философских наук, доцент

ППР в ходе оперативно-тактических учений 7

Автор статьи раскрывает содержание работы политических органов в ходе оперативно-тактических учений. Он рассматривает основные документы, принципы эффективности работы политических отделов и групп, сбора, обработки и оценки партийных информации а также задачи во внутренней работе политических органов.

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Полковник Зденек Сватоп

Переход главных сил в наступление и развитие операции в глубину 11

Автор статьи на основе возможного начала войны рассматривает варианты перехода главных сил в наступление и развитие наступательной операции с использованием ОМГ и воздушных десантов. Подчеркивает значение управления, разведки, ПВО, инженерного и химического обеспечения, РЭБ и организацию специального, технического и тылового обеспечения.

Полковник Зденек Кодеш, кандидат военных наук, доцент

Отряд перехвата – новый элемент боевого порядка 16

Автор статьи приводит некоторые соображения на роль отрядов перехвата, их силу, состав, задачи, способы переброски, глубину действия, организацию взаимодействия, управление а также на их всестороннее обеспечение.

Полковник Зденек Грон, кандидат военных наук, доцент

О применении десантов в армейской наступательной операции 22

Автор статьи знакомит читателей с принципами применения десантов в армейской наступательной операции, с видами десантов, назначением, составом а также с возможными боевыми задачами.

Полковник Эмил Совак

Роль и место РВИА в борьбе с разведывательными ударными системами и противотанковыми комплексами противника 28

Автор статьи раскрывает возможные способы и методы ведения борьбы с разведывательными ударными системами и противотанковыми комплексами противника в связи с применением своих ОМГ. Особое внимание он уделяет роли РВИА на отдельных этапах ведения боевых действий ОМГ.

Подполковник Йосеф Фанфуле, кандидат военных наук, доцент

Организация ПВО при переходе главных сил в наступление и при развитии операции в глубину 33

Автор статьи на основе принципов возможных боевых действий воздушного противника раскрывает особенности организации ПВО при внезапном нападении а также

после раскрытия его приготовлений к нападению. Особое внимание он уделяет вопросам ПВО в ходе развития операции в глубину обороны противника, при вводе в бой вторых эшелонов, форсировании водных преград, отражении контрударов, выдвижении ОМГ и по обеспечению воздушных десантов.

Полковник Милан Дорчак

Химическое обеспечение развития наступательной операции 38

Автор статьи обращает основное внимание на химическое обеспечение ОМГ, прежде всего на этапе ее сосредоточения в оперативном построении, выдвижения на рубеж ввода в бой и в ходе ведения боевых действий в оперативной глубине.

Полковник Милослав Врабец

Химическое обеспечение воздушного десанта 41

Автор статьи рассматривает цели и задачи химического обеспечения воздушного десанта, подчеркивая обеспечение исходного района, полета, десантирования а также ведения боя.

Подполковник Вацлав Данек, кандидат военных наук, доцент

Обеспечение связи при переходе главных сил в наступление и при развитии операции в глубине 44

Автор раскрывает некоторые особенности планирования, организации и обеспечения связи при переходе главных сил в наступление и при развитии операции в глубину обороны, подчеркивая обеспечение ОМГ, вторых эшелонов и разведки.

Полковник Штефан Фюле

Техническое обеспечение перехода главных сил в наступление и при развитии операции в глубине 48

Автор статьи разбирает цели и задачи технического обеспечения войск при развязании агрессии противником, при переходе своих войск в наступление после отражения атаки противника, при развитии наступления в глубину а также некоторые особенности обеспечения ОМГ и воздушных десантов.

Майор Эмил Нехватал

Тыловое обеспечение войск в ходе развития наступления в глубине 54

Автор статьи рассматривает организацию тылового обеспечения при развитии наступления в оперативной глубине, уделяя особое внимание обеспечению боеприпасами, ГСМ и продовольствием ОМГ и воздушных десантов.

Полковник Иржи Рышанек, кандидат медицинских наук

Медицинское обеспечение ОМГ 59

Автор статьи на основе возможного характера ОМГ рассматривает организацию медицинского обеспечения (первую, доврачебную и первую врачебную медицинскую помощь).

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

Бой с оперативными резервами противника в наступательных операциях 61

О перехватных действиях в тылу противника 67

ИНФОРМАЦИИ

Принципы обороны на Центрально-европейском ТВД 71

В статье дается характеристика целей обороны по полевым устанам главных капиталистических армий, рассматриваются системы обороны сухопутных войск и опера-

тивный состав ОТАК. Основное внимание уделено принципам ведения оборонительной операции именно активным боевым действиям дивизий, армейских корпусов и группы армий и их авиационной поддержке.

Генерал-майор Вилиям Полтикович

О подготовляемому к изданию нового боевого устава

78

Автор объясняет основные принципы ведения наступательного боя соответственно с постановлениями подготовляемого боевого устава. Сравнивает действующие и вводимые новые понятия, объясняет их с целью объединения их понимания для подготовки к учениям в текущем учебном году.

POZNÁMKY